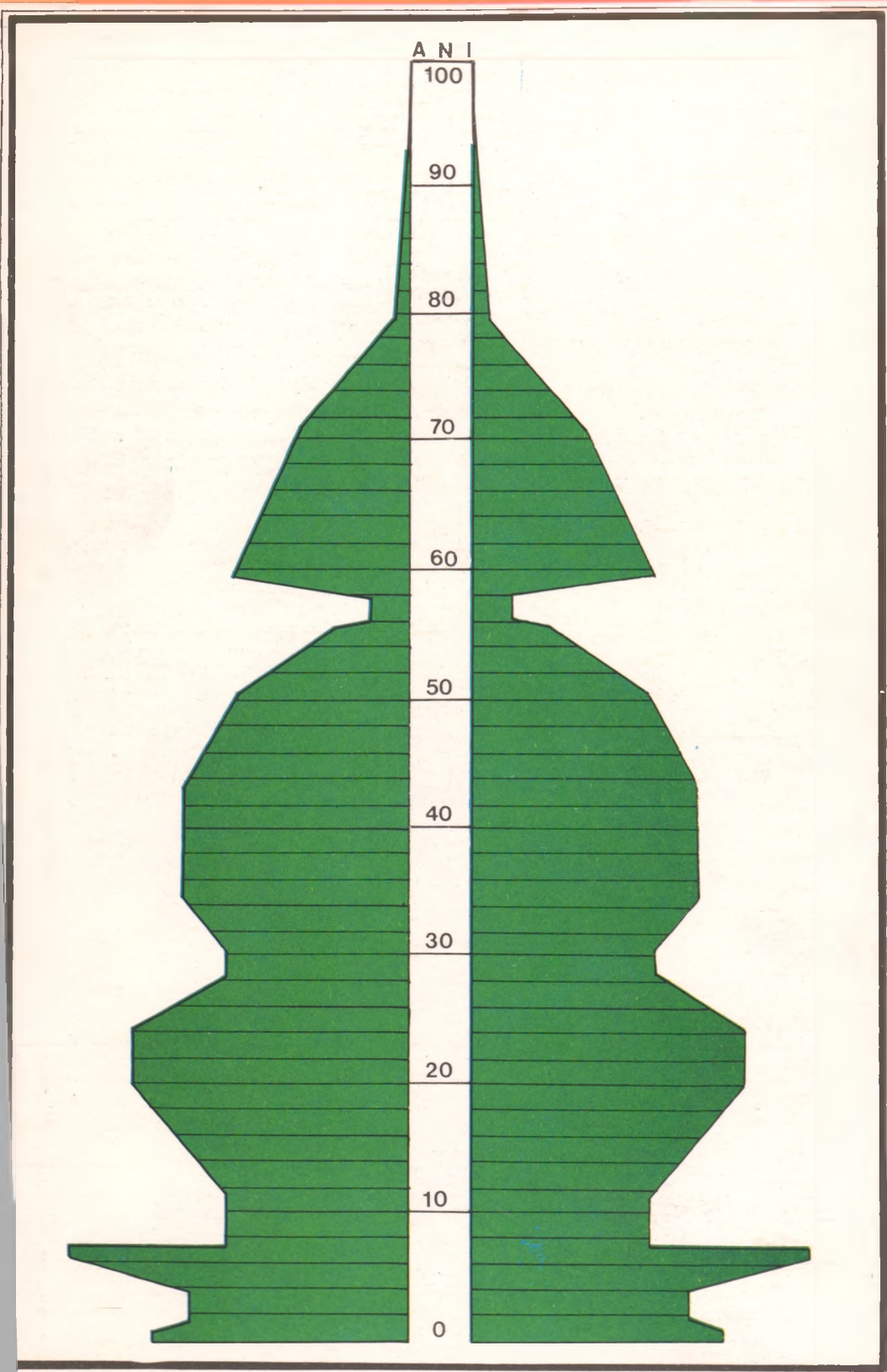

Revista ECONOMICA

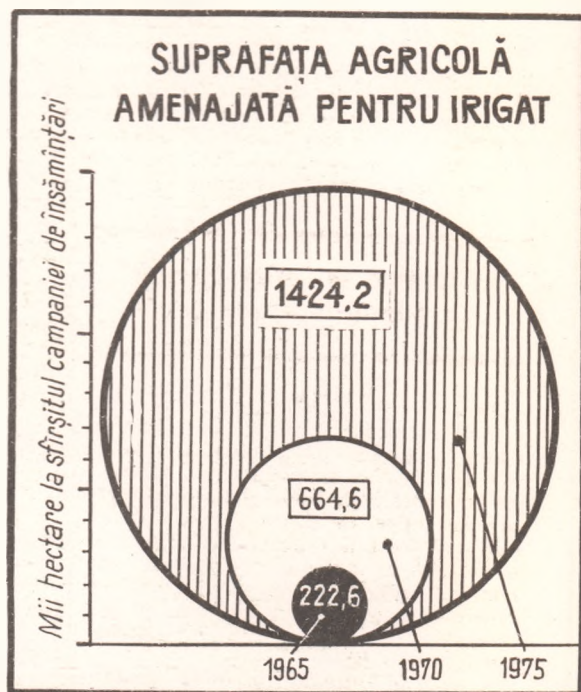
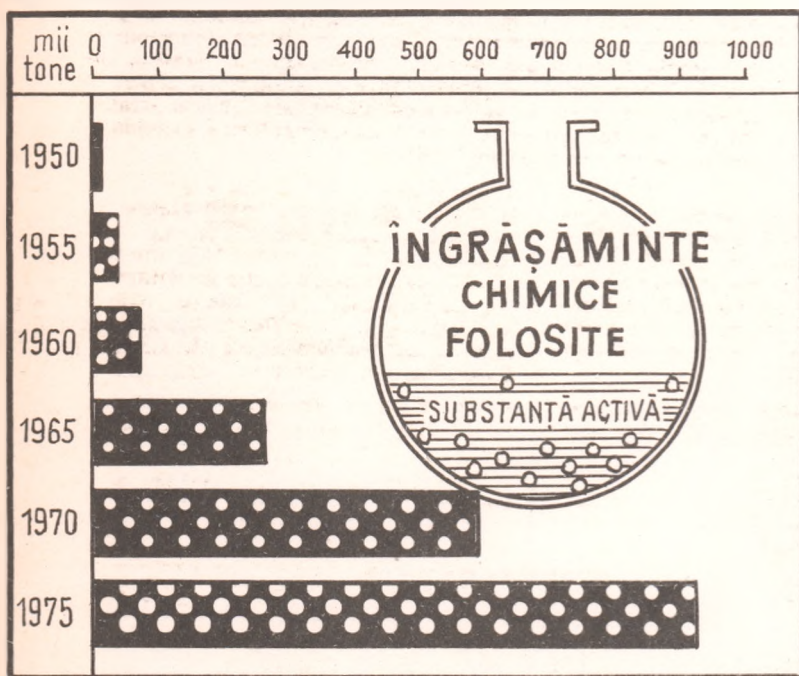
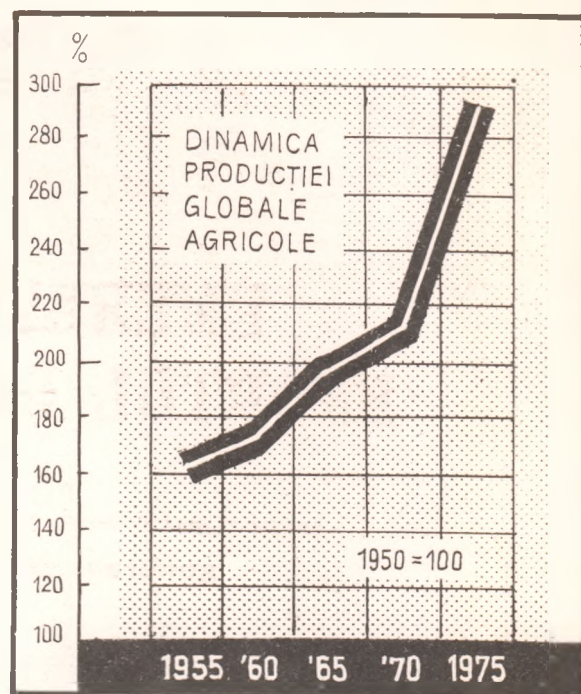
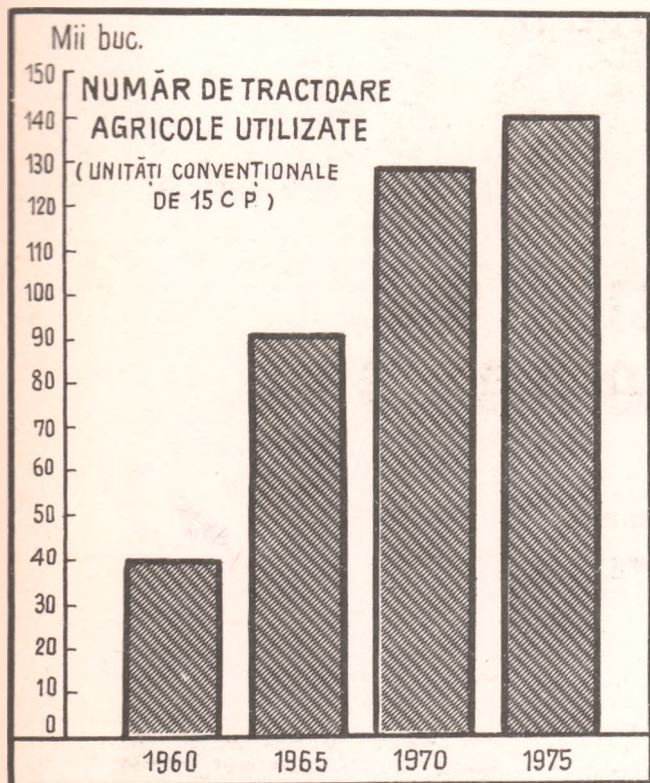
CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

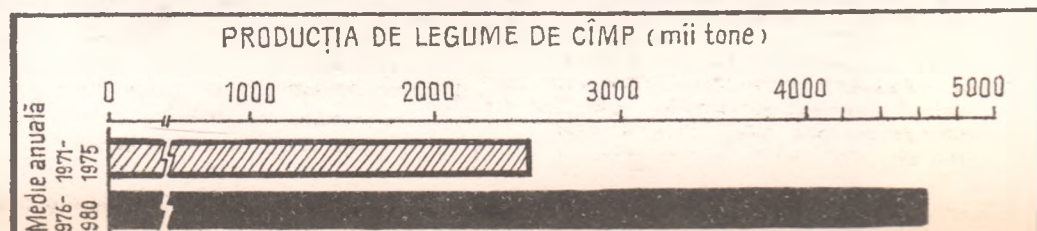
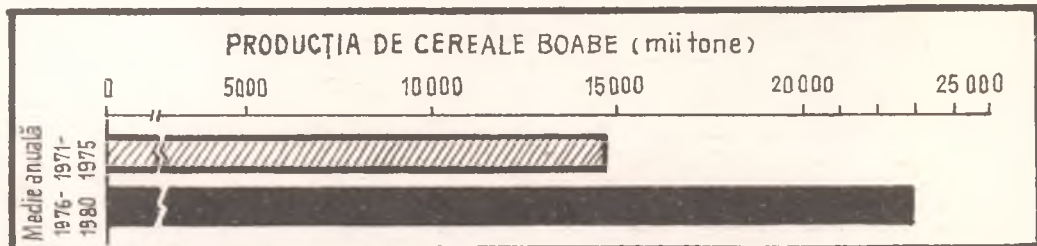
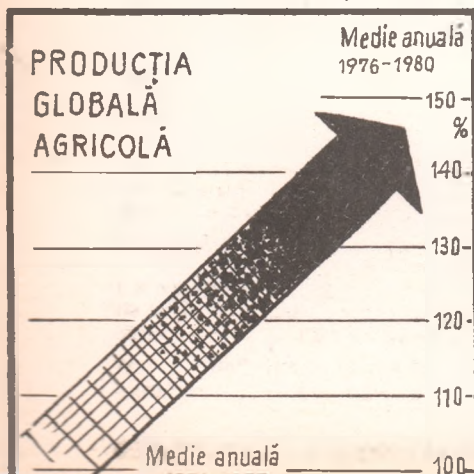
RECENSĂMÎNTUL
o amplă
investigație
social-demografică

În ajutorul celor care studiază în învățămîntul politico-ideologic de partid

EVOLUȚIA UNOR INDICATORI PRINCIPALI AI DEZVOLTĂRII AGRICULTURII

EVOLUȚIA DE PERSPECTIVĂ A UNOR PRINCIPALI INDICATORI

Un factor de accelerare a creșterii:
REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

ENERGIA ELECTRICĂ ȘI... EFORTUL DE A O ECONOMISI (II)

Importanța aportului marilor consumatori la eforturile
generale de gospodărire a energiei electrice

DEZVOLTAREA în ritmuri înalte a economiei naționale impune utilizarea unor cantități tot mai mari de energie, pentru obținerea căreia se cheltuiesc importante valori materiale. Gospodărirea rațională și valorificarea cât mai eficientă a energiei constituie o sarcină majoră izvorită atât de necesitatea diminuării costurilor pe unitatea de produs (energia are o pondere în cheltuielile de producție din chimie, metalurgie și industria materialelor de construcții de 6—15%), cât și din faptul că resursele autohtone de energie și combustibili sînt limitate și că importul lor este foarte costisitor. De aceea, conducerea partidului și statului a atras atenția, în repetate rânduri, asupra necesității micșorării simțitoare a consumurilor de energie electrică și combustibil în toate sectoarele activității economice și sociale, a inițiat o

serie de măsuri practice menite să stimuleze preocuparea pentru economisirea și valorificarea superioară a acestor importante resurse.

În acțiunea de economisire a energiei și combustibililor un loc important îl ocupă energia electrică. În nr. 44/1976 „Revista economică” a analizat modul în care se desfășoară unele acțiuni pentru limitarea pierderilor în rețelele electrice de transport. Continuînd investigația noastră ne propunem acum să prezentăm modul cum marii consumatori de energie (metalurgia, chimia, construcțiile de mașini, industria materialelor de construcții etc.) acționează pentru a se încadra în normele de consum planificate, pentru atragerea în circuitul economic a resurselor energetice secundare, pentru închiderea canalelor risipei.

Ce indică un prim „bilanț” al... bilanțurilor energetice

UNA DIN ACȚIUNILE importante inițiate în scopul identificării tuturor resurselor de energie și stabilirii măsurilor în vederea gospodării lor raționale o reprezintă întocmirea bilanțurilor energetice. Se poate aprecia că în marea majoritate a unităților industriale acestea au devenit în prezent instrumente utile în acțiunea de reducere a pierderilor de energie electrică și termică, de diminuare simțitoare a consumurilor specifice.

Pe baza bilanțurilor, în multe unități au fost și sînt aplicate măsuri de îmbunătățire a proceselor tehnologice, fiind extinse cele care conduc la o productivitate ridicată și la consumuri de energie reduse; au fost găsite soluții pentru introducerea în mai mare măsură în circuitul productiv a resurselor energetice secundare; au fost revizuite mijloacele de transport a diferiților agenți energetici (apă fierbinte, abur, aer comprimat etc.), pentru eliminarea oricărui pierderi etc. În perioada ultimilor trei ani s-au realizat astfel economii de peste 1,8 milioane tone de hidrocarburi lichide și de aproape 2,5 miliarde kWh energie electrică. Ca o consecință pozitivă a aplicării măsurilor de economisire a energiei, ritmul creșterii consumului de energie electrică în perioada 1971—1976 a fost, în industrie, de circa 10,5%, față de 13,1% cit

a reprezentat ritmul mediu anual de creștere a producției industriale. Trebuie relevat, totodată, faptul că, în 1975, consumul total de energie a scăzut cu 14 kWh la 1 000 lei venit național față de 1970, în condițiile în care venitul național a sporit în mod substanțial.

Să ne oprim mai pe larg asupra modului cum s-au materializat măsurile

te 32 000, iar aproape 10 000 cazane cu randament scăzut (sub 80%) au fost modernizate. În prezent, 99,7% din numărul total al arzătoarelor inventariate au performanțe de ardere ridicate (tabelul nr. 1). De asemenea, în acest an au fost omologate 58 noi tipodimensiuni de arzătoare, avînd performanțe tehnico-economice superioare celor realizate anterior, dintre care 46 ti-

Stadiul modernizării și înlocuirii arzătoarelor la 1 octombrie 1976

Ministerul	Inventariate	Modernizate sau înlocuite la 1 oct. 1976	La 1 octombrie 1976 funcționau cu randamente	
			corespunzătoare (buc.)	necorespunzătoare (buc.)
M.I.M.	52 437	11 656	52 431	6
M.M.P.G.	7 463	756	7 463	—
M.I.Ch.	8 565	808	8 565	—
M.E.F.M.C.	10 701	1 256	10 701	—
M.I.C.M.	15 953	3 135	15 880	73
M.E.E.	3 027	537	3 027	—
M.A.I.A.	5 220	636	5 146	74
M.I.U.	9 275	898	9 275	—
M.T.Tc.	2 399	1 287	2 399	—
M.C.Ind.	736	210	736	—
Total ministere	115 773	21 201	115 620	153
Total consilii populare	33 859	10 881	33 543	316

privind creșterea randamentului instalațiilor consumatoare de combustibili și energie. Cu trei ani în urmă, în majoritatea unităților industriale funcționau un mare număr de arzătoare cu parametrii neeconomici. În perioada care a urmat, din numărul arzătoarelor inventariate, au fost modernizate sau înlocui-

podimensiuni au și fost introduse în fabricație de serie și livrate unităților din economie pentru înlocuirea celor necorespunzătoare.

Dar acțiunile de materializare a măsurilor de gospodărire și economisire a energiei au cuprins și alte aspecte, de certă valoare și importanță; asupra câtorva ne vom opri în continuare.

Diminuarea consumurilor pe unitatea de produs

ÎN SCOPUL gospodăririi mai bune a energiei electrice a fost extins în anii din urmă, numărul normelor de consum pe produs. Această acțiune s-a dovedit deosebit de eficace, întrucât întreprinderile au fost puse în situația de a lua toate măsurile necesare respectării normelor și diminuării consumurilor. Ca urmare, la unele produse (acid azotic, fontă brută, alumina calcinată etc.), consumurile specifice au fost reduse simțitor (tabelul nr. 2). Chiar

Să luăm, de pildă, **Combinatul petrochimic Borzești** care numai în trim. I a.c. a depășit normele de consum de energie la sodă caustică electrolitică (procedeu cu catod de mercur 100 kV și procedeu cu diafragmă), la acetilenă, cauciuc sintetic, butadienă și prelucrarea șteiului, cu peste 17 000 MWh. Aici, printre altele, se înregistrează pierderi în barele de curent continuu datorită uzurii contactelor, calitatea necorespunzătoare a izolației electrolizoarelor, datorită defecțiunilor tehnice la redresoarele cu mercur, funcționării sub capacitate a instalațiilor tehnologice la producția butadienei, din lipsă temporară de materie primă și altele. La **Combinatul metalurgic Tulcea**, **Întreprinderea**

Tabelul nr. 2

Reducerea normelor de consum de energie electrică la realizarea unor produse kWh/tonă 1973 = 100

Produsul	1974	1975	1976 (prelim.)
Lichid extras prin pompaj și gaz lift	96,4	93,8	85,6
Pompări ștei prin conducte	92,7	61,8	59,4
Amoniac anhidru	99,8	99,4	97,3
Flre textile poliesterice	89,1	88,7	81,2
Acid azotic	99,4	94,0	80,3
Îngrășăminte azotoase	98,6	95,4	93,9
Negru de fum	98,8	97,8	96,1
Parchete	88,8	88,3	86,2
Placaj	94,6	93,7	91,9
Geamuri trase (echiv. 2 mm grosime)	91,6	87,3	86,5
Fontă brută de furnal	99,2	88,7	78,2
Oțel Martin	99,6	97,8	87,4
Aluminiu electrolitic	99,3	95,5	94,9
Alumina calcinată	99,7	83,1	79,8

dacă la unele produse diminuarea consumului specific nu este spectaculoasă, economiile sînt însemnate, ținînd seama de volumul mare al producției realizate.

Reducerile de norme au avut la bază un numitor comun și anume: **organizarea mai bună a producției și a muncii pe întregul flux, o mai bună gospodărire a resurselor, inclusiv depistarea locurilor în care se risipește energia, imprimarea unui mai pronunțat spirit de răspundere în rindurile angajaților pentru gospodărirea cu grijă a acestei resurse.**

Relevînd însă aceste situații pozitive, nu se poate afirma nici pe departe că normele de consum au fost respectate în întregime. Dimpotrivă, la un număr de 165 norme pe produs, consumurile au fost depășite, în primele 9 luni ale anului, cu mai bine de 443 000 MWh de energie electrică (160 000 MWh s-au consumat în plus de către întreprinderile Ministerului Industriei Metalurgice, peste 143 000 MWh de cele ale Ministerului Industriei Chimice și peste 75 000 MWh de cele ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini). De altfel, depășirea consumurilor specifice a condus la situația ca, pe ansamblul minăsterelor amintite, cotele stabilite pentru anul 1976 să fie consumate încă de la data de 30 octombrie.

O asemenea situație devine de-a dreptul îngrijorătoare. Pentru a satisface cerințele suplimentare de energie, centralele electrice trebuie, la rîndul lor, să consume suplimentar resurse energetice (gaz metan, păcură, cărbune etc.). Și toate acestea costă. Nemaivorbind de faptul că nu mai pot fi realizate o serie de măsuri care privesc planificarea utilizării unor resurse, gospodărirea lor superioară și eficientă etc.

Care sînt cauzele principale care determină consumuri ridicate de energie?

de aluminiu Slatina și Întreprinderea de osii și boghiuri Balș, depășirea normelor de consum s-a datorat intreruperilor accidentale în funcționarea unor utilaje, încărcării acestora sub capacitatea nominală, precum și folosirii, în unele cazuri, a unor materii prime necorespunzătoare.

În alte unități ard, în plină zi, zeci și zeci de becuri, iar în schimburile de noapte se face o iluminare excesivă a locurilor de muncă, a secțiilor și a căilor de acces, se mențin în funcțiune utilaje care merg în gol etc. Asemenea cazuri au fost întilnite la multe unități. (la întreprinderea „Laminorul”-Brăila, unde erau menținute în funcțiune în timpul zilei, fără a fi necesare, corpuri de iluminat cu o putere de 19,4 kW, la **Întreprinderea de prelucrare a aluminiului Slatina**, la **Întreprinderea de materiale de construcții Turda** și la **Întreprinderea de mașini de calcul București** și altele, unde sute și sute de corpuri de iluminat funcționau fără intrerupere zi și noapte, deși situația nu o cerea, iar numeroase utilaje erau ținute inutil în sarcină).

Nu putem să nu menționăm, între altele, și defalcarea necorespunzătoare de către unele centrale industriale a acestora pe unitățile în subordine; întrucît astfel de norme nu stimulează gospodărirea rațională a energiei, se impune revizuirea și reactualizarea acestora. De asemenea, este necesar ca, la proiectarea noilor obiective industriale, în special a celor cu consum mare de combustibil și energie electrică, să se țină seama în mai mare măsură de criteriul **consum de energie**

și combustibil; acesta să devină un indicator tehnico-economic de bază și nu formal în adoptarea variantei alese.

Cît privește necesitatea raționalizării iluminatului comercial, în clădirile administrative și în halele industriale, se cere ca acesta să fie în concordanță cu nevoile reale; pentru nerespectarea lor să se aplice sancțiuni contravenționale celor ce nu aplică măsurile prevăzute.

Valorificarea energiei secundare

O ALTĂ SURSĂ importantă de economisire o constituie **recuperarea energiei secundare**. O evaluare globală arată că volumul acestei energii se ridică anual, la nivelul țării, la mai bine de 8,6 milioane tone combustibil convențional. Este un fapt pozitiv că în prezent sînt create capacitățile necesare recuperării a peste 6,6 mil. t.c.c. Cu toate acestea, trebuie subliniat faptul că **acțiunea de elaborare a studiilor tehnico-economice de valorificare a resurselor energetice secundare nerecuperate se desfășoară încă lent**. Deși acestea trebuiau încheiate pînă la sfîrșitul anului 1975, ele nu sînt nici pînă în prezent definitive, o serie de ministere (M.I.M., M.I.Ch. și M.I.C.M.) avînd serioase rămîneri în urmă. Din această pricină, în unele întreprinderi, importante resurse secundare continuă să se piardă. Astfel, la „**Victoria**”-Călan, prin nerecuperarea gazelor de semicocs și a gazelor de cocs fluidizat, se pierd anual peste 87 000 tone combustibil convențional; la **Întreprinderea „Carbosin” Copsa Mică** gazele reziduale care se pierd în prezent, reprezintă circa 90 000 tone c.c. pe an; la **Combinatul chimic Tîrnăveni** gazele combustibile nefolosite de la prelucrarea carbidului (fracțiunile de oxid de carbon) insumează anual 12.500 tone c.c. etc. În alte întreprinderi se pierd importante cantități de resurse secundare din cauza deficiențelor de execuție a unor instalații.

Desigur, se impun o serie de măsuri care să asigure reintrarea în circuitul producției a unor importante resurse energetice. Pierderile mari provocate de arderea gazelor la faclă în unele unități chimice, de pildă, ar putea fi evitate, în primul rînd, prin menținerea în permanență a regimului optim de funcționare a instalațiilor, corelarea strictă a debitelor de fluide între agregatele din fluxul tehnologic, reglarea corectă a supapelor de siguranță etc. — măsuri menite să ducă la reducerea substanțială a cantităților de gaze evacuate. De asemenea, instalarea în calea gazelor — evacuate totuși în mod inevitabil — a unor gazometre simple și economice, cu un grad ridicat de siguranță în exploatare, cît și a unor compresoare adecvate, ar putea asigura reintroducerea în procesul tehnologic a acestor gaze. Din

V. BOESCU
L. ȚINTEA

(Continuare în pag. 21)

ASIMILAREA DE PRODUSE NOI ȘI CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII ÎN INDUSTRIE (II)

Generator al micșorării ritmului de creștere a productivității muncii ?

ÎN CONDIȚIILE creșterii consumului suplimentar de muncă generat de asimilarea de produse noi și ținând seama de faptul că prețul nu poate să determine cu precizie mărimea socialmente necesară a acestuia, productivitatea muncii înregistrează o tendință de creștere nu numai datorită efortului propriu real, dar și ca urmare a sporirii peste necesarul real a consumului de factori de producție (muncă vie și materializată).

Așa se explică diferențele însemnate care există în practică între producția brută (exprimată prin producția globală sau marfă) pe de o parte și producția netă, pe de altă parte. Acest fapt își va lăsa amprenta asupra productivității muncii care, de regulă, se calculează pe baza producției brute. Făcând această precizare să vedem acum cum a evoluat consumul de muncă.

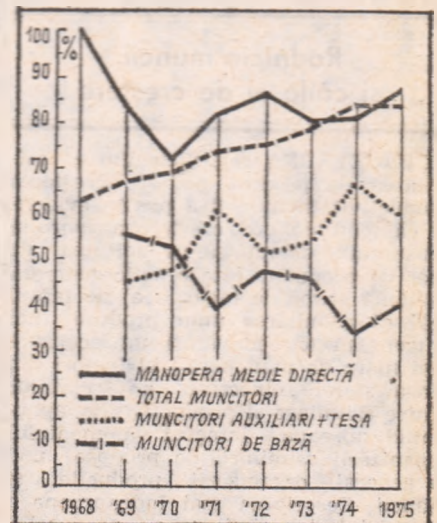
Analiza asimilării produselor noi — corespunzător modului de organizare a evidenței primare — s-a referit numai la **manopera directă**. Ținând seama că asimilarea de produse noi, ca și producția existentă comportă și o cantitate însemnată de manoperă indirectă, vom analiza la aceeași întreprindere evoluția consumului total de muncă. (tabelul nr. 1).

directă, să analizăm — graficul nr. 1 — evoluția manoperei directe (exprimată atât ca număr de muncitori de bază, cât și ca manoperă medie directă pe produs) comparativ cu manopera indirectă privită în ansablul său (muncitori auxiliari + personalul T.E.S.A.).

Dacă evoluția de ansamblu a personalului și, în primul rînd, a muncitorilor explică în mare măsură obținerea pe cale extensivă a unei părți însemnate din producția întreprinderii, graficul nr. 1 arată că manopera indirectă (muncitorii auxiliari și personalul T.E.S.A.) deține o pondere mai mare decît manopera directă; în plus, manopera indirectă se află într-o creștere sensibilă în anii 1972—1975 față de anii 1968—1970 și aceasta numai datorită muncitorilor auxiliari, deoarece, așa cum am văzut, numărul personalului T.E.S.A. scade. Imaginea diferită pe care o oferă manopera indirectă față de manopera directă permite să ne explicăm acum un anumit proces, respectiv faptul că **economia însemnată de manoperă directă — realizată adeseori pe baza eforturilor materiale ale societății și ale muncitorilor afectați producției de bază — este contracarată de o creștere a manoperei indirecte.**

Efectele nemijlocite ale acestei constatări își lasă amprenta asupra productivității muncii. Mai precis, **are loc un proces de scădere a ritmului de creștere a productivității muncii**. Dat fiind că semnificația reală a acestui proces nu o putem desprinde cu prea multă ușurință din evoluția ritmului mediu anual

de organizare — generează un consum de manoperă directă și indirectă mai mare decît nevoile reale. Punînd în evidență procesul de creștere a sporului consumului de muncă pe unitatea de spor de producție în cadrul întreprin-

Evoluția manoperei unitare directe calculată ca medie ponderată a produselor fabricate (1968 = 100), comparativ cu evoluția ponderii muncitorilor de bază și auxiliari + TESA în perioada 1968—1975.

derii cercetate, înseamnă că **cel puțin una din explicațiile manifestării chiar mai viguroase a fenomenului respectiv — pus în evidență pe ansamblul industriei noastre prelucrătoare — o constituie asimilarea de produse noi**. În sprijinul acestei „extrapolări“ pledează faptul că procesul respectiv: a) nu se produce în industria extractivă, care nu include asimilarea de produse noi; b) cunoaște proporții mai mari și care cresc rapid în ramurile industriei (prelucrătoare) ce au program vast de asimilare de produse noi. Datele tabelului nr. 3 sînt cît se poate de sugestive.

Este remarcabil și faptul că — așa cum se vede din date — raportul $\Delta L/\Delta Q$ cunoaște o creștere accelerată exact în perioada de după 1966, în care s-a intensificat considerabil asimilarea de produse noi în industria prelucrătoare în ansamblul său și în primul rînd în ramurile: construcții de mașini, alimentară, textilă ș.a. Studiul nostru a pus în evidență faptul că, alături de asimilarea de produse noi, procesul de creștere a sporului consumului de muncă pe unitatea de spor de produc-

Dinamica numărului mediu scriptic și structura personalului, în perioada 1968—1975

	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Dinamica numărului mediu scriptic al personalului	100,0	129,0	130,7	148,3	150,2	158,5	191,9	196,5
Ponderea muncitorilor în numărul mediu scriptic al personalului	62,7	66,6	69,1	74,0	74,6	79,2	83,1	83,6
Ponderea personalului T.E.S.A.	37,3	33,4	30,9	26,0	25,4	20,8	16,9	16,4

Creșterea aproape la dublu a numărului mediu scriptic al personalului în perioada cercetată s-a realizat exclusiv pe seama muncitorilor. Menționăm că aici nu este vorba numai de o modificare relativă, întrucît personalul T.E.S.A. a înregistrat atât o scădere relativă, cît și una absolută. Pe fonoul acestei modificări de ansamblu, deosebit de expresivă în ce privește dinamica consumului total de muncă și mai puțin în ce privește manopera in-

de creștere a productivității muncii, am redat în tabelul nr. 2 indicatorul $\Delta L/\Delta Q$ care nu este altceva decît inversul productivității muncii (Q/L) exprimat însă sub formă de mărimi marginale.

Ritmul de creștere a productivității evoluează într-o corelație aproape perfectă cu creșterea sporului consumului de muncă pe unitatea de spor de producție. Aceasta înseamnă că **asimilarea de produse noi — în anumite condiții**

Tabelul nr. 2

Evoluția comparativă a ritmului mediu anual de creștere a productivității muncii cu evoluția raportului său marginal

	1975	1975	1975	1975	1975	1975	1975
	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974
Ritmul mediu anual de creștere a productivității muncii	25,2	19,6	17,4	14,6	24,7	20,9	11,6
$\Delta L/\Delta Q$	0,115	0,152	0,218	0,258	0,198	0,292	0,138

Tabelul nr. 3

Evoluția raportului $\Delta L/\Delta Q$ în industrie și câteva ramuri în perioada 1951—1975

	1951—1955	1956—1960	1961—1965	1966—1970	1971—1975
Total industrie	0,39	0,28	0,43	0,38	0,47
Construcții de mașini și prelucrarea metalului	0,29	0,26	0,40	0,39	0,66
Alimentară	0,43	0,13	0,60	0,47	0,56
Textilă	0,35	0,40	0,40	0,56	0,61

ție, în forme directe sau indirecte, este generat și de alți factori care nu au constituit însă obiect special de cercetare. Excepție fac, desigur, factorii care acționează mai puternic și direct asupra asimilării de produse noi și la care ne vom referi, pe scurt, în cele ce urmează.

Rodnicia muncii și căile ei de creștere

CERCETAREA relațiilor dintre asimilarea de produse noi și creșterea productivității muncii a pus în evidență că tendința de creștere a sporului consumului de muncă pe unitatea de spor de producție este practic generată de două grupe de factori: a) de faptul real că asimilarea unor produse noi antrenează (cu adevărat) un consum mai mare de manoperă; b) factori din afara sferei „obiective” a relațiilor dintre asimilare și productivitate, aparținând aproape integral domeniului organizării asimilării de produse noi, în general organizării producției și muncii. Cercetarea mai îndepăratează a procesului de asimilare a produselor noi pune în evidență serioase neajunsuri în ce privește organizarea asimilării de produse noi. Aceste neajunsuri se referă în principal la:

a) — întreprinderile nu realizează în mod sistematic planul de asimilare de produse noi, cum este și cazul unității economice cercetate. Nerealizări ale planului tehnic se întind în toate fazele procesului de asimilare (de la proiectare până la punerea în funcțiune). În 1973, de exemplu, nu s-au îndeplinit prevederile planului tehnic la 58 de faze, din care 14 omologări, 23 pregătiri de fabricație și 21 puneri în funcțiune.

Nerealizarea planului de asimilare de produse noi a acționat și în direcția micșorării ritmului de creștere a productivității muncii (valorice). În acest fel s-a ajuns la un raport mai apropiat între productivitatea valorică și cea fizică. Dacă planul de asimilare s-ar fi realizat integral sau dacă proporțiile asimilării de produse noi ar fi mai mari — în condițiile relațiilor menționate dintre asimilare, manoperă și preț — între productivitatea fizică și cea valorică s-ar fi creat un decalaj considerabil;

b) asimilarea de produse noi se desfășoară cu viteză redusă. Dacă pe plan mondial la fiecare 2—3 ani apar noi instalații de automatizare, în cazul întreprinderii studiate procesul de asimila-

re (cercetare și punere în fabricație) durează până la 6—7 ani. Numai pentru documentația seriei zero a produsului „Numerom 300”, de pildă, a fost nevoie de 5 ani. La cele mai multe produse procesul de asimilare durează peste 2 ani. În acest sens sînt sugestive și datele planului tehnic de asimilare de la I.E.A. pe 1976 (tabelul nr. 4).

Din numărul total de produse care au termen de introducere în fabricație în 1976 sau 1977 numai 3 produse au o durată de asimilare de 1 an, restul au necesitat 2—6 ani.

Cele două neajunsuri la care ne-am referit mai înainte sînt determinate în mare măsură de faptul că cercetarea nu este organic integrată cu producția. Integrarea ar trebui să progreseze spre aspectele de fond, respectiv să facă pași importanți pentru a elimina următoarele carențe: durată prea mare a cercetării în raport cu pregătirea fabricației; aplicarea pe scară redusă a metodei paralele de imbinare a elaborării documentației de execuție și a pregătirii fabricației; coordonarea separată (pentru partea mecanică și pentru partea electronică); neasigurarea la timp și de calitate a întregii documentații: proiectarea și execuția seriei zero fără a avea comandă fermă pentru producție; elaborarea de către I.P.A. de proiecte netehnologice. (neadevate nici cu baza tehnic-organizatorică a I.E.A. și nici cu indicatorii ei economici și financiari) etc.

Deficiențele relațiilor dintre cercetare—producție se datoresc insuficienței corelării și condiționării a activității de cercetare—proiectare și producție. Astfel, în timp ce proiectantul este interesat în a reinnoi totul sau aproape totul, deoarece reperele noi au prețuri mai mari și conduc la producție cu valoare mai mare, la o mai mare productivitate în proiectare, întreprinderea este interesată, dimpotrivă, în obținerea unei productivități mai înalte pe baza tehnologiilor vechi, cunoscute, fără prea mare bătaie de cap. Întreprinderea poate să-și realizeze indicatorii economici pe baza progresului tehnic de tip β , cu toate că promovarea produselor noi (progres tehnic de tip α este un imperativ major pentru economia națională, ca de altfel și pentru întreprindere pe termen mediu și lung.

Durata medie de asimilare a produselor existente în 1976

	TOTAL PRODUSE	Durata de asimilare în ani					
		1	2	3	4	5	6
Total	65	3	15	19	14	11	3
Plan de stat	14	1	2	3	5	3	—
Plan departamental	51	2	13	16	9	8	3

Asimilarea de produse noi, angajează o creștere a consumului de muncă pe unitatea de spor de producție datorită rămînerii în urmă a nivelului de organizare a producției și muncii în raport cu gradul de complexitate tehnico-construcțivă, cu profilul tipodimensional al producției. Astfel, în cazul întreprinderii la care ne referim se constată un decalaj mare între gradul de diversificare a producției și gradul de normalizare a producției. În timp ce întreprinderea a ajuns la un nomenclator de cca. 100 000 tipodimensiuni, gradul de normalizare a producției, respectiv de tipizare a produselor, semifabricatelor, sculelor, dispozitivelor și a diferitelor operații etc. nu depășește 25%. Acest neajuns își amplifică substanțial efectele în condițiile în care proiectarea, prototipul și omologarea se desfășoară pe perioade îndelungate (2—5 ani), pregătirea fabricației, cel mai adesea, durează 3 și rareori 6 luni. Sporirea corespunzătoare a gradului de normalizare a producției — obligatorie pentru fiecare creștere a diversificării — permite micșorarea volumului lucrărilor, mărirea loturilor optime de fabricație și deci creșterea productivității muncii, reducerea prețului de cost.

Într-o situație asemănătoare se află și organizarea muncii. Astfel, în timp ce producția își complexează tot mai mult profilul, personalul întreprinderii cunoaște o puternică mișcare și fluctuație. Lipsa unei stabilități satisfăcătoare a personalului micșorează până aproape de anulare avantajul pe care-l reprezintă stabilitatea profilului de producție al întreprinderii, amină atingerea punctului în care se poate obține efectul maxim al asimilării fiecărui produs nou. Datorită insuficienței stabilității și pregătirii profesionale uneori neconcordantă cu nevoile reale de producție, normele de muncă se abat de la funcția lor fundamentală de măsură a cantității și calității muncii; ele iau mai puțin în seamă condițiile tehnico-materiale, posibilitățile de organizare superioară a producției și muncii pentru a reflecta, în mai mare măsură, nivelul de pregătire al muncitorilor, asigurarea realizării câștigului mediu ș.a.

Planificarea unor consumuri largi de manoperă pentru compensarea unor carențe în organizarea producției și muncii (inclusiv în aprovizionarea și desfășurarea ritmică a producției) exercită efecte deosebit de nefavorabile asupra creșterii economice, întîrziind includerea în circuitul economic a unor rezerve însemnate, decurgînd din baza tehnico-materială a producției.

Nivelul și structura profesională a forței de muncă sînt afectate nu numai de insuficienta stabilitate a personalului, ci și de neajunsurile care există în practică în ce privește profilul pregătirii forței de muncă. Astfel, calificarea cadrelor, nu trebuie să se realizeze numai în funcție de nevoile stricte ale „zilei”, ci în corelație strînsă cu momentul pregătirii documentației, la nivelul tehnologiei elaborată de proiectant, tehnologie

Tabelul nr. 4

favorizată și de înzestrarea tehnică existentă în întreprindere. Pregătirea din timp și la un nivel înalt este una din căile principale care asigură armoni-

zarea sub cele mai diferite aspecte a promovării progresului tehnic cu creșterea productivității muncii.

Ținând seama de rolul deosebit al asimilării de produse noi în ansamblul factorilor care asigură creșterea productivității muncii, de faptul că acest proces se desfășoară lent, defectuos și cu cheltuieli inutile, precum și de împrejurarea că la realizarea asimilării participă, în forme diferite, muncitorii, inginerii și tehnicienii, cercetătorii și proiectanții, apare necesar să se creeze corelații mai riguroase între modul de soluționare a cointeresării lor materiale. Actualul sistem ar putea fi îmbunătățit pentru a stimula în și mai mare măsură muncitorii, cercetătorii și proiectanții în promovarea rapidă și eficientă a produselor și tehnologiilor noi. În acest fel s-ar îmbina în mod mai fericit viziunea întreprinderii cu viziunea economiei naționale, interesul de creștere economică eficientă cu interesul de asimilare cât mai deplină și rapidă a cuceririlor revoluției tehnico-științifice contemporane.

Optimizarea însușirii de produse noi și creșterea productivității muncii

CERCETAREA noastră a pus în evidență o serie de concluzii cu privire la relațiile dintre asimilarea de produse noi și creșterea productivității muncii, unele dintre acestea având o importanță deosebită pentru optimizarea procesului de asimilare a produselor noi, pentru concertarea sa cu obiectivul accelerării creșterii productivității muncii.

În condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, asimilarea de produse noi este o cerință imperioasă atât pentru dezvoltarea și promovarea progresului tehnic, cât și pentru creșterea productivității muncii. Tocmai de aceea se cere ca în acest domeniu prioritar al creșterii noastre economice, să existe la toate nivelurile o strategie corespunzătoare. Necesitatea elaborării unor strategii ale produsului nou, a optimizării proporțiilor asimilării este, desigur, fundamentată pe o mulțime de considerente, dintre care vom reține aici atenția numai asupra câtorva. Acestea au, după părerea noastră, o mare însemnătate pentru realizarea unei creșteri rapide a productivității muncii în condițiile promovării largi a cuceririlor științei și tehnicii, cu atât mai mult cu cât — așa cum am arătat în prima parte a studiului nostru — temporar aceste două procese pot fi divergente :

a) la lansarea sa, produsul nou are efecte diferite asupra progresului tehnic și creșterii productivității muncii (efect maxim asupra progresului tehnic și minim asupra productivității muncii) ;

b) comportamentul produsului nou se schimbă însă pe parcursul vieții sale, în sensul că efectul său pozitiv asupra productivității muncii începe să crească, atingând punctul maxim în momentul în care progresul tehnic de tip α și-a epuizat valențele, transformându-se în progres tehnic de tip β , în timp ce efectul asupra progresului tehnic se diminuează treptat, până la dispariție. Această imagine nouă a rezultat din

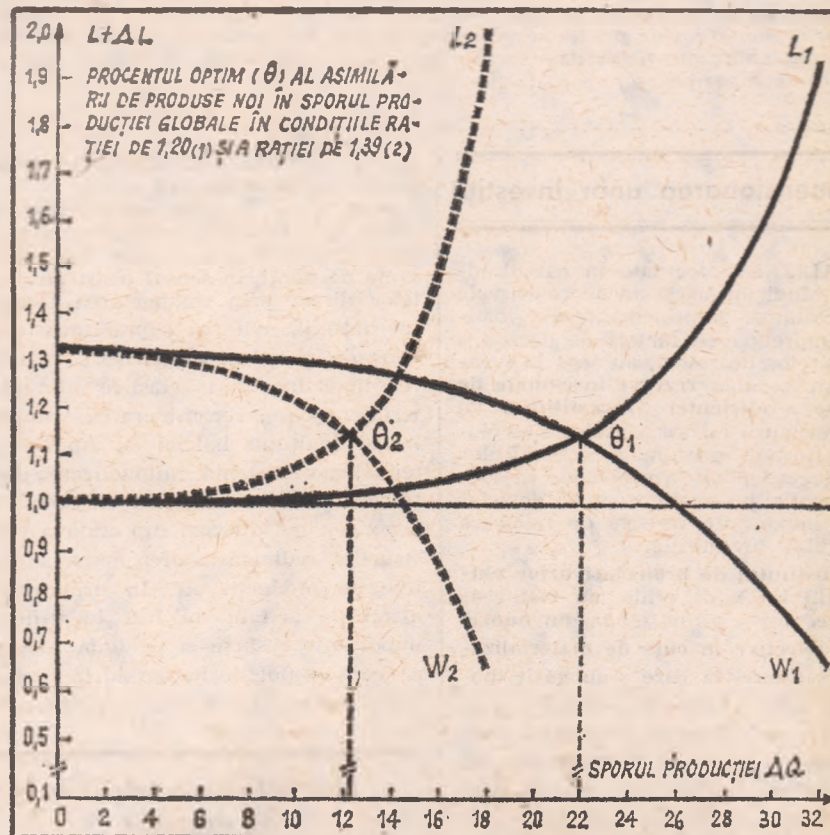
analiza corelată a produselor noi în primul an de fabricație și a produselor rămase în fabricație (cu durate diferite de 2, 3, 4—5 ani) ;

c) asimilarea de produse noi este un proces perfect compatibil cu creșterea productivității muncii, dacă este organizată în mod riguros, după criterii științifice și dacă organizarea producției și muncii întreprinderii — sub cele mai diferite aspecte ale ei — este corelată cu viteza și dimensiunile procesului de asimilare. Optimizarea asimilării de produse noi — având în vedere complexitatea și numeroasele sale incidențe cu întreaga activitate economică a întreprinderii, ramurii sau economiei în ansamblul său — reclamă luarea în considerare în mod concomitent a unor criterii complexe, cum sînt : gradul de dotare tehnică și utilizarea fondurilor fixe, cheltuielile de muncă materializată, consumul de manoperă etc., precum și criterii care izvorăsc și din alte interese de ansamblu ale ramurii sau economiei naționale (reducerea efortului valutar ș.a.).

Intrucît cercetarea noastră a inclus

Functul de intersecție a celor două curbe (a productivității muncii și a consumului de muncă) ne indică ponderea optimă a asimilării de produse noi compatibilă cu creșterea productivității muncii. Din grafic rezultă că din cele 32 de procente cit este sporul producției globale, 22 de procente θ_1 reprezintă ponderea pe care poate să o aibă asimilarea produselor noi.

Într-o a doua încercare, menținînd aceeași rată de creștere a producției globale (32%), am considerat că manopera aferentă produselor noi este, în raport cu cea a produselor deja existente în fabricație, de 1,39 — nivelul acesteia într-o perioadă de intensă asimilare de produse noi (1968—1971). În acest caz, proporția optimă a asimilării de produse noi este mai mică — de numai 12 procente (θ_2). Acesta este un optim parțial. Pentru a avea o imagine completă ar trebui calculat un optim integral, luînd în considerare, alături de consumul de manoperă și alte criterii deja menționate (cheltuielile materiale, capacitățile de producție etc.).

numai relațiile dintre asimilarea de produse noi și productivitatea muncii vii, am folosit drept criteriu de optimizare a proporțiilor asimilării de produse noi consumul total de muncă vie. În această etapă, calculele noastre care privesc I.E.A. au în principal o valoare metodologică.

Într-o primă încercare, am pornit de la următoarele ipoteze : a) producția globală a întreprinderii va crește cu 32%, ritmul mediu anual înregistrat în perioada 1968—1975) ; b) consumul de manoperă aferent produselor noi (inclusiv cel aferent procesului de diversificare și integrare) este de 1,20 în raport cu manopera corespunzătoare produselor existente deja în fabricație.

Pentru a urmări mai ușor rezultatele la care am ajuns le vom prezenta sub formă grafică (graficul nr. 2).

În fine, o ultimă precizare : optimul calculat și prezentat mai înainte se referă la asimilarea de produse noi privită ca un tot. Nu ar fi deloc lipsit de sens, este chiar obligatoriu, ca optimizarea asimilării de produse noi să se facă și pe componentele acesteia, respectiv pentru relația asimilare-diversificare ; diversificare-tipizare ; diversificare-normalizare (standardizare).

Gheorghe RĂBOACA

cercetător principal

Steliana PERȚ

cercetător principal

Georgeta TOMA

Ovidiu NANEȘ

Iuliana PETROV

Institutul Central de Cercetări Economice

PROIECTAREA ȘI EFICIENȚA INVESTIȚIILOR

REALIZAREA amplului program de investiții al actualului cincinal presupune din partea proiectării preocupări susținute pentru sporirea eficienței economice, îndeosebi pe calea reducerii substanțiale a cheltuielilor pentru construcții și utilități. Creșterea volumului și diversificarea structurii investițiilor impune în fiecare etapă elaborarea de proiecte cu soluții constructive, moderne și economice. Totodată, în funcție de progresele tehnice și tehnologice ce se înregistrează în diferitele domenii de activitate este necesară reevaluarea și redimensionarea fiecărei lucrări pe întregul flux (de la studiile tehnico-economice, până la proiectele de execuție), astfel încât să se asigure realizarea la termen sau înainte de termen a tuturor capacităților de producție proiectate prin soluții constructive economice, adoptarea unor tehnologii de execuție de mare randament, eliminarea oricărui element de supraîncărcare a costurilor.

Redimensionarea unor investiții

ANALIZELE efectuate în cursul ultimelor luni din acest an de colectivele de cercetători și proiectanți din institute, împreună cu factori de decizie a ministerelor de resort, au scos la iveală existența unor rezerve însemnate de creștere a eficienței investițiilor. Pe baza revizuirii critice a proiectelor elaborate inițial, precum și a soluțiilor operative adoptate la proiectele în curs de execuție pe șantiere, s-au depistat noi și importante rezerve de reducere a costului investițiilor.

La Institutul de proiectări uzine chimice (I.P.U.C.), de pildă, au fost reanalizate, într-o primă etapă, un număr de 22 obiective în curs de materializare pe șantiere, la care s-au găsit modalități, prin schimbarea soluțiilor constructive, de ieftinire a costului construcțiilor, cu peste 50 milioane lei. În ce privește investițiile pentru anul 1977, la 49 de obiective industriale costul investițiilor respective se va micșora cu 2 831 milioane lei, din care volumul de construcții-montaj cu 2 790 milioane lei — prin diminuarea ponderii lucrărilor de construcții-montaj, folosirea mai eficientă a suprafețelor afectate noilor capacități de producție, introducerea unor materiale mai ușoare, înlocuitorii de metal, precum și prin reducerea unui volum important de materiale de construcții etc. La rândul său Institutul de proiectări pentru construcții de mașini (I.P.C.M.) a elaborat o serie de soluții care creează posibilitatea reducerii volumului investițiilor în construcții-montaj (din valoarea de construcții-montaj rămasă

pentru perioada 1977—1980) cu 10 miliarde lei, adică cu 34,8%.

Rezultatele pozitive menționate sînt rodu unor măsuri orientate, printre altele, spre redimensionarea fundațiilor grele pe piloți, în sensul construirii halelor direct prin compactarea terenului natural, evitarea supradimensionărilor de pereți și acoperișuri, realizarea unor închideri „elastice” din materiale ușoare, reconsiderarea volumului și înălțimii halelor în funcție de tehnologia existentă, raționalizarea unor trasee de alimentare cu energie, apă și oxigen pe întreaga suprafață a construcției, redimensionarea noilor suprafețe de producție etc. În urma unor astfel de acțiuni au fost identificate importante resurse și pe linia reducerii consumului de materiale la proiectele în curs de execuție pe șantiere.

Noi opțiuni în tehnicile de execuție

ÎN LUMINA sarcinilor reieșite din Căsfățuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. cu proiectanții și lucrătorii din construcții, proiectarea trebuie să-și însușească o gândire modernă, care să constituie o autentică modificare a mentalității în problemele de eficiență economică. Pe această linie se situează și promovarea unor tehnologii de înaltă productivitate pentru execuția diferitelor obiective.

Studiile realizate de către I.P.C.M. au permis elaborarea unui plan de măsuri privind soluțiile tehnice de îmbunătățire a activității de proiectare,

ale cărui direcții principale de acțiune privesc:

a) reconsiderarea soluțiilor de fundare, în sensul trecerii la o fundare directă, prin economisirea piloților (la Întreprinderea de utilaj greu Iași și Șantierul naval Tulcea);

b) realizarea închiderilor cu materiale ușoare (azbociment, azbopan, sticlă ușoară, plăci cutate din mase plastice etc.) produse în țară, corelate cu condițiile tehnologice de exploatare;

c) adoptarea de noi soluții tehnice în vederea eliminării panourilor din beton armat greu și reducerii consumului de metal cu 50%;

d) iluminarea naturală a halelor prin vitrarea fațadelor în proporție de 80% și prevederea de luminatoare pe toate deschiderile halelor, inclusiv a celor marginale etc.

Pe baza unor asemenea inițiative de fundamentare a posibilităților de reducere a costului investițiilor, întreprinderile Ministerului Construcțiilor Industriale și-au reconsiderat, la rîndul lor, opțiunile în vederea sporirii eficienței economice a investițiilor. Dacă am lua în considerare capacitățile ce urmează a fi realizate numai la trei întreprinderi — „Vulcan”-București, „1 Mai”-Ploiești și Întreprinderea de cazane mici și arzătoare Cluj-Napoca, reducerile globale pe cincinal (valoric și material) la lucrările de construcții-montaj, din valoarea rămasă de executat, se cifrează la 242,5 milioane lei, adică la 30%.

În industria chimică, prin adoptarea unor noi soluții constructive de către I.P.U.C. au rezultat, de asemenea, importante micșorări ale suprafețelor ce urmau a fi construite, precum și însemnate economii materiale. Astfel, la Combinatul de îngrășăminte chimice din Slobozia — ca să nu dăm decît un singur exemplu — stațiile de aer comprimat și de pompare a apei la fabricarea amoniacului vor fi amplasate în aer liber (în loc de hale închise); cabinele de comandă ale podurilor rulante care, potrivit tradiției, erau construite din beton greu, urmează să fie executate din plăci ușoare de azbociment; acoperișurile din chesoane de la atelierul mecanic și depozitul de tuburi de oxigen vor fi realizate din plăci de azbociment etc. La cele 49 obiective

industriale ce urmează a fi realizate în 1977, suprafața prevăzută inițial a se construi a fost diminuată cu 66 425 m.p., iar suprafața de teren afectată acestor construcții cu 44 666 m.p. Consumul de ciment la aceste proiecte va fi micșorat cu 123 550 tone, iar cel de oțel beton cu aproape 23 000 tone.

Colaborarea dintre factorii implicați

CALITATEA proiectelor de execuție, ritmicitatea activității de proiectare sint condiții necesare, dar nu și suficiente pentru realizarea unei acțiuni complexe de asemenea proporții. Este necesară conlucrarea susținută cu toți factorii de răspundere implicați în procesul de fundamentare a planului de investiții, pe întreaga filieră: constructor-industria materialelor de construcții-furnizorul de utilaje-beneficiar.

Din studiile tehnico-economice întreprinse cu acest prilej s-a degajat ideea potrivit căreia **o atenție deosebită trebuie acordată legăturii proiectare-industria materialelor de construcții.** Aceasta înțelege în dublu sens: pe de o parte, de la furnizorul de materiale către proiectare pe linia devansării activității de proiectare de către cea din industria materialelor de construcții, pe de altă parte, de la proiectare către furnizorii de materiale, în sensul fun-

damentării pe un orizont de timp cât mai îndelungat (de exemplu, pe întregul cincinal) a lucrărilor de investiții în structura, calitatea și specificitatea lor. Aceasta va permite, în viitor, o mobilitate mai mare în elaborarea planurilor și proiectelor de plan, în scurtarea termenelor de execuție, îmbunătățirea calității producției noilor capacități, în esență, ridicarea eficienței întregii activități economice.

„Revoluția” în gândirea tehnică și constructivă este necesar să fie dublată în mai mare măsură de diversificarea gamei materialelor de construcții, de trecerea la o activitate de proiectare funcțională, al cărui element esențial să-l constituie posibilitatea de alege, din multitudinea variantelor de execuție, a aceluia ai căror parametrii corespund cel mai bine intereselor și scopului final al beneficiarilor.

Tipizarea elementelor de construcții trebuie să țină seama mai mult de acțiunea de diversificare a materialelor utilizate, în sensul introducerii în producția de serie a unor înlocuitori eficienți atât sub aspectul fiabilității, cât și al costurilor. Aceasta va permite, pe de o parte, executarea la furnizorul de materiale a unor linii productive de mare randament, iar pe de altă parte, pentru întreprinderile de construcții, organizarea unor fluxuri tehnologice de montaj a acestor elemente, deci creșterea gradului de mecanizare, ridicarea productivității muncii etc.

În același timp, este necesar ca întreaga activitate de concepție, în pro-

iectare, să țină mai mult seama și de posibilitatea elaborării unor soluții constructive care să permită utilizarea unor materiale de construcții existente pe plan local. Totodată, se cere mers consecvent pe linia operativității în elaborarea soluțiilor tehnologice de proiectare, care să permită economisirea timpului de execuție la fiecare lucrare și indicator din planul de investiții.

O concluzie generală desprinsă este aceea a necesității abordării proiectării ca o activitate complexă, multilaterală, a cărei finalizare nu se oprește pe planșeta de execuție a proiectanților. Ea presupune o colaborare susținută și cu furnizorii de utilaje, în sensul scurtării timpului de punere în funcțiune a instalațiilor și mașinilor, ca și cu beneficiarii instalațiilor și construcțiilor proiectate; aceștia din urmă trebuie să creeze condiții optime atât pentru intrarea la timp și în bune condițiuni în funcțiune a capacităților de producție, cât și pentru scurtarea la maximum a termenului de atingere a parametrilor proiectați în exploatarea utilajelor.

Acționându-se, în continuare, pe linia reexaminării fiecărui proiect, în sensul de a se adopta cele mai raționale și eficiente soluții, se va asigura o accelerare a procesului de execuție a investițiilor și, ceea ce este foarte important, realizarea fiecărui obiectiv la costuri mai reduse.

C. BĂRNEA
I. TRAIAN

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Cu ce randamente se folosesc mașinile și utilajele

URMĂRIND evoluția, pe intervalul unui an, a indicilor medii de utilizare a timpului disponibil de lucru al principalelor mașini și utilaje din industria metalurgică, se constată o îmbunătățire evidentă (vezi graficul), fapt ce se reflectă și în realizarea și depășirea planului la unele produse metalurgice ca: fontă, oțel beton, aluminiu primar și aliaje din aluminiu, zinc în concentrate, cupru nerafinat de convertizor, laminate de cupru, alumina etc.

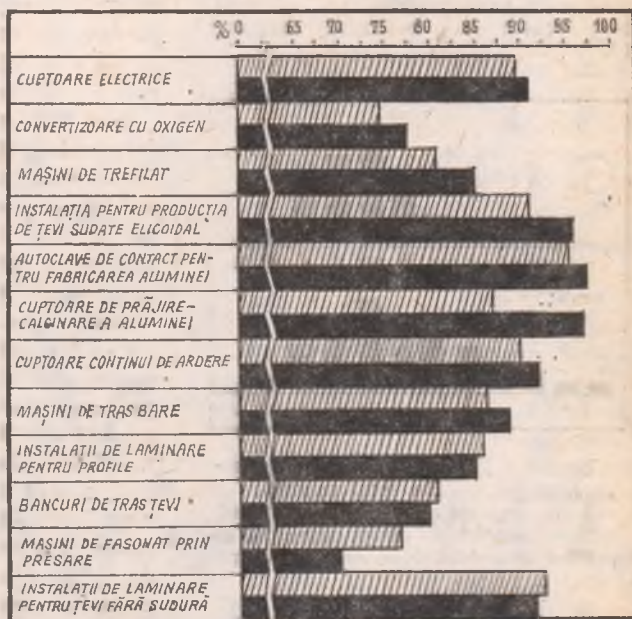
Sint însă și situații care dovedesc că, în unele cazuri, indicii de utilizare a capacităților de producție nu se ridică la nivelul cerințelor actuale. Așa se prezintă situația la instalațiile pentru producția de țevi sudate pe generatoare, la bateriile de cocsificare, precum și la instalațiile de laminare pentru profile, la mașinile de fasonat prin presare etc. Rezultatele puteau fi altele

dacă s-ar fi evitat stagnările datorate defecțiunilor în funcționarea utilajelor. Astfel, numai în trim. III a.c., timpul neutilizat datorită reparațiilor accidentale a fost de peste 11 mii ore-mașină la utilajele de fasonat prin presare și de aproape 5 mii ore-mașină la bancurile de tras țevi. Multe alte stagnări s-au înregistrat ca urmare a lipsurilor organizatorice, cum ar fi: lipsa materiei prime (la întreprinderea de țevi Roman, la întreprinderea de țevi Republica, întreprinderea metalurgică Iași etc), lipsa comenzilor (la I.M. Iași — 518 ore-mașină, la întreprinderea „Refractara”-Alcoșd și întreprinderea „Răsăritul”-Brașov), lipsa forței de muncă (la centrala industrială de prelucrare metalurgică — peste 86 mii ore-mașină la I.M. „Laromet” — peste 800 ore-mașină etc).

Nevoile din ce în ce mai mari de produse metalurgice și necesitatea ca producția să se realizeze

în condițiile unei înalte eficiențe economice, ridică problema urmării cit mai atente și scoaterii la iveală a tuturor rezervelor

de capacități, astfel ca gradul de utilizare a fondului de timp al tuturor mașinilor să crească în continuare.

■ REALIZĂRI PE TRIM. III/1975 ■ REALIZĂRI PE TRIM. III/1974

Gradul de utilizare a fondului de timp al unor mașini și utilaje din metalurgie

OPTIMIZAREA PRODUCȚIEI LA CULTURILE DE SERĂ

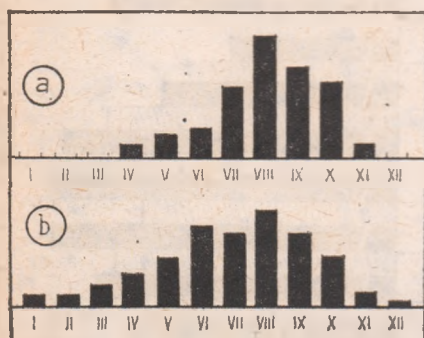
● În 1980 : 9 kg de legume de seră la un consum anual de 120–130 kg legume proaspete ● Cu cât pot spori veniturile prin mai buna asociere a culturilor? ● De la 3 culturi (în 1963) la 19 culturi forțate (în 1975) ● Eficiența economică a activității în seră, în două întreprinderi reprezentative ● Către un vîrf de producție și de consum în lunile decembrie-ianuarie ?

ÎN ANSAMBLUL programului general de intensificare a producției agricole în țara noastră, culturile de seră au cunoscut, îndeosebi în ultimii ani, o amplă și susținută dezvoltare. Aceasta a fost marcată prin creșterea continuă atât a suprafețelor serelor, cât și a producțiilor totale, pe cicluri și metru pătrat; au fost create noi complexe moderne, la nivelul realizărilor din țările cele mai avansate și cu veche tradiție în acest domeniu. (În tabel este redată evoluția suprafeței și a producției culturilor de seră în țara noastră în perioada 1971–1975, precum și în perspectiva anului 1980).

Evoluția principalilor indicatori ai culturilor de seră în țara noastră, în perioada 1971–1975 și în perspectiva anului 1980

Indicatori	U/M	1971–1975	1980
Suprafața totală	ha	1 016	1 648
Producția medie	kg/ha	115 000	140 700
Producția totală	mii t	116,4	227,0

Scopul dezvoltării culturilor de seră și solarii constă în asigurarea aprovizionării populației cu legume și fructe (căpșuni și pepeni) proaspete în perioada în care producția acestora în câmp este nerealizabilă (în condițiile țării noastre — în perioada noiembrie-martie). Din graficul 1 rezultă posibili-

Graficul 1 : Producția de legume, pe luni (în % din total anual) : a) cultura legumelor de câmp; b) cultura legumelor de câmp, cumulată cu producția obținută în sere și solarii.

tatea de a se îmbunătăți aprovizionarea populației cu legume proaspete în decursul anului prin sporirea producției culturilor de seră; menționăm că

pentru anul 1980, conform programului unic de dezvoltare a legumiculturii, urmează ca la un consum anual de 120–130 kg legume proaspete pe locuitor, legumele de seră să participe cu 9 kg.

Creșterea eficienței culturilor de seră — condiție pentru traducerea în viață a sarcinii trasate de către conducerea partidului, de a se realiza o producție mai mare, mai ieftină și de mai bună calitate în vederea aprovizionării populației cu legume și fructe — este nemijlocit legată de obținerea unor randamente cât mai ridicate pe metrul pătrat de seră. Aceasta presupune diversificarea, eșalonarea și asocierea culturilor, în vederea utilizării integrale a fiecărui metru pătrat de seră, pe o perioadă cât mai îndelungată (dacă este posibil, pe întreaga durată a anului calendaristic) și, de asemenea, economisirea sistematică — pe toate treptele fluxurilor tehnologice și la toate locurile de muncă — a cheltuielilor de muncă vie și materializată, de fonduri, concomitent cu diminuarea investiției specifice, prin optimizarea soluțiilor constructive, a sistemelor de încălzire a serelor etc. Livrarea producției la prețuri cât mai avantajoase, ca mijloc principal de obținere a unor venituri ridicate, se poate realiza mai mult decât în cazul culturilor de câmp prin aprovizionarea populației cu sortimente în perioada de solicitare maximă pe piață a produselor de seră, precum și prin îmbunătățirea calității acestora.

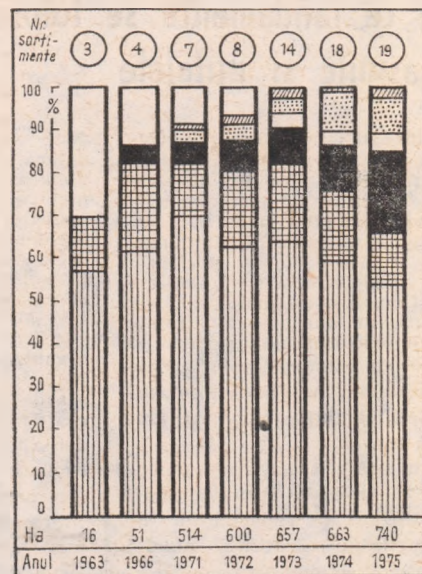
Caracterul complex al eficienței culturilor de seră, necesitatea de a se acționa asupra tuturor pirghiilor tehnice, tehnologice, economice și organizatorice impun, deci, o justă diversificare, precum și optimizarea eșalonării sortimentelor de legume, flori și fructe cultivate în sere, care să asigure, pe de o parte, producția maximă realizabilă pe metrul pătrat de seră în condiții cât mai economice, iar pe de altă parte, posibilitatea livrării în perioadele cele mai favorabile din punct de vedere comercial; în esență, acestea constituie pirghiile hotărâtoare ale creșterii eficienței culturilor de seră. Calcule de eficiență economică arată, că, în funcție de eșalonarea, diversificarea și asocierea culturilor de seră se pot obține — la media prețurilor pieței din perioada 1972–1975 — pe metrul pătrat (față

de matorul considerat : ciclul I = tomate, ciclul II = tomate), venituri cu circa 45%, mai mari în cazul următoarei eșalonări : tomate, castraveți, ardei gras — și cu 51% mai mari în cazul asocierii : ardei iuți, salată, varză etc.

Diversificarea sortimentală

DEZVOLTAREA și modernizarea producției legumelor de seră a impus, printre altele, și stabilirea unor soluții noi privind optimizarea culturilor forțate de legume, respectiv a tehnologiei acestora. Ramură prin excelență intensivă a producției agricole, cultura legumelor solicită cea mai ridicată investiție specifică și are un pregnant caracter de producție industrială, fapt ce impune folosirea deplină a terenului amenajat, în tot cursul anului agricol, în mod cât mai complex și mai diversificat.

Noțiunea de diversificare a producției de seră cuprinde lărgirea gamei sortimentale a culturilor, atât pe seama cul-

Graficul 2 : Evoluția sortimentului de legume cultivate în sere

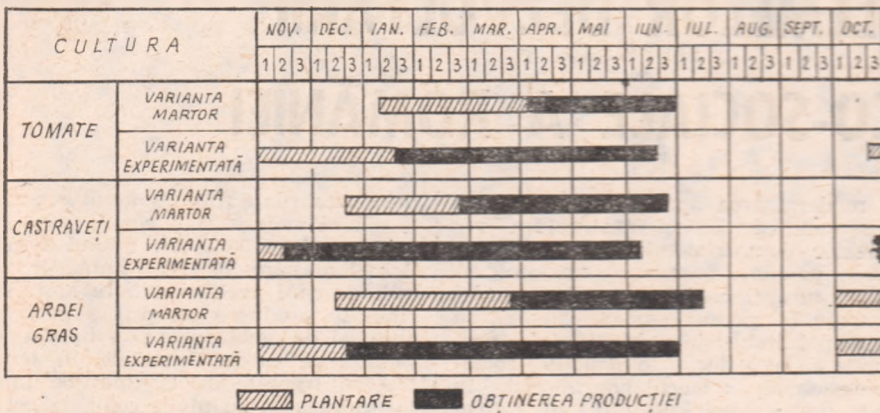
turilor asociate producției principale — culturi intercalate, marginale etc. —,

cît și pe seama unei alte succesiuni decît cea tradițională (tomate-tomate sau tomate-castraveți). Diversificarea producției de seră răspunde și unor cerințe imperioase ale pieței; ea a înregistrat pe plan mondial, ca și la noi în țară, progrese rapide, ridicînd, totodată, probleme noi de tehnologie și de organizare, cu implicații economice directe. Astfel, dacă în 1963 sortimentul producției de seră era alcătuit din trei culturi: flori, tomate și castraveți, în 1975 acesta a ajuns la 19 specii. Graficul 2 sintetizează această evoluție și evidențiază

producție realizate pe hectarul de seră. cît și cele ale veniturilor obținute, în condițiile diversificării culturilor.

Eșalonarea culturilor

DIVERSIFICAREA sortimentului de culturi în sere se cere însoțită de o eșalonare judicioasă a acestora, care să asigure

Graficul 3: Contribuția eșalonării judicioase a culturilor de seră la apariția lor în perioada optimă de solicitare

ză schimbările intervenite în ponderea acestora.

Diversificarea producției de legume de seră — prin îmbunătățirea succesiunii culturilor și a asocierii lor — pe lângă că acoperă într-o mai largă măsură cerințele de consum, conduce la îmbunătățirea permanentă a principalelor verigi ale procesului de producție; aplatizează virfurile sezoniere de livrare, permițînd apariția sortimentelor în perioade mai favorabile; asigură utilizarea integrală și mai rațională a terenului, concomitent cu menținerea fertilității acestuia și eliminarea focarelor de boli și infecții; contribuie la folosirea judicioasă a forței de muncă, la reducerea cheltuielilor de producție și a cheltuielilor cu amortizarea. Toate acestea impun stabilirea și desfășurarea unui program de cercetare-dezvoltare corespunzător sarcinilor diversificării producției de seră, pornindu-se de la aprecierea realistă a cerințelor pieței (în vederea determinării sortimentelor și a perioadelor de livrare) și pînă la proiectarea ambalajelor specifice; în cadrul acestui program, o deosebită atenție trebuie acordată creării unor soiuri de înalt randament, cu un ciclu optim de producție, și a tehnologiilor adecvate.

Eficiența economică a diversificării sortimentelor cultivate în sere este ilustrată în mod pregnant prin exemplul întreprinderilor de sere din Codlea, Arad și Oradea — unități reprezentative ale acestui important sector de activitate. Sint deosebit de grăitoare, la aceste întreprinderi, atît creșterile de

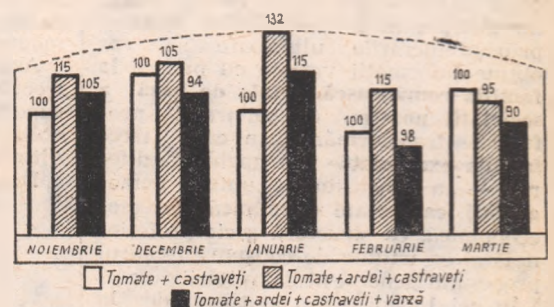
gure, pe de o parte, o succesiune cît mai corespunzătoare folosirii integrale a terenului iar pe de altă parte, apariția producției în perioadele cele mai favorabile din punct de vedere economic — al solicitărilor pieței, al cheltuielilor de producție, al productivității muncii etc.

În acest sens trebuie avute în vedere și posibilitățile ce se oferă pentru export. Pe plan mondial, institute de cercetări specializate în probleme de conjunctură subliniază tendința majorării consumului de legume proaspete în perioada de extrasezon agricol. După cum rezultă din studii recente, firmele importatoare din țările Europei Occidentale și nordice sînt dispuse să accepte prețuri cu pînă la 35% mai ridicate în cazul tomatelor produse în afara sezonului, în lunile decembrie-ianuarie; de asemenea, pentru anul 1980, față de media înregistrată în perioada 1971—1975, se preconizează o creștere a cererii la tomatetele de seră în lunile decembrie-ianuarie, cu circa 11% în R.F.G., cu pînă la 16% în Elveția, cu circa 20% în Suedia, Danemarca și Norvegia. În ce privește alte culturi de seră obișnuite — ardei gras, castraveți, varză — cererile vor crește într-o măsură și mai mare. Noile sortimente de legume-fructe cultivate în seră — căpșuni, cartofi extratimpurii, salată, gulioare, ceapă și usturoi verde — cunosc și vor cunoaște, de asemenea, o solicitare sporită.

Rezultă că, în cadrul unei tendințe în general ascendente a cererii pentru legume, fructe și flori de seră, lunile decembrie-ianuarie-februarie se vor caracteriza printr-o solicitare maximă la export. Astfel, în țările C.E.E., consu-

mul de legume proaspete, raportat la nivelul anului 1975, se estimează a fi cu circa 11% mai ridicat în 1976 și cu circa 18% în 1980. De pildă, la tomate, importul acestor țări se estimează a fi cu peste 27 mii tone mai mare în 1980 decît în 1975, crescînd în mod deosebit solicitările în lunile menționate. Analiza calendarului apariției produselor de seră evidențiază faptul că țara noastră se află situată într-o zonă favorabilă, atît din punctul de vedere al condițiilor climatice — putînd asigura producția de seră în perioadele de maximă cerință (noiembrie-martie), cît și al distanțelor relativ reduse de transport față de principalele țări importatoare — R.F.G., Anglia, țările nordice. Influența momentului livrării asupra prețului produselor de seră este atestată de însăși cerințele Institutului de studii conjuncturale ale economiei țărilor C.E.E., care estimează, de exemplu, că prețurile de desfacere pe piețele respective ale produselor de seră înregistrează, față de media anuală, amplitudini de -45% pînă la +51% și de asemenea, că epocile optime de prezentare pe piață sînt, în general, cuprinse între 15 noiembrie și 25 februarie, cu un vîrf puternic în perioada sărbătorilor de iarnă.

Pentru a ilustra efectele pozitive ale eșalonării judicioase a culturilor, redăm în graficele 3 și 4 influența prelungirii perioadelor de livrare asupra producțiilor realizate, respectiv majorarea veniturilor prin obținerea unor producții mai timpurii cu circa 20—25

Graficul 4: Diferențierea venitului realizat de pe un hectar de seră, în medie anuală în perioada 1972—1975, în funcție de sortimentul producției livrate la întreprinderile de sere Arad și Oradea

de zile la întreprinderile de sere Arad și Oradea. Aceste influențe se vor accentua în actualul cincinal, ținînd seama de experiența pozitivă acumulată de unitățile frunțase, de soluțiile adoptate de Centrala de legume-fructe și de cele inițiate de institutele de cercetări din țara noastră.

Răspunzînd sarcinii de a asigura o mai bună aprovizionare a populației cu legume și fructe în tot timpul anului și mai cu seamă în afara sezonului agricol, prin continuarea acțiunii de diversificare și eșalonare judicioasă a producției, unitățile noastre de sere vor putea realiza produse mai multe, calitativ superioare și mai ieftine.

prof. dr. Ion CEAUȘESCU
drd. Ion RĂDULESCU

RECENSĂMÎNTUL – MIJLOC DE INVESTIGARE A PROBLEMELOR DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE A ROMÂNIEI

RECENSĂMÎNTUL populației și al locuințelor, din 5-12 ianuarie 1977, ca una din cele mai complexe investigații sociale ce se efectuează în țara noastră, asigură un cîmp vast de cunoaștere a **prefacerilor adînci** ce s-au produs în viața societății. În acest sens recensămîntul va furniza acele elemente necesare care să asigure o caracterizare multiplă a structurilor demografice, migrației populației și forței de muncă, a mobilității sociale și mutațiilor survenite în pregătirea resurselor umane, a repartizării acestora pe profesii și ramuri și a influenței pe care o are locuința, cu diferențele sale elemente de confort asupra formării familiei și a comportamentului socio-demografic. Prin datele înregistrate în formularele de bază și prin prelucrările ulterioare se vor obține informații variate cu privire la **familia românească, celula de bază a societății noastre**, cu privire la profunde transformări prin care trece familia examinată din unghiuri diferite — ca dimensiune și unitate demografică, ca unitate economică și demoeconomică, ca structură socio-profesională și ca unitate de consum în cadrul procesului general al dezvoltării.

În cei 10 ani care au trecut de la efectuarea ultimului recensămînt (1966), societatea noastră în ansamblu a cunoscut transformări adînci în structura economică, care au atras după sine și profunde primeniri în structura demografică, demoeconomică și socio-profesională, precum și în evoluția familiei. Aceste transformări, în primul rînd economice, se caracterizează prin menținerea unui ritm înalt de creștere a producției materiale, pe baza industrializării, prin modernizarea agriculturii, promovarea progresului tehnic, procese care au permis modernizarea în continuare a structurilor noastre economice în principal în direcția creșterii ponderii industriei în crearea venitului național. În termeni cantitativi, aceasta a însemnat că, în intervalul la care ne referim, industria a crescut de 3,2 ori, agricultura de 1,5 ori, activitatea de construcții-montaj de 2,3 ori, iar venitul național, ca indicatorul cel mai sintetic ce caracterizează dezvoltarea, de 2,5 ori. Prin repartizarea rațională a obiectivelor industriale pe teritoriu s-au creat noi modele de echilibru, noi structuri în favoarea zonelor și județelor în trecut rămase în urmă.

O dată cu expansiunea industrială

și modernizarea agriculturii s-au produs modificări adînci în structura resurselor demoeconomice, prin restrîngerea ponderii populației ocupate în agricultură și creșterea ponderii celei ocupate în ramurile neagricole și în principal industriale. Modificări profunde au avut loc și în structura socio-profesională, în stocul educațional, în dezvoltarea învățămîntului, în ridicarea nivelului de pregătire profesională, în structura meseriilor. În același timp au crescut sensibil orașele țării, gradul de urbanizare, concomitent cu dezvoltarea satelor. Evident că în contextul larg al dezvoltării economico-sociale, **familia românească** a cunoscut adînci transformări cantitative, dar mai ales calitative, sub multiple aspecte, privind comportamentul demografic, tipul de fertilitate.

Asemenea date au fost reliefate de trecutul recensămînt, oferind premise superioare pentru fundamentarea dezvoltării economico-sociale a țării în ultimul deceniu (tabel nr. 1).

După cum rezultă din tabel am a-

instalarea unui tip de familie cu dimensiuni reduse (1-2 copii), care cuprindea circa 50% din totalul familiilor și aproape 70% din numărul familiilor care aveau copii. În al treilea rînd, se producea un proces de tranziție și de omogenizare a tipului de familie, pe categorii sociale, în sensul trecerii treptate de la tipul de familie țărănească cu mulți copii, la cel al familiei de dimensiuni mai reduse.

S-au produs modificări și în structura socio-profesională a familiei, pe categorii sociale (tabelul nr. 3).

Se constata astfel un număr relativ ridicat al persoanelor active din gospodării și al persoanelor retribuite, ceea ce atesta sporirea gradului de complexitate și diversificare a economiei, omogenizarea generală a gospodăriilor din punctul de vedere al structurii socio-profesionale sub impulsul dezvoltării economice.

Pornind de la asemenea informații au fost luate din timp însemnate măsuri de politică demografică și sociale, pe linia stimulării creșterii natalității,

Tabelul nr. 1

Repartiția familiilor după numărul de persoane pe o familie

	1948	1966
Total	100	100
Gospodării formate din :		
1 persoană	8,6	14,2
2 persoane	20,5	23,4
3 persoane	21,6	23,4
4-5 persoane	32,0	30,5
6 persoane și peste	17,3	8,5

sistat la o tendință de reducere a dimensiunii familiei, respectiv de reducere a familiilor cu peste 4 persoane de la 49,3% în 1948 la 39,0% în 1966 și de creștere a ponderii familiilor cu o persoană — de la 8,6% în 1948 la 14,2% în 1966. De menționat că numărul gospodăriilor a crescut mult mai accentuat decît numărul populației (de la 4,2 milioane în 1948 la 5,9 milioane în 1966). Modificări sensibile s-au produs în structura familiei pe categorii socio-profesionale, așa cum se poate observa din datele tabelului nr. 2. Rezultă cîteva constatări deosebit de semnificative cu privire la tipologia familiei românești. În primul rînd, se remarcă ponderea importantă a tipului de familie fără copii, reprezentînd 27,4% din total, adică aproape 1.300.000 familii. În al doilea rînd, era vorba de

a asigurării unor condiții de trai mai bune pentru familiile cu mulți copii, a întăririi familiei, care au oferit și oferă premise noi, superioare pentru dezvoltarea economico-socială a României, pentru dezvoltarea și propășirea națiunii române.

Evoluția pe mai departe a unor asemenea modificări în structurile sociale, demografice și socio-profesionale, scapă unei evidențe curente, indiferent cît de bine ar fi organizată aceasta. Surprinderea unor elemente de cunoaștere detaliată, a corelațiilor între diferitele laturi ale problemelor demografice, demoeconomice și sociale, integrate în celula de bază a societății, familia, poate fi obținută numai pe baza unei cercetări speciale, organizată în mod corespunzător la nivelul întregii țări și a fiecărei localități și familii,

și la un anumit moment dat. În acest fel recensământul populației și locuințelor din ianuarie 1977 se înscrie ca o acțiune politică, economică și socială de extremă importanță, caracteristică conferită și de faptul că pune în

structurii noastre sociale, a modului cum a evoluat familia, a schimbărilor produse în cadrul acestora, au menirea de a servi — pe planul cercetării științifice — pentru orientarea și aprofundarea unor alte investigații cu ca-

Gruparea familiilor (cu nucleu familial) pe categorii sociale după numărul copiilor în anul 1966

Tabelul nr. 2

	Total		Țărani		Muncitori și intelectuali	
	mii familii	%	mii familii	%	mii familii	%
Fără copil	1 284,6	27,4	551,9	28,6	773,7	26,6
cu : un copil	1 348,5	28,8	458,0	25,7	890,4	30,6
doi copii	954,4	20,3	335,8	18,8	619,1	21,3
trei copii	359,9	7,7	154,9	8,7	204,9	7,1
patru copii	155,5	3,3	72,2	4,0	83,3	2,9
cinci copii și peste	127,1	2,7	59,3	3,3	67,8	2,3
cu copii și alte persoane	463,1	9,1	194,3	10,9	268,8	9,2
Total	4 693,2	100	1 784,9	100,0	2 908,3	100,0

centrul său și problema cunoașterii cât mai exacte a gospodăriei și familiei românești sub multiplele laturi ale acesteia.

Iată de ce în formularele de recensământ se vor înregistra date cu privire la gospodărie și familie. Este interesant de menționat faptul că deși în formularul de bază sînt puține date care privesc în mod direct familia și gospodăria, în momentul prelucrării informațiilor se asigură o gamă largă de corelații și grupări după variate caracteristici care au tocmai menirea de a scoate la iveală noul model de gospodărie sau familiei, ca rezultat al dezvoltării complexe economico-sociale a țării noastre în perioada ultimilor 10 ani.

Desigur că definirea gospodăriei și a familiei necesită o abordare mai complexă dar și maximum de exactitate pentru delimitarea și înțelegerea sensului acestora. Astfel, prin **gospodăria** se înțelege — în cadrul recensământului — un grup de două sau mai multe persoane, care locuiesc împreună în mod obișnuit, avînd în general legături de rudenie și care participă, în totalitate sau parțial la formarea veniturilor și la cheltuirea lor. Criteriile mai generale în definirea gospodăriei sînt considerate astfel gradul de rudenie și bugetul relativ comun de venituri și cheltuieli obținut prin participarea la muncă. Ca o completare la cele arătate este și faptul că o gospodărie poate fi formată și dintr-un grup de două sau mai multe persoane care, deși nu au legături de rudenie între ele, declară că prin înțelegere se gospodăresc și locuiesc împreună. În afara cazurilor de mai sus, se consideră ca gospodării formate dintr-o singură persoană acelea care nu aparțin de alte gospodării, ci unor persoane care declară la recensământ că locuiesc și se gospodăresc singure.

Gospodăriile vor fi examinate și după nucleul familial. În acest caz se consideră nucleu familial: soțul și soția fără copii; soțul și soția cu copii necăsătoriți; unul din părinți cu copii necăsătoriți.

Datele obținute la recensământul populației și locuințelor, în afară de scopul unei profunde cunoașteri a

racter economic, social, demografic. Aceasta înseamnă largi posibilități de efectuare a unor anchete economico-sociale pentru aprofundarea unor laturi ale cercetărilor demociologice, legate de studiul fertilității și mortalității

Tabelul nr. 3

Numărul mediu de persoane active pe o gospodărie, în anul 1966

	Numărul mediu de membri pe familie	Numărul de persoane active	Numărul de persoane retruse
Gospodării total	3,2	1,7	0,8
— muncitori	3,3	1,6	1,2
— intelectuali-funcționari	2,8	1,4	1,3
— membri C.A.P.	3,3	2,0	0,2
— țărani cu gospodărie individuală	3,4	2,2	0,2
— meșesugari	3,3	1,9	0,7
— meșesugari individuali	3,5	1,8	0,2

tății pe familie, de relația dintre nivelul veniturilor și fertilitate, dintre pregătirea profesională și fertilitate, dintre dimensiunile familiei și structura socio-profesională și a veniturilor acesteia, dintre consumul alimentar și nealimentar în funcție de mărimea și structura socio-profesională a familiei. Pot fi adîncite de asemenea, anchetele cu privire la structura resurselor demo-economice pe familii, gospodării, în funcție de mărimea acestora, categoria socială (muncitori, țărani, intelectuali), modul de viață în mediul urban-rural. Pornind de la datele oferite de recensământ se pot efectua și un șir de anchete și cercetări sociologice referitoare la caracterizarea mobilității teritoriale a populației, la determinarea fluxurilor migratorii, a procesului complex al urbanizării și al formării orașelor, a mișcării pendulării (navetismul). În cadrul procesului general de omogenizare a structurilor sociale în general și a familiilor și gospodăriilor în special, se pot obține informații cu privire la trecerea de la gospodăria țărănească la gospodăria mixtă (țărani + muncitori), la gospodăria tot mai apropiată de tipul industrial (muncitori și țărani). În-

registrarea simultană și exhaustivă a gospodăriilor, familiilor și locuințelor, după un asemenea program vast de cercetare, dă posibilitatea obținerii unor corelații foarte semnificative cu privire la asigurarea gospodăriilor cu locuințe, gradul de înzestrare a gospodăriilor cu locuințe, dotarea acestora etc.

Dar, desigur, scopul recensământului nu este numai acesta. În concepția partidului nostru, cunoașterea înseamnă program, decizie, acțiune. Rezultatele recensământului vor oferi astfel informații multiple cu privire la familia și gospodăria românească pentru fundamentarea planurilor naționale de dezvoltare economico-socială, elaborarea prognozelor pe termen lung, pentru fundamentarea măsurilor de politică demografică, a programelor de ridicare a nivelului de trai, a condițiilor de locuit. Pe această bază se asigură sprijinirea mai departe a familiilor, ocrotirea mamei și a copilului, întărirea familiei, menținerea tinereții națiunii noastre, utilizarea rațională a resurselor de muncă din cadrul fiecărei familii, creșterea veniturilor și consumului acestora. Datele servesc de asemenea, pentru fundamentarea programelor de ridicare a nivelului cultural al fiecărei familii, prin dezvoltarea învățămîntului, a științei și culturii, a rețelei de școli, pregătirea de noi meserii legate nemijlocit de progresul tehnic și de necesitățile economiei.

Datele cu privire la gospodării și familii vor permite să se asigure o mai rațională mobilitate teritorială a populației, repartizarea judicioasă a obiectivelor industriale pe teritoriu, o mai bună dezvoltare a județelor în trecut rămase în urmă, dirijarea mobilității teritoriale a populației. Alte direcții privesc mai buna realizare a politicii de sistematizare a localităților țării, de dezvoltare a orașelor și satelor, a transporturilor, a rețelei comerciale și culturale.

Toate acestea relevă limpede importanța ce se acordă în întregul proces de dezvoltare economico-socială factorului demografic, factorului om. Referindu-se la aceasta, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că „O problemă esențială este asigurarea unei creșteri susținute a populației — factor esențial al dinamismului și forței productive a societății. Avem în vedere adoptarea în continuare a unui complex de măsuri de ordin economic-social și sanitar, care să contribuie la întărirea familiei, la stimularea natalității, reducerea mortalității și creșterea duratei vieții oamenilor”.

Informațiile multiple obținute prin recensământ vor servi în acest spirit la fundamentarea mai bună a politicii partidului și statului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, politică în centrul căreia se află ridicarea nivelului de trai material și spiritual al poporului, satisfacerea deplină a cerințelor de viață ale oamenilor muncii, bunăstarea și fericirea omului.

prof. dr. Mircea BULGARU

ALEGEREA MATERIALELOR, moment esențial al activității de proiectare, POATE FI OBIECTIVIZATĂ

Necesitatea, posibilitățile și avantajele unui subsistem informațional pentru materiale

ARTA ARHITECTULUI rezultă dintr-un echilibru just între aspirațiile estetice și imperatiile funcționale, constructive și economice, în timp ce reușita inginerului proiectant este asigurată de un dozaaj corect între influențele cunoașterii și acelea ale intuiției și experienței. Pentru amândoi — și oricare ar fi inclinațiile și specialitatea lor — obținerea unor realizări remarcabile în concepția produselor sau construcțiilor va fi, întotdeauna, rezultatul unei sinteze corespunzătoare între factori inițial contradictorii.

În această perspectivă, materialele ocupă un loc de primă însemnătate; eroarea cea mai mică făcută în alegerea lor are consecințe negative deosebit de serioase asupra funcționalității, durabilității și economicității produselor. De aceea, stabilirea materialului optim din punct de vedere tehnic și economic pentru soluționarea sarcinilor de construcție și fabricație constituie una din deciziile cele mai importante care trebuie luate în faza de concepție și dimensionare a produselor sau construcțiilor.

CA SĂ ASIGURE unei construcții sau unui produs rezistența necesară, proiectantul trebuie să cunoască bine legile comportării materialelor și solicitările admisibile. Pentru o utilizare specifică dată, el trebuie să aleagă materialul cel mai indicat atât din punctul de vedere al cerințelor tehnice, de utilizare și tehnologice, cât și al imperativelor economice.

Materialul este purtătorul tuturor forțelor și mișcărilor; dacă proiectantul nu alege materialele cele mai potrivite pentru construirea unui aparat, de exemplu, și nu asigură aducerea lor la forma geometrică impusă de funcționalitatea aparatului respectiv, toate considerațiile referitoare la principiul fizic, funcțional al acestuia rămân fără rezultat. În aceste condiții, reușita construcțiilor ingineresti este condiționată de cunoașterea cât mai amănunțită, în profunzime a caracteristicilor principale și a comportării, în principiu, a materialelor din diferitele domenii, cum ar fi oțelul, fonta, metalele și aliajele neferoase, masele plastice, rășinile sintetice, silicații, materialele ceramice etc. Aceasta este premisa de bază a alegerii corecte a materialelor. O a doua premisă este cunoașterea comportării numeroaselor materiale în cele mai diferite stări și sub cele mai variate solicitări, iar a treia premisă presupune cunoașterea prețurilor de achiziție a tuturor materialelor ce stau la dispoziție, precum și a prețurilor specifice ale diferitelor operații tehnolo-

gice cărora le este supus materialul pînă la realizarea formei finale.

Dacă datele privind prețurile, caracteristicile și comportarea diferitelor materiale pot fi determinate prin metode cunoscute și pot fi însușite de proiectant, în schimb informațiile referitoare la comportarea specifică a diferitelor materiale existente și a celor noi, în multiplele condiții de lucru din practică, sînt greu de reținut. Astfel, în prezența unui volum imens de informații, estimat la peste un milion de date numerice, aflate în permanentă reînnoire, proiectantul nu mai este în măsură să le stăpînească și, în consecință, nu mai este — în mod obiectiv — în stare să aleagă materialul cel mai adecvat din punct de vedere tehnic și economic pentru un scop constructiv dat.

○ bancă de date tehnice și economice

ÎN această situație și ținînd seama că utilizarea rațională a materialelor în funcție de caracteristicile lor constituie o componentă principală a sarcinii tratate de partid, de a se accentua reducerea consumurilor materiale în vederea ridicării continue a eficienței economiei naționale, este necesar ca meto-

dele tradiționale să fie înlocuite cu metode moderne, bazate pe prelucrarea automată a datelor, care să permită stabilirea obiectivă a materialului optim, plecînd de la caracteristicile necesare fiecărei utilizări în parte și de la costurile de achiziție și prelucrare.

În acest sens, este de reținut ideea de a se elabora și implementa un subsistem informațional referitor la caracteristicile materialelor și alegerea lor rațional-obiectivă (SSIMAR)*. Baza unui asemenea sistem ar urma să o constituie o bancă de date, care să cuprindă și să satisfacă necesarul de informații tehnice și economice referitoare la materialele utilizabile în economia națională, în vederea stabilirii materialului optim pentru scopul vizat.

Prin alegerea obiectivă a materialului, plecînd de la caracteristici și costuri, rezultă avantaje multiple:

- valorificarea superioară a proprietăților materialelor (se determină materialul cel mai indicat, care este exploatat la maximum, ținînd seama de principiile de funcționare);
- utilizarea stocurilor de materiale nefolosite sau puțin folosite (se evidențiază posibilități de folosire a unor materiale ce nu pot fi valorificate în cazul unei alegeri subiective);
- rezolvarea problemelor de înlocuire a materialelor tradiționale (în cursul unei determinări obiective, de regulă se indică mai multe posibilități, alegîndu-se materialul cel mai convenabil în situația respectivă);
- introducerea accelerată și utilizarea adecvată a materialelor noi.

Subsistemul informațional pentru materiale și alegerea lor rațională (SSIMAR) ar trebui să cuprindă: întreprinderile și centralele industriale, inclusiv institutele de cercetări și proiectări, din ramurile producătoare de materiale, cele din ramurile consumatoare de materiale; centrul de memorare a datelor și de alegere a materialelor.

Determinarea caracteristicilor materialelor și comunicarea datelor numerice respective la centrul de alegere a materialelor, în cadrul subsistemului, ar trebui să revină — în mod logic — producătorilor. La rîndul său, centru-

* Vezi articolul „Creșterea gradului de utilizare și valorificare a resurselor materiale, direcții hotărîtoare de sporire a eficienței economice (II)”, de Maxim Berghianu. Revista economică nr. 26, 1976

lui de alegere i-ar reveni sarcina de a asigura crearea bazelor științifice, organizatorice și metodologice necesare funcționalității subsistemului SSIMAR, precum și de alcătuire a băncii de date și de răspundere a informațiilor. După implementarea subsistemului, operația de alegere a materialelor de către proiectanți ar urma să se efectueze, în mod obligatoriu, prin intermediul centrului informațional de alegere.

Pentru clarificarea rolului și mecanismului unui asemenea subsistem în economia națională, mă voi referi, în cele ce urmează, la câteva din elementele sale caracteristice.

Volumul și structura informațiilor

ÎN SUBSISTEM ar urma să fie cuprinse toate materialele care se utilizează în tehnică, adică toate materialele de construcție, în sensul cel mai larg al noțiunii. Acest mare volum de informații rezultă din aceea că SSIMAR nu-și poate îndeplini integral sarcinile decât atunci când cuprinde toate materiile prime și materialele, care — prelucrate — se regăsesc în produsul finit, precum și cele necesare în procesul de fabricație, dar care nu se regăsesc în produs. În prima etapă, activitatea privind alcătuirea băncii de date ar trebui să se limiteze la materialele principale, cum sînt metalele și masele plastice, precum și silicații. Ulterior ar urma să se includă în sistem materialele lemnoase, precum și materialele textile tehnice. La nevoie, activitatea se va extinde și asupra altor domenii — cum ar fi ambalajele, materialele de etanșare, de izolare termică și fonică etc.

Materialele disponibile, în prezent și în viitor, au proprietăți multiple și diferite. Aceste proprietăți pot fi utilizate integral pentru intensificarea economisirii materialelor, numai pe baza unei caracterizări cantitative prin intermediul așa-numiților indici de material. Recurgerea la mijloacele de prelucrare automată a datelor necesită o structură unitară, constantă, a descrierii și definirii materialelor și proprietăților lor, prin intermediul parametrilor și indicilor caracteristici; această structură este dată de o serie de date experimentale, numerice, referitoare la caracteristicile materialelor. De regulă, structura unitară a datelor memorate în bancă este asigurată prin:

- materiale;
- parametrii materialului;
- indicii materialului;
- factorii de influență și
- starea materialului

Prin *material*, în cadrul sistemului se înțeleg toate substanțele sau combinațiile de substanțe din care, prin procese de prelucrare, se pot confecționa produse finite, precum și substanțele care îndeplinesc funcții auxiliare în cursul acestor procese și al exploatării produselor, fără a se regăsi încorporate în alcătuirea lor.

Parametrul este o proprietate a materialului, posibilă de exprimat cantitativ și deci măsurabilă, care este definită și stabilită prin prescripții corespunzătoare de determinare; parametrii sînt, de exemplu, rezistența la tracțiune,

limita tehnică de fluaj, conductibilitatea termică, rezistivitatea electrică etc.

Proprietățile de material sînt caracteristicile specifice materialului: reacții, modificări, stări sau alte fenomene care caracterizează comportarea materialului ca relație între cauză și efect.

Indicele de material este o mărime care reprezintă cantitativ parametrul unui material, în funcție de dependența lui față de starea materialului și de factorii de influență; de regulă, el este exprimat ca produs între mărime și unitatea de măsură (de exemplu, 36 daN/mm² pentru limita de curgere).

În anumite cazuri, reprezentarea indicilor poate fi făcută prin:

— semne convenționale (de exemplu, S₁, la S₂ pentru stabilirea arcului electric);

— gradare definită (scindamabil-inflamabil-greu inflamabil pentru inflamabilitate), în esre caz datele calitative trebuie să fie completate prin diferiți factori;

— enunțuri alternative (bun-rău).

Starea materialului este caracterizată prin factori care determină conformația interioară și exterioară a acestuia: noțiunea cuprinde, de exemplu, date privind micro și macrostructura, gradul de deformare sau prelucrare, tratamentul termic, starea suprafeței, formatul (țeavă, tablă, granule etc.) și dimensiunea.

Factorii de influență sînt mărimile sub a căror influență se află materialul în cursul utilizării (condițiile de lucru) și care sînt modificate, în cadrul încercării, ca modelare a condițiilor de utilizare; de exemplu, temperatura de lucru durată solicitării, numărul de cicluri etc.

O anumită proprietate a unui material dat, în stări bine precizate și sub influența unor condiții exterioare specifice — de exemplu, rezistența la fluaj (fenomen de deformare plastică continuă la solicitări îndelungate de tracțiune și sub influența temperaturii) — este reprezentată cantitativ printr-un factor, după cum urmează:

Material: 12 C Mo BV '3; *parametrul*: rezistența tehnică de durată (rupere prin fluaj); *indicele*: 10,7 daN/mm²; *factorii de influență*: 550°C și 10⁵ h; *starea materialului*: țevă de 30×2,6 mm, fără sudură, trasă la rece, îmbunătățită.

Reiese clar, din exemplul dat, că un indice de material nu depinde, de regulă, numai de material ci și de starea sa, precum și de factorii de influență și, în consecință, delimitarea univocă a domeniului de valabilitate a indicelui de material respectiv este asigurată numai în cazul în care se iau în considerare toate datele, în ansamblul lor.

În SSIMAR, toate informațiile trebuie sintetizate sub această formă și memorate în banca de date referitoare la materiale, o asemenea serie de caracteristici reprezentînd cîte un set de date. Pentru funcționalitatea subsistemului de alegere obiectivă a materialelor — prin recurgerea la SPAD — este esențial ca solicitările, privind alegerea materialului optim, să cuprindă aceleași caracteristici ca și cele din setul de date, înmagazinat în memoria calculatorului.

Posibilitățile sistemului informațional

EXISTENȚA băncii de date din cadrul SSIMAR permite ca, prin intermediul calculatorului, să se poată efectua fie alegerea materialului optim într-un caz dat, fie comunicarea indicilor de material în condiții date, precizate prin starea materialului și factorii de influență.

Alegerea materialului este selectarea unui material care corespunde tehnic și economic cit mai bine condițiilor de utilizare prevăzute, exprimate sub formă de parametri și precizate prin indici.

În cadrul subsistemului, alegerea materialului trebuie să fie posibilă și pe baza unei descrieri calitative a condițiilor de lucru, pentru eventualitatea că cerințele impuse de condițiile de utilizare nu pot fi reprezentate sub formă de parametri și indici.

O formă deosebită a alegerii obiective a materialelor o constituie stabilirea materialelor de înlocuire, în cadrul căreia se caută pentru un material tradițional, utilizat pînă în momentul recurgerii la subsistem, un altul care să corespundă aceluiași profil de cerințe, dar care să poată înlocui favorabil, din punct de vedere tehnic și economic, materialul utilizat anterior.

Alegerea indicilor permite cunoașterea indicilor unui material dat sau selectarea materialului, care posedă un anumit set de indici. În funcție de gradul de precizare a cererii, prin stabilirea stării materialului, a factorilor de influență și a parametrilor necesari, se pot comunica o parte (care interesează) sau toți indicii materialului respectiv.

Subsistemul SSIMAR bazat pe calculator, cuprinzînd cele două direcții — *alegerea materialelor* și respectiv *a indicilor*, oferă avantajul unei informări actuale asupra materialelor și, mai ales, avantajul unei selecții obiective a materialului cel mai adecvat unei utilizări date.

Pentru a asigura acest deziderat, alegerea materialului trebuie să pornească de la condițiile cărora el le este supus în cursul utilizării. Aceasta presupune că proiectantul, eliberat de sarcina alegerii materialului, va analiza și aprofunda solicitările la care este supus produsul sau piesa pentru care se utilizează materialul, va deduce cerințele care se pun materialului și le va exprima, în cît mai mare măsură, în parametri și indici. Cu cît vor fi analizate mai exact condițiile de solicitare a produsului sau piesei și cu cît se va preciza mai bine profilul cerințelor puse materialului, cu atît răspunsul dat de calculator va fi mai corect și mai eficient.

★

Acest mod modern de alegere obiectivă a materialelor, prin valorificarea imenselor posibilități pe care le oferă utilizarea mijloacelor de prelucrare automată a datelor, va putea constitui un instrument de primă importanță pentru traducerea în fapt a sarcinilor de reducere a consumurilor materiale în cîmpul revoluției tehnico-științifice.

dr. Aurelian CONSTANTINESCU

În sprijinul celor care studiază în învățământul politico-ideologic de partid

CICLUL :

Socialismul științific
și problemele
dezvoltării
economico-sociale
a României

PROGRESELE AGRICULTURII ROMÂNEȘTI

Agricultura—ramură de bază a economiei naționale.

Dezvoltarea intensivă și modernizarea agriculturii

Locul și rolul agriculturii în economia națională

ÎN STABILIREA locului și rolului agriculturii în dezvoltarea economico-socială a țării, partidul nostru a pornit de la faptul că România dispune de condiții deosebit de favorabile pentru obținerea unei producții ridicate la hectar, diversificate și eficiente. Congresul al XI-lea al partidului a apreciat agricultura ca fiind una din ramurile de bază, de cea mai mare importanță, a economiei naționale, care are de îndeplinit un rol hotărâtor pentru progresul rapid al întregii economii, pentru ridicarea nivelului de trai al poporului.

În creșterea și dezvoltarea economică, în accelerarea dezvoltării economico-sociale a țării noastre, agriculturii îi revine un rol tot mai important. Ea este ramura în care se creează o parte însemnată a venitului național, ocupând din acest punct de vedere locul al doilea, după industrie. Pe această bază își creează sursele proprii dezvoltării și contribuie la formarea fondurilor necesare creșterii și dezvoltării generale a societății noastre.

Agricultura este chemată să furnizeze produse alimentare necesare consumului fiziologic normal al unei populații în continuă creștere și cu venituri mai mari de la un an la altul, cu un standard de viață tot mai ridicat, precum și unele produse nealimentare, dar de importanță vitală pentru populație, produse fără de care nu este posibilă reproducția la nivel corespunzător a principalei forțe de producție — omul — și ca atare, desfășurarea normală a activității în toate domeniile. După cum se știe, populația actuală a României se apropie de 22 mil. locuitori, urmând să ajungă la cel puțin 25 mil. în 1990 și 30 mil. locuitori în anul 2000. În același timp veniturile reale totale ale populației vor cunoaște și ele o continuă creștere. Numai în perioada 1976—1980 se prevede creșterea veniturilor reale ale populației în medie anuală cu 6,5%. Evident, datele menționate impun o creștere substanțială a produselor agroalimentare, precum și nealimentare furnizate de agricultură.

Agricultura stimulează dezvoltarea tuturor ramurilor neagricole, a tuturor domeniilor de activitate prin cererea sporită de mijloace de producție și bunuri de consum, precum și de servicii pentru modernizarea producției și ridicarea nivelului de trai al populației rurale. În aceeași ordine de idei se impune precizarea că sporește an de an ponderea produselor agroalimentare prelucrate industrial. Ca atare, dezvoltarea industriei alimentare, și în bună parte a industriei ușoare din țara noastră, este condiționată de progresul agriculturii. Agricultură contribuie, de asemenea la intensificarea comerțului exterior al țării, reprezintă o importantă sursă de devize pentru economia națională.

Agricultura reprezintă un mare rezervor de forță de muncă pentru dezvoltarea ramurilor neagricole, înainte de toate a industriei. Populația ocupată în agricultură continuă să se reducă de la 36% — cît reprezintă în prezent — la 27—28% la sfîrșitul acestui cincinal și la 12—15% la sfîrșitul deceniului următor. Baza obiectivă a acestui proces o constituie creșterea gradului de mecanizare și chimizare a agriculturii, comitent cu expansiunea industriei, transporturilor, telecomunicațiilor, comerțului etc. Desfășurarea acestui proces exercită o puternică influență asupra creșterii și dezvoltării economice. Pe de o parte se realizează o creștere a eficienței muncii în agricultură, pe de altă parte productivitatea noilor angajați în industrie și în celelalte ramuri neagricole este superioară celei realizate de ei anterior schimbării locului de muncă. Se asigură astfel o ridicare a productivității întregii munci sociale.

Datorită condițiilor de care dispune agricultura în țara noastră și multiplelor sale funcții, atenția acordată de partid industriei se îmbină în mod organic cu preocuparea consec-

venta pentru dezvoltarea și modernizarea agriculturii socialiste. „Numai dezvoltarea armonioasă a industriei, cît și a agriculturii — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu —, poate asigura îndeplinirea cu succes a obiectivului fundamental — făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră, apropierea României, în scurt timp, de țările cu economie avansată, creșterea nivelului de trai, material și spiritual, al întregului nostru popor”.

Politica agrară a partidului

ÎN PERIOADA 1976—1980 producția agricolă va spori cu 28—44%, în comparație cu cincinalul anterior, realizându-se un ritm mediu anual de creștere de 5,1—7,6%. Ca și pînă acum, agricultura noastră este orientată spre o dezvoltare multilaterală, complexă, urmărindu-se asigurarea din producția internă a necesarului de produse agricole, precum și crearea de disponibilități pentru export. De aceea, așa cum rezultă din datele prezentate mai jos, la toate produsele principale se prevăd sporuri mari față de cincinalul trecut (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Producția principalelor produse agricole

	U/M	1971—1975	1976—1980
Cereale boabe	mii-tone	14 814	20 000—22 360
Floarea-soarelui	mii-tone	761	1 000—1 133
Sfeclă de zahăr	mii-tone	4 758	8 600—9 354
Cartofi de toamnă	mii-tone	2 925	4 600—4 860
Legume de cîmp	mii-tone	2 554	4 200—4 316
Fructe și struguri	mii-tone	2 285	3 800—3 960
Carne — total	mii-tone	1 857	2 500—2 687
Lapte de vacă	mii-hl	38 653	58 000—62 200
Ouă	mil. buc.	4 201	6 000—6 500
Lină	mii-tone	30,6	42—46,6

Planul cincinal prevede obținerea unor producții superioare celor stabilite în Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. În vederea creșterii susținute a producției agricole se depun eforturi apreciabile pentru atragerea în circuitul agricol a noi suprafețe de teren; ca urmare, în perioada 1976—1980 suprafața arabilă efectiv utilizată va crește cu cel puțin 125 mii hectare. Întrucît însă rezervele de astfel de terenuri sînt limitate, calea principală pentru sporirea producției în agricultură o reprezintă dezvoltarea intensivă a agriculturii, creșterea producției medii la hectar. Ținînd seama de baza tehnico-materială de care va dispune agricultura, pentru perioada 1976—1980 se prevede o creștere importantă a recoltelor (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Evoluția producției medii la hectar la principalele produse vegetale

	U/M	Media 1971—1975 (realizat)	Media 1976—1980 (plan)
Grîu și seară	kg/ha	2 210	3 000—3 150
Porumb	kg/ha	2 680	3 500—3 800
Floarea-soarelui	kg/ha	1 450	2 000—2 140
Sfeclă de zahăr	kg/ha	22 140	34 000—36 000
Legume de cîmp	kg/ha	16 100	19 000—20 000

În procesul creșterii producției agricole se continuă îmbunătățirea structurii de ramură a agriculturii, izvorită atit din necesitatea valorificării mai depline a condițiilor naturale, economice, sociale, de care dispunem, cit și din necesitatea adaptării producției agricole la nevoile economiei naționale, importantă latură a intensificării și modernizării producției agricole.

În cadrul producției vegetale, **culturile cerealiere continuă să dețină locul principal**, intrucit de produsele cerealiere depinde înainte de toate dezvoltarea de ansamblu a agriculturii și în principal a zootehniei. O importanță prioritară se acordă **planțelor tehnice**, îndeosebi sfeclii de zahăr, flozii-soarelui, inului, cînepei pentru fuior etc., ceea ce ilustrează orientarea tot mai pronunțată a agriculturii noastre spre ramuri și culturi care asigură un grad superior de intensificare. Extinderea acestor culturi conduce la sporirea veniturilor atit în unitățile producătoare din agricultură cit și în cele prelucrătoare din industrie, la obținerea unor produse valoroase pentru economia națională, pentru export.

O creștere însemnată cunoaște **producția de legume**, dezvoltată cu precădere în bazine specializate, prin folosirea de terenuri irigate, îngrășăminte și mecanizarea lucrărilor. Pentru nevoile proprii de consum fiecare județ trebuie să-și organizeze bazele legumicole. Se dezvoltă, de asemenea, **viticultura și pomicultura**, ramuri cu tradiții și condiții favorabile.

Dezvoltarea sectorului creșterii animalelor constituie o preocupare de prim ordin izvorită din rolul și importanța deosebită a acestui sector pentru progresul agriculturii și ridicarea nivelului de trai al populației. Așa cum rezultă din datele prezentate în tabelul nr. 1, planul cincinal pe perioada 1976—1980 prevede ritmuri înalte de creștere a producției de carne, lapte, ouă. Ele se vor realiza pe seama creșterii efectivelor de animale cit mai ales pe seama ridicării producțiilor medii. La sfîrșitul anului 1980 efectivele de animale urmează să ajungă la 7,5—8 milioane bovine, 12—13 milioane porcine, 19—20 milioane ovine și caprine, iar al păsărilor ouătoare la 50—57 milioane. Producțiile medii vor trebui să ajungă în 1980 în întreprinderile agricole de stat la 3 300—3 500 litri lapte de vacă, 4—4,5 kg. lînă, 200—240 bucăți ouă, iar la cooperativele agricole de producție la 2 200—2 400 litri lapte de vacă, 3,3—3,7 kg lînă și 180—210 bucăți ouă.

Realizarea prevederilor referitoare la creșterea efectivelor și a producțiilor medii va ridica ponderea zootehniei la circa 40% în totalul producției agricole. Ritmul de sporire a producției animaliere se va accentua în perioada 1980—1990 spre a se ajunge la o pondere de aproape 50% în valoarea producției globale agricole.

Aceste creșteri prevăzute la efective și producții sînt fundamentate atit pe acțiunile inițiate în ultimii ani cit și pe cele prevăzute în perioada 1976—1980 cu privire la construirea complexelor de creștere și îngrășare a porcilor, a complexelor avicole, a îngrășătorilor de bovine și ovine, a fabricilor de furaje combinate, extinderea fermelor de selecție pentru asigurarea unui material biologic de mare randament. Desigur, dezvoltarea zootehniei și a producției animaliere este condiționată în foarte mare măsură de organizarea și folosirea rațională a resurselor de nutrețuri.

Dezvoltarea agriculturii va face posibilă asigurarea îmbunătățirii consumurilor alimentare pe baza normelor fiziologice optime; pentru perioada 1976—1980 se estimează o creștere a consumului pe locuitor cu 50—60% la carne, 80—90% la pește, 35—40% la lapte, 55—70% la fructe. Totodată, agricultura va rămîne în continuare un important furnizor de produse pentru piața externă.

Dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale a agriculturii socialiste

ACCELERAREA procesului de intensificare a agriculturii în perioada 1976—1980, sarcină stabilită de Congresul al XI-lea al partidului, se bazează pe sporirea simțitoare a investițiilor în vederea dezvoltării și modernizării bazei tehnico-materiale. Astfel, investițiile din fondul statului se vor ridica la 116,4 miliarde lei, la care se vor adăuga circa 20 miliarde lei investite de cooperativele agricole de producție din fonduri proprii. Prin sporirea investițiilor se asigură dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale a agriculturii, extinderea cuceririlor științei și tehnicii moderne, ridicarea gradului de folosire a fondului funciar, mecanizarea complexă, chimizarea, aplicarea cuceririlor științei și tehnicii, extinderea tehnologiilor cu flux industrial.

Avînd în vedere rolul principal pe care îl deține pămîntul ca mijloc de producție în agricultură, **lucrările de îmbunătățiri funciare** ocupă un loc hotărîtor în ansamblul de măsuri stabilite de partid pentru dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-

materiale a agriculturii. În această ordine de idei a fost stabilit recent **Programul de dezvoltare în perspectivă a acțiunilor de îmbunătățiri funciare**, care să asigure conservarea și ameliorarea fondului funciar al țării, creșterea suprafeței agricole și îndeosebi a celei arabile, ridicarea capacității de producție a pămîntului, folosirea rațională a resurselor de apă etc.

În cadrul lucrărilor de îmbunătățiri funciare locul principal îl ocupă amenajarea suprafețelor în vederea irigațiilor care constituie factorul hotărîtor în combaterea efectelor negative ale secetei, creează condiții pentru utilizarea superioară a potențialului de fertilitate a solului, pentru mai buna valorificare a celorlalți factori de intensificare a agriculturii, contribuind astfel la obținerea unor recolte stabile și substanțial mai mari decît pe suprafețele neirigate. În actualul cincinal suprafața amenajată pentru irigații va spori cu peste 1,2 milioane ha, ridicîndu-se în 1980 la 3 000 ha, față de 1 424 mii ha în 1975. În felul acesta la sfîrșitul cincinalului suprafața amenajată pentru irigații va reprezenta aproximativ 60% din suprafața ce se pretează pentru irigații. Concomitent cu amenajările pentru irigații în sisteme mari se vor extinde și amenajările locale pe baza resurselor de apă existente cu contribuția populației din localitățile ce vor beneficia de astfel de irigații.

Se intensifică eforturile pentru combaterea eroziunii și a exceselor de umiditate, precum și valorificarea terenurilor nisipoase, de ameliorare a solurilor acide și sărăturoase. În actualul cincinal se vor executa lucrări de îndiguirii și desecări pe circa 1,1 milioane ha și vor fi executate lucrări de combatere a eroziunii solului pe o suprafață de 1 milion ha.

Extinderea lucrărilor de îmbunătățiri funciare nu rezolvă însă de la sine problema ridicării producției agricole. Experiența de pînă acum scoate în relief necesitatea unei susținute preocupări pentru **buna funcționare, exploatare și întreținere a sistemelor de irigații**, pentru realizarea unor structuri corespunzătoare a culturilor, pentru cultivarea unor soiuri de mare randament, pentru aplicarea îngrășămintelor și a altor substanțe chimice în cantitate optimă, ș.a.

Eforturile însemnate de investiții sînt orientate spre **înzestrarea agriculturii cu tehnică înaintată, spre dezvoltarea parcului de tractoare și mașini-unelte în vederea mecanizării complexe a lucrărilor agricole**. În actualul cincinal, asistăm la accelerarea ritmului mecanizării lucrărilor agricole. Potrivit prevederilor planului cincinal, agricultura va dispune în 1980 de aproximativ 130 mii tractoare de tipuri diferite și de putere unitară sporită, urmînd să crească ponderea tractoarelor pe șenile și pe roți de 180 CP. Totodată se va asigura întregul set de mașini-unelte într-o gamă diversificată și cu un grad înalt de universalitate. Pe această bază are loc reducerea suprafeței arabile ce revine pe un tractor fizic la 76 ha, diminuîndu-se decalajul care ne desparte de țările în care agricultura este mai bine înzestrată cu mijloace tehnice avansate. Prin înzestrarea agriculturii cu tractoare și mașini-unelte, **prin asigurarea mecanizării complexe a lucrărilor agricole se realizează pași importanți în făurirea unei agriculturi moderne, cu un înalt nivel tehnic și cu o productivitate ridicată a muncii**.

Alături de mecanizare, una din cele mai importante direcții ale modernizării agriculturii și creșterii producției este **folosirea îngrășămintelor chimice, fungicidelor, biostimulatorilor și a altor produse chimice**. Actualul cincinal marchează o îmbunătățire simțitoare a situației în domeniul chimizării agriculturii prin creșterea cantității de îngrășăminte chimice livrate agriculturii, de la 928,7 mii tone (substanță activă) în 1975 la 3 030 mii tone în 1980. Aceasta echivalează cu utilizarea a 250—280 kg îngrășăminte (substanță activă) la un ha de teren arabil, vii și livezi. Pentru combaterea bolilor și dăunătorilor din cultură, se vor primi cantități sporite de substanțe chimice.

Agricultura este ramura în care procesele economice se îmbină în mod organic cu cele biologice naturale. Întregul proces de producție este legat de organisme vii, de plante și animale. Fructificarea tuturor celorlalți factori de producție depinde în măsură hotărîtoare de **calitatea materialului biologic, a plantelor și animalelor**. De aceea, crearea și introducerea în producție a unor soiuri și hibridi de plante, precum și a unor rase de animale cu randament ridicat constituie o preocupare constantă pentru specialistii din agricultură. Potrivit documentelor Congresului al XI-lea, urmează ca întregul necesar de semințe și material săditor să fie realizat la un înalt nivel calitativ, adaptat fiecărei zone de producție agricolă și condițiilor de irigare. Totodată, se impune îmbunătățirea raselor de animale existente, crearea de noi rase cu productivitate ridicată.

Progresul agriculturii noastre este indisolubil legat de **dezvoltarea cercetării științifice** care este chemată să soluționeze cele mai importante și urgente probleme ale producției. Cercetările în domeniul problemelor agrare sînt orientate spre ameliorarea și producerea de semințe la toate culturile, spre crearea de noi hibridi de plante și rase de animale și păsări. Se urmărește ca viitoarele soiuri de grîu să ajungă la un potențial de

producție de 6—8 mii kg/ha în culturi neirigate și 8—10 mii kg/ha în culturi irigate iar la hibridii de porumb 10—12 mii kg la ha — neirigat și 15—20 mii kg/ha — irigat. La culturile tehnice se pune un accent deosebit pe îmbunătățirea indicilor calitativi în ulei, zahăr, fibră. Se acordă atenție sporirii cantității de proteină în produsele vegetale, cale eficientă de asigurare a unei alimentații raționale a animalelor.

Extinderea rapidă a culturilor irigate impune preocuparea pentru stabilirea unor tehnologii adecvate și urmărirea aplicării lor. În domeniul mecanizării agriculturii cercetarea științifică este orientată spre extinderea și diversificarea lucrărilor în toate sectoarele producției agricole și în primul rând a celor care creează un virf mare de muncă, cum sînt lucrările de recoltare a culturilor prășitoare, lucrările pe terenurile slab productive situate pe pante, a podzolorilor și nisipurilor, precum și spre mecanizarea lucrărilor în fermele de animale la prepararea furajelor.

Una din laturile esențiale ale modernizării agriculturii noastre o constituie **creșterea numărului de specialiști și a nivelului de pregătire a tuturor lucrătorilor din agricultură.** Fără asemenea schimbări în domeniul principalei forțe de producție, nu sînt de conceput conducerea și organizarea muncii în unitățile de tip socialist, folosirea științei și tehnicii înaintate, îndeplinirea obiectivelor privind creșterea producției și a eficienței.

Perfecționarea relațiilor de producție socialiste, a organizării și conducerii agriculturii

PERFECTIONAREA relațiilor de producție impune înainte de toate **consolidarea și dezvoltarea continuă a proprietății socialiste.** ridicarea acesteia pe o treaptă nouă. Așa cum se precizează în documentele Congresului al XI-lea, consolidarea și dezvoltarea proprietății socialiste, sub cele două forme ale sale — de stat și cooperatiste — constituie o necesitate obiectivă pentru întreaga perioadă istorică de construire a socialismului și comunismului.

Dezvoltarea și întărirea proprietății socialiste presupun cuprinderea, într-un singur proces indivizibil, atât a acțiunii de sporire a masei de bunuri materiale ce fac obiectul proprietății obștești (mașini, instalații, unelte de muncă, materii prime, combustibil etc.), cât și asigurarea perfecționării relațiilor sociale ce se stabilesc între oameni în procesul producției în legătură cu însușirea mijloacelor de producție și — în funcție de aceasta — a rezultatelor producției.

În etapa actuală crește gradul de socializare a proprietății cooperatiste prin extinderea acțiunilor intercooperatiste. Ca rezultat al acestor acțiuni s-au format, pe baza liberei adeziuni a două sau mai multor cooperative aparținind aceluiași consiliu intercooperatist, **asociații intercooperatiste, în scopul îmbunătățirii activității economice și sociale a fiecărei cooperative,** precum și pentru realizarea în comun a unor noi capacități de producție. Pînă la sfîrșitul anului 1975 au fost constituite 330 asociații intercooperatiste, din care 321 cu profil zootehnic și 9 cu profil legumicol (seve, solarii). Asemenea unități se vor dezvolta în viitor.

În același timp, așa cum se subliniază în Programul partidului „**va avea loc un proces legie de intensificare a colaborării și conlucrării între proprietatea de stat și cea cooperatistă, de împletire tot mai strînsă a acestora în cadrul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism.**” Un exemplu în acest sens îl constituie procesul de integrare tot mai deplină a activității stațiunilor pentru mecanizarea agriculturii cu activitatea cooperativelor agricole de producție, formarea în cadrul cooperativelor a sectoarelor mecanice a căror menire este să reunească și să utilizeze unitar întreaga dotare tehnică.

O altă formă de integrare o constituie asocierile dintre unitățile de stat și cooperativele agricole de producție, care se creează în scopul creșterii producției și eficienței acesteia, în condiții reciproce avantajoase, cu păstrarea autonomiei unităților care cooperează.

O importanță deosebită pentru dezvoltarea formelor de asociere și cooperare în agricultură o au **consiliile intercooperatiste** care creează cadrul organizatoric necesar concentrării și specializării producției agricole, înlăturării de acțiuni comune în scopul folosirii depline și eficiente a fondului funciar, a mijloacelor materiale, financiare și a forței de muncă, al creșterii eficienței economice. Dinamica procesului de dezvoltare și intensificare a agriculturii impune ca activitatea care se desfășoară în cadrul consiliilor intercooperatiste să capete tot mai mult caracteristicile unei activități agroindustriale.

O altă direcție importantă a perfecționării relațiilor socia-

liste de producție o constituie **îmbunătățirea organizării producției și a muncii** în toate unitățile de producție. Acesta este un proces complex, care necesită perfecționarea continuă a relațiilor de muncă, prin îmbunătățirea normării muncii, sincronizarea raporturilor de cooperare între formațiunile de lucru, întărirea ordinii și disciplinei, folosirea eficientă a timpului de lucru etc. De asemenea aceasta presupune măsuri tehnico-organizatorice care să asigure gospodărirea rațională și valorificarea superioară a pămîntului și a celorlalte mijloace de producție, creșterea substanțială a productivității muncii, reducerea cheltuielilor de producție și îmbunătățirea calității produselor.

În perioada actuală are loc **perfecționarea relațiilor de repartiție.** Relațiile de repartiție — privite în sens larg, cuprind raporturile dintre membrii societății în legătură cu distribuirea produsului social și venitului național, pentru asigurarea reproducției socialiste și ridicarea nivelului de trai al populației. Un alt aspect principal al perfecționării relațiilor de repartiție este acela care se referă la modul în care este utilizată partea din venitul național alocată pentru retribuția muncii. În această direcție, concomitent cu preocuparea constantă de a asigura creșterea continuă a veniturilor oamenilor muncii se are în vedere **îmbunătățirea retribuției după cantitatea și calitatea muncii,** asigurarea unui raport cât mai rațional între veniturile mari și cele mici, aplicarea consecventă a principiilor eticii și echității socialiste. În agricultura cooperatistă se remarcă apropierea tot mai pronunțată a sistemului normativ și conceptual de retribuție a cooperativelor și a celorlalți lucrători din cooperativele agricole și asociațiile intercooperatiste de cel practicat în unitățile de stat: creșterea locului și rolului pe care îl ocupă retribuția în bani: înlăturarea treptată a diferențelor ce persistă între nivelul veniturilor cooperativelor din diferite cooperative agricole de producție prin ridicarea celor rămase în urmă la nivelul celor dezvoltate, apropierea veniturilor garantate ale cooperativelor de nivelul retribuției minime din unitățile de stat.

O parte integrantă a perfecționării relațiilor de producție socialiste o constituie **dezvoltarea democrației socialiste.** Însăși natura proprietății socialiste impune cu necesitate lărgirea continuă a democrației economice, participarea directă și efectivă a producătorilor în calitatea lor de coproprietari ai mijloacelor de producție, la conducerea întreprinderilor, a întregii vieți sociale. Crearea consiliilor ca organe de conducere colectivă, investite cu largi competențe, instituirea adunărilor generale — ale angajaților în unitățile agricole de stat, ale cooperativelor în cooperativele agricole, ale împuterniciților unităților socialiste în asociațiile intercooperatiste — constituie un sistem democratic de conducere prin care colectivele unităților economice au posibilitatea de a participa direct la organizarea și conducerea activității economice și sociale.

prof. dr. Marin POPESCU

INTREBĂRI :

1. Ce rol revine agriculturii în creșterea și dezvoltarea economiei României ?
2. De ce dezvoltarea intensivă și diversificată a producției agricole constituie orientarea fundamentală a politicii agrare a partidului și statului nostru ?
3. Care sînt direcțiile principale ale dezvoltării și modernizării bazei tehnico-materiale a agriculturii ?
4. În ce constă necesitatea obiectivă a dezvoltării ambelor forme de proprietate socialistă din agricultură și a perfecționării relațiilor de producție în general ?

BIBLIOGRAFIE :

- Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. În : **Congresul al XI-lea al P.C.R.**, București 1975. Ed. politică, pag. 652—656.
- Directivele Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român cu privire la planul cincinal 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990. În : **Congresul al XI-lea al P.C.R.**, București 1975. Ed. politică, pag. 770—775 ; 806—807.
- NICOLAE CEAUȘESCU :** Raport la cel de-al XI-lea Congres al P.C.R. În : **Congresul al XI-lea al P.C.R.**, București 1975. Ed. politică, pag. 48—52.
- NICOLAE CEAUȘESCU :** Cuvîntare la Conferința pe țară a cadrelor de conducere din unitățile agricole de stat și cooperatiste, 27 februarie 1974. Ed. politică, București 1974, pag. 57—90.
- Mai pot fi consultate : Ion Stanciu : **Revoluția tehnico-științifică în agricultură.** În Revista economică nr. 30/1976. Mîrcea Bulgaru : **Optimizarea relației industrie-agricultură și echilibrul economico-social.** În : Era socialistă nr. 18 1976. Gh. Tănăsescu : **Rolul statului în dezvoltarea agriculturii socialiste.** Ed. politică, 1976

În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

PROGRAMUL P. C. R. DE FĂURIRE A ECONOMIEI SOCIETĂȚII SOCIALISTE MULTILATERAL DEZVOLTATE

PENTRU a veni în ajutorul candidaților la examenul de admitere de la facultățile economice, începînd cu acest număr „Revista economică”, în colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, va publica, în mod regulat, consultații pe anumite **teme selecționate** din „Programa de economie politică pentru admiterea în învățămîntul superior în anul 1977”.

ÎN DECURSUL existenței sale, societatea omenească a cunoscut un lung proces de dezvoltare de la inferior la superior. În cadrul acestui proces, trecerea de la capitalism la socialism reprezintă o necesitate obiectivă, determinată de condițiile obiective și subiective care se creează în sinul societății burgheze.

Procesul revoluționar de trecere la socialism a început cu Marea Revoluție Socialistă din Octombrie 1917 care a deschis o nouă etapă în istoria omenirii. Ulterior, revoluția socialistă a fost înfăptuită într-o serie de țări din Europa, Asia și America Latină. Programul partidului nostru subliniază faptul că epoca contemporană reprezintă „**epoca revoluției socialiste, a trecerii de la societatea capitalistă împărțită în clase antagoniste, bazate pe exploatare și aspirare socială și națională — societate care nu mai corespunde istoricește noilor forțe de producție — la societatea comunistă, în care se lichidează exploatarea și aspirarea de orice fel și nu mai există clase antagoniste**”¹⁾.

Trăsăturile caracteristice ale relațiilor de producție socialiste

CLASICII marxism-leninismului analizînd legile economice obiective ce guvernează modul de producție capitalist au demonstrat necesitatea obiectivă și posibilitatea înfăptuirii revoluției socialiste. Evoluția ulterioară a societății omeniești a evidențiat caracterul perimat al capitalismului, faptul că relațiile de producție capitaliste au devenit o frînă în calea dezvoltării forțelor de producție. Accelerînd dezvoltarea forțelor de producție, capitalismul, la un anumit stadiu al dezvoltării sale, agravează contradicția dintre caracterul tot mai social al producției și însușirea privat capitalistă a rezultatelor, precum și principala formă de manifestare a ei pe plan social: contradicția dintre cei ce muncesc și burghezie. Se creează astfel premisele obiective și subiective necesare înlocuirii vechilor relații cu noi relații de producție, corespunzătoare caracterului și nivelului dezvoltării forțelor de producție. Această concordanță nu se realizează de la sine. Pentru înfăptuirea ei este necesară revoluția socialistă. **Prin revoluție socialistă se înțelege procesul prin care proletariatul în alianță cu țărănimea muncitoare și cu celelalte categorii de oameni ai muncii, sub conducerea partidului marxist-leninist, cucerește puterea politică și înfăptuiește transformări radicale în toate domeniile vieții social-economice, lichidează vechile relații de producție capitaliste și creează noi relații de producție socialiste.**

Relațiile de producție socialiste, relații de colaborare și întraajutorare tovarășească se bazează pe un nou tip de proprietate, proprietatea obștească asupra mijloacelor de producție sub cele două forme ale sale: de stat și cooperatistă. Ambele exclud orice formă a exploatării omului de către om și fac ca forța de muncă să nu mai fie o marfă. În socialism, dubla calitate a membrilor societății de producători și proprietari socialiști uniți asigură garantarea materială a dreptului la muncă pentru toți cetățenii. Pe baza proprietății socialiste, economia națională capătă un caracter unitar și este condusă planificat în scopul ridicării bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. Repartiția bunurilor și serviciilor de consum personal se face după un criteriu unic — cantitatea și calitatea muncii personale prestată în producția socială.

Prin natura sa proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție face ca inițiativa economică să aparțină oamenilor muncii, iar trăsătura fundamentală a organizării vieții social-economice să o reprezinte democratismul economic socialist.

Relațiile de producție socialiste, fiind în concordanță cu caracterul social al forțelor de producție, devin **mobilul principal** al dezvoltării acestora. Ele favorizează aplicarea în producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, impulsionează progresul rapid al întregii economii naționale, ridicarea nivelului de cultură și conștiință al tuturor oamenilor muncii, constituind, totodată, premisa materială a asigurării deplinei eliberări sociale și naționale a fiecărui popor.

Datorită caracterului obiectiv al revoluției socialiste, a superiorității relațiilor de producție socialiste și rolului lor de impulsor al progresului economico-social, mai devreme sau mai târziu toate țările lumii vor trece la lichidarea revoluționară a relațiilor perimate bazate pe proprietatea privată și la înlocuirea lor cu noile relații de producție socialiste.

Trecerea la socialism prezintă o importanță deosebită pentru țările slab dezvoltate din punct de vedere economic. Dezvoltarea necapitalistă este drumul cel mai sigur pentru lichidarea, într-un termen istoric scurt, a înapoierii de secole a țărilor eliberate de sub dominația colonială.

Făurirea economiei socialiste unitare în România

ÎN ȚARA noastră, revoluția socialistă a fost determinată, în esență, de contradicțiile acumulate în perioada dezvoltării capitalismului. Partidul Comunist Român analizînd condițiile interne și externe favorabile procesului revoluționar, create în anii premergători celui de-al II-lea război mondial și accentuate la extrem în perioada dictaturii militar-fasciste, a declanșat începînd cu 23 august 1944 revoluția popular-democratică. Procesul revoluționar din țara noastră a fost un proces unitar în cadrul căruia, în raport de condițiile concret istorice, se disting mai multe etape, trepte.

Prima etapă începută cu insurecția armată de la 23 august 1944 a durat pînă la 30 decembrie 1947. În această etapă sub conducerea Partidului Comunist Român s-a instaurat la 6 martie 1945 primul guvern revoluționar democratic, cu pronunțat caracter muncitoresc țărănesc; s-au înfăptuit ample reforme economice și sociale: reforma agrară din martie 1945; etatizarea Băncii Naționale, introducerea controlului economic de stat în industrie, comerț, sistemul bancar și de credit, înființarea oficiilor industriale, înfăptuirea reformei monetare etc. O importanță deosebită, pentru transformările revoluționare din această etapă, a avut-o Conferința Națională a partidului din octombrie 1945, care a elaborat programul transformărilor democratice, trasînd ca obiectiv principal pentru refacerea economică și progresul general al societății, trecerea la industrializarea țării.

Esența acestei etape a constat în înfăptuirea revoluției popular-democratice în țara noastră.

A doua etapă, etapa înfăptuirii sarcinilor revoluției socialiste a început odată cu cucerirea întregii puteri politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea muncitoare și celelalte pături de oameni ai muncii prin abolirea monarhiei și proclamarea Republicii la 30 decembrie 1947. Cucerirea puterii politice reprezintă doar începutul făuririi societății socialiste. Noua orînduire impune transformări esențiale în structura economică și socială a țării, în nivelul productivității muncii, în organizarea și conducerea producției, în viața politică, ideologică și culturală a societății, în conștiința oamenilor, în nivelul de trai al întregului popor. Aceste sarcini deosebit de complexe nu s-au putut rezolva dintr-odată. A fost necesară o perioadă de timp mai îndelungată în care sub conducerea Partidului Co-

¹⁾ Congresul al XI-lea al P.C.R., București, 1975, pag. 614.

munist Român au fost lichidate treptat relațiile de producție bazate pe proprietatea privată și înlocuite cu relații de producție socialiste, s-a acordat o atenție deosebită dezvoltării și perfecționării forțelor de producție. În această perioadă un rol deosebit a revenit naționalizării principalelor mijloace de producție de la 11 iunie 1948. Prin aceasta a fost desființată marea burghezie industrială și financiară, s-a instaurat proprietatea socialistă asupra unui volum însemnat al mijloacelor de producție, s-a lichidat exploatarea omului de către om în unitățile bazate pe proprietatea obștească, s-a deschis cimp de acțiune legilor economice ale socialismului.

Un obiectiv principal al politicii Partidului Comunist Român, în procesul făuririi economiei socialiste unitare l-a constituit așezarea agriculturii pe baze noi, socialiste. Cooperativizarea agriculturii, începută în martie 1949, a permis trecerea la socialism și a micilor producători de la sate. A luat ființă și s-a extins continuu proprietatea socialistă cooperativă, realizându-se și pe această cale pași importanți în direcția făuririi bazei economice a socialismului.

În strinsă legătură cu măsurile luate pe linia lichidării proprietății private și creării și consolidării proprietății socialiste, s-a acordat o atenție deosebită dezvoltării și reorganizării forțelor de producție în măsură să asigure un înalt nivel al productivității muncii. În acest sens, în măsurile P.C.R. de construire a socialismului locul central l-a ocupat politica de industrializare a țării, de creare a bazei tehnico-materiale a socialismului. Prin prevederile lor, planurile de dezvoltare planificate a României în perioada 1956-1965 au asigurat crearea bazei tehnico-materiale a socialismului în țara noastră.

În rezolvarea sarcinilor puse de făurirea economiei socialiste unitare s-a acordat o mare atenție lichidării analfabetismului, ridicării nivelului de cunoștințe al maselor largi populare, pregătirii cadrelor necesare tuturor domeniilor de activitate etc.

Înfăptuirea politicii științifice a Partidului Comunist Român de făurire a economiei socialiste unitare a avut drept rezultat **victoria deplină și definitivă a socialismului pe pământul României**. Aceasta s-a împlinit în cursul cincinalului 1961-1965 odată cu **făurirea economiei socialiste unitare**. Prin victoria deplină a socialismului, economia României se baza în întregime pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, a fost lichidată pentru totdeauna exploatarea omului de către om, s-au afirmat principiile socialiste de colaborare și ajutor tovarășesc. Structura socială a societății cuprinde clase și categorii sociale cu interese fundamentale comune. Baza politică a societății a format-o puterea poporului exercitată prin intermediul statului socialist. Forța politică conducătoare este Partidul Comunist Român.

Victoria deplină a socialismului a deschis o nouă etapă a dezvoltării economico-sociale a țării, etapă marcată de Congresul al XI-lea al partidului, de adoptarea noii constituții și de proclamarea Republicii Socialiste România în 1965. În perioada planului cincinal 1966-1970 a avut loc **consolidarea construcției socialiste și a bazei tehnico-materiale a țării**.

Prin triumful relațiilor de producție socialiste la orașe și sate și prin consolidarea construcției socialiste, România s-a situat în rândul celor mai înaintate țări ale lumii ca orînduire social-economică în care puterea economică și politică aparține celor ce muncesc și, în care oamenii își construiesc în mod conștient, propriul lor viitor. În domeniul dezvoltării forțelor de producție, deși s-au obținut succese remarcabile fiind lichidată starea de țară slab dezvoltată, România continuă să fie încă în urma țărilor cele mai dezvoltate economic. Ea este și în prezent o țară socialistă în curs de dezvoltare. Recunoașterea acestei realități prezintă o importanță deosebită pentru trasarea obiectivelor viitoare ale dezvoltării economice a României. Caracteristica esențială a mișcării economiei noastre socialiste este dezvoltarea multilaterală și rapidă a producției bazate pe proprietatea socialistă și introducerea sistematică în producție a celor mai noi și eficiente cuceriri ale științei și tehnicii.

bazează pe realizările etapei anterioare fără a fi o simplă prelungire a acesteia. Acum accentul cade pe latura calitativă a perfecționării relațiilor și forțelor de producție deja create, pe dezvoltarea și maturizarea societății socialiste unitare, astfel încît, să se asigure manifestarea superiorității socialismului în toată plenitudinea sa. Caracterizînd această etapă, secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae CEAUȘESCU**, la cel de al XI-lea Congres sublinia: „**În această fază se asigură dezvoltarea multilaterală, armonioasă și unitară a forțelor de producție, a tuturor domeniilor vieții economico-sociale, se realizează o concordanță tot mai deplină între forțele și relațiile de producție și sociale**”²⁾. Edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate în România a început odată cu trecerea la realizarea cincinalului 1971-1975 și va dura câteva cincinale. Prin făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră se vor crea premisele trecerii României la comunism.

Congresul al XI-lea al partidului a elaborat, în toată complexitatea lor, direcțiile în care trebuie acționat pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Aceste direcții sînt expuse în „Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism” adoptat de Congresul al XI-lea al P.C.R.

În conformitate cu prevederile Programului partidului pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate se va acționa pe următoarele direcții:

1. Dezvoltarea puternică a forțelor de producție, pe baza celor mai noi cuceriri ale revoluției științifico-tehnice contemporane, astfel încît să se creeze o economie avansată, capabilă să satisfacă necesitățile largi de consum ale întregului popor.
2. Progresul susținut al științei și instrucției publice.
3. Creșterea într-un ritm susținut a întregii economii pe baza unui raport corespunzător între fondul de consum și fondul de dezvoltare (acumulare) în vederea satisfacerii cerințelor de viață ale oamenilor muncii științific stabilite la nivelul civilizației moderne.

4. Perfecționarea continuă a relațiilor de producție, dezvoltarea acțiunii conștiente pentru soluționarea contradicțiilor, înlăturarea vechiului și promovarea noului în toate sectoarele de activitate.

5. Schimbări în structura socială a țării care vor duce la creșterea și mai accentuată a rolului clasei muncitoare în întreaga viață socială, la o și mai mare apropiere între clasele și categoriile sociale, la întărirea coeziunii lor, la omogenizarea și întărirea unității întregului popor.

6. Intensificarea și perfecționarea activității politice, ideologice și educative, de formare a omului nou, de afirmare în viață a principiilor eticii și echității socialiste. Acordarea unei atenții tot mai mari familiei, nucleul de bază al societății noastre.

7. Dezvoltarea democrației socialiste, care să permită valorificarea energiei maselor populare în slujba progresului general, a construirii conștiente de către popor a propriei sale istorii. În acest sens, se va lărgi și perfecționa cadrul organizatoric de participare activă și eficientă a oamenilor muncii la conducerea societății.

8. Egalizarea nivelului de dezvoltare a țării noastre cu cel al țărilor socialiste avansate din punct de vedere economic, apropierea României de nivelul țărilor industriale dezvoltate ale lumii.

9. Lărgirea și diversificarea schimburilor și cooperării economice cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii fără deosebire de orînduire socială. Se va intensifica participarea României la circuitul universal de informație științifică, la revoluția științifico-tehnică contemporană.

O etapă care va asigura succese însemnate în procesul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate o reprezintă cincinalul 1976-1980, cincinalul afirmării revoluției științifico-tehnice contemporane în țara noastră.

Complexitatea sarcinilor edificării societății socialiste multilateral dezvoltate face obiectiv necesară cunoașterea profundă a realităților, coordonarea tuturor eforturilor pentru atingerea țelurilor propuse. În acest sens, un rol deosebit revine creșterii rolului partidului ca forță politică conducătoare a întregii activități economico-sociale. Și în viitor Partidul Comunist Român va constitui centrul vital al națiunii noastre socialiste; el va asigura atît elaborarea științifică a căilor de dezvoltare a României, cît și conducerea activității politico-organizatorice în vederea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și a înaintării României spre comunism.

conf univ. dr. **Viorica NICOLAU**

²⁾ Congresul al XI-lea al P.C.R., Buc., Ed. Politică, 1975, pag. 81.

Principalele direcții ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în România. Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea economico-socială a României pînă în anul 1990

PRIN realizarea planului cincinal 1966-1970 s-au creat condițiile necesare trecerii țării noastre la o treaptă de dezvoltare calitativ superioară: **făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate**. Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate este o etapă cu un conținut economic și social distinct. Ea se

SISTEMUL INFORMATIC —

instrument modern de conducere a învățămîntului

ÎN ACTIVITATEA de învățămînt este cuprinsă sub o formă sau alta aproape un sfert din populația întregii țări; milioane de elevi și studenți, cîteva sute de mii de cadre didactice de toate gradele, zeci de mii de unități școlare, mergînd de la grădinițe pînă la Universități, toate acestea dau doar o imagine cantitativă asupra problemelor complexe ale conducerii învățămîntului în țara noastră. În realitate complexitatea conducerii procesului de învățămînt la toate nivelele se manifestă din ce în ce mai mult, pe plan calitativ, depășind problemele puse de aspectele cantitative deosebit de semnificative prin ele însele.

În contextul dezvoltării tot mai impetuoase a economiei naționale, în cadrul realizării obiectivelor societății, socialiste multilateral dezvoltate, învățămîntului îi revin sarcini precise, deosebit de complexe și într-o dinamică continuu ascendentă privind pregătirea forței de muncă din toate domeniile de activitate. Aspectele complexe intervin aici nu global, ci în mod specific fiecărei etape de dezvoltare și fiecărei ramuri a economiei naționale, aparînd tot mai acut necesitatea unei corelări științifice și de detaliu între necesitățile forței de muncă în economie și pregătirea forței de muncă prin procesul de învățămînt. Această corelare dinamică este din ce în ce mai dificil de condus cu mijloace clasice impunînd utilizarea unor mijloace și tehnici moderne de conducere, în primul rînd a tehnicilor informatice de analiză, culegere și prelucrare a informației, și obținerea unor informații sintetice care să permită luarea deciziilor.

Necesitatea introducerii unui sistem informatic de conducere în învățămînt rezultă cu deosebită pregnanță și din rațiuni interne ale sistemului de conducere actual al învățămîntului, în primul rînd datorită nevoilor presante de a se cunoaște în fiecare moment la nivelul întregului sistem de învățămînt aspectele reale și problemele de fond care rezultă din multitudinea activităților, din modificările de detaliu care apar

continuu sau periodic la nivelul de bază privind utilizarea cadrelor didactice, a bazei materiale a învățămîntului, a încadrării elevilor și studenților în sistemul de învățămînt, etc.

Această cunoaștere permite elaborarea riguroasă, pe baza evaluărilor cantitative tot mai precise, a planurilor de dezvoltare și a prognozelor pe termen lung privind învățămîntul din țara noastră.

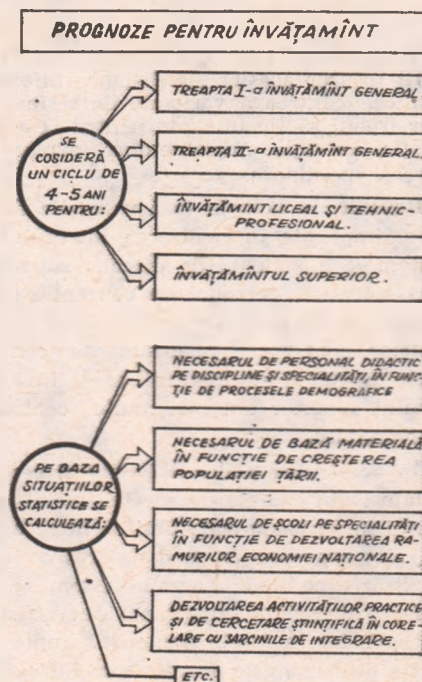

Fig. 1

De asemenea, deciziile curente în activitatea de conducere a învățămîntului se pot fundamenta mai coerent, cu ajutorul metodelor informatice de analiză și prelucrare a informației, prin considerarea simultană a corelației dintre o multitudine de factori cantitativi și calitativi, uneori imposibilă de urmărit într-un sistem manual de prelucrare a informațiilor, datorită necesităților imense de prelucrare a informației ce pot rezulta din această corelare.

Legată de aspectul de mai sus intervine problema operativității luării deciziilor și a îmbunătățirii calității acestora, problemă care, în condițiile sis-

temului actual bazat în cea mai mare parte pe prelucrarea manuală a informațiilor, devine tot mai greu de rezolvat. Sistemul informatic pentru învățămînt, în condițiile expuse mai sus devine o necesitate de actualitate și o cerință a conducerii exprimată de altfel și prin unele acte normative, privind înființarea unor unități de prelucrare automată a datelor în instituțiile de învățămînt superior și de elaborare a unor sisteme informatice pentru nevoile conducerii activității de învățămînt.

În cele ce urmează, încercăm să conturăm pe scurt caracteristicile principale ale concepției sistemului informatic pentru învățămînt, care constituie obiectul activității unui colectiv de specialiști și cercetători din învățămînt.

Obiective majore. În realizarea unui sistem informatic de conducere în cadrul Ministerului Învățămîntului și Educației un prim obiectiv care se impune este etapizarea corectă, realistă a sarcinilor, stabilirea priorităților de urmărit în corelație strînsă cu resursele disponibile și cu restricțiile tehnice și organizatorice impuse de volumul deosebit de mare al activității de elaborare a proiectului, de implementare, experimentare și generalizare a sistemului.

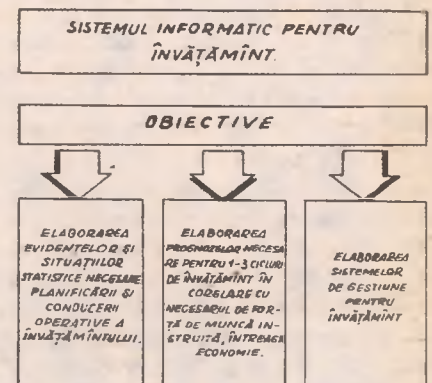

Fig. 1-a

Astfel o primă etapă, deja realizată este formularea unei concepții de ansamblu asupra cerințelor și dezvoltării sistemului.

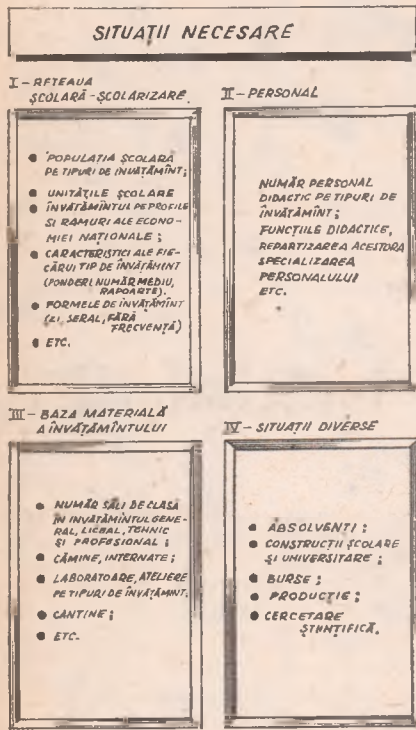

Fig. 2

În cadrul acestor concepții, obiectivele majore de urmărit în sistem, precum și etapizarea acestora sînt următoarele :

— Realizarea subsistemului informatic al întregului personal prin înmătriculară la calculatorul electronic a fiecărui cadru didactic cu datele personale cele mai semnificative privind : pregătirea profesională, activitatea didactică și științifică, date civile, activitatea de perfecționare, activitatea politico-socială ș.a.m.d. Acest subsistem denumit M.U.S.C.E.L. (Matricol Unificat Stabil la Calculatorul Electronic), va permite o cunoaștere de detaliu în fiecare moment, a problemelor complexe puse de personalul didactic din toate tipurile de învățămînt din țara noastră.

— Subsistemul privind rețeaua de învățămînt (a unităților de școlarizare de toate nivelele) cuprinzînd prelucrarea datelor ce caracterizează fiecare unitate de școlarizare (capacitate de școlarizare, grad de încadrare cu cadre didactice de diverse profile, date privind sălile de clasă, etc.).

— Subsistemul privind evidența învățămîntului superior cu cele trei aspecte principale — admiterea, activitatea studenților în timpul școlarizării și repartizarea lor în producție.

— Subsistemul privind baza materială a învățămîntului (laboratoare, instalații, probleme de dotare, etc.) ;

— Subsistemul privind conducerea procesului didactic — care va include și preluarea unor activități de secretariat ca de exemplu elaborarea și menținerea orarilor, prelucrarea unor date

statistice asupra rezultatelor la învățatură etc.

— Subsistemul privind gestiunea unităților de învățămînt : gestiunea retribuiției și a burselor, gestiunea cantinelor, gestiunea contractelor de cercetare.

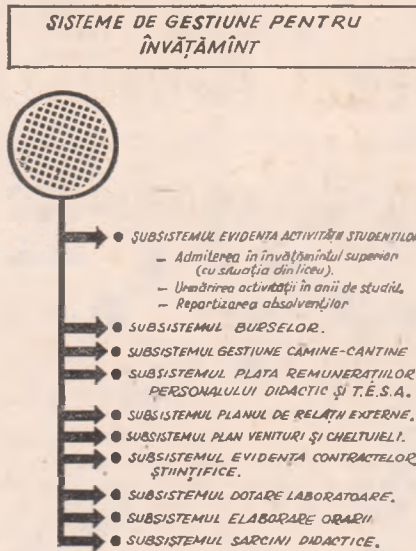

Fig. 3

Ținînd seama de complexitatea realizării tuturor acestor subsisteme informatice, o întregă varietate de resurse vor trebui să fie utilizate pentru concepție, execuție, implementare, exploatare și menținere.

Resurse. În actuala fază resursele de bază implicate în realizarea întregului sistem (echipamente de calcul, suporturi software, personal de concepție și execuție, echipamente de pregătire a datelor, etc.) vor fi furnizate de centrele de calcul ale instituțiilor de învățămînt superior din mai multe centre universitare.

În acest sens, cadre didactice și cercetători din cadrele de specialitate, studenții în perioada activității de integrare, sînt angrenați în mod progresiv la realizarea pe etape a acestui sistem.

De o deosebită importanță în faza actuală, iar în fazele finale de importanță decisivă, este coordonarea întregii activități de către un compartiment de informatică al Ministerului Educației și Învățămîntului precum și angrenarea inspectoratelor școlare județene, în proiectarea și implementarea sistemului, în special pentru subsistemele care se adresează nivelului central sau județean (personalul didactic și rețeaua unităților de învățămînt).

Datorită implicațiilor pe care le are realizarea acestui sistem și asupra altor sectoare ale activității economico-sociale, colaborarea permanentă cu Direcția Centrală de Statistică, cu Institutul Central de Informatică și Conducere și cu Ministerele economice se impune cu necesitate.

Construirea progresivă a acestui sis-

tem complex a început în mod etapizat finalizîndu-se o serie de probleme din care menționăm următoarele : s-a elaborat conceptul de ansamblu al sistemului informatic pentru învățămînt ; s-a proiectat structura tehnică a sistemului, centrat pe utilizarea unor baze de date proprii și subsisteme de exploatare ; de asemenea s-au precizat responsabilitățile de execuție a subsistemelor precum și cele de coordonare a realizării întregului sistem ; o serie de module ale subsistemului informatic pentru învățămînt sînt în faza de implementare, pregătindu-se generalizarea lor, cîteva fiind în exploatare curentă.

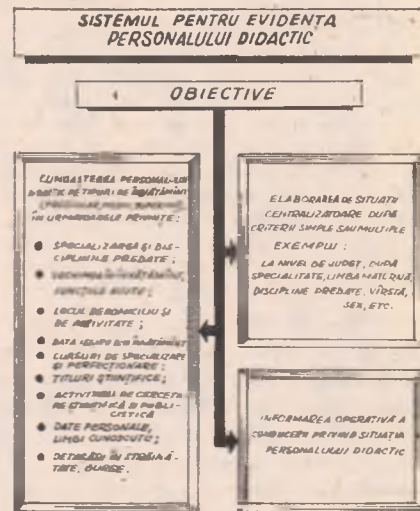

Fig. 4

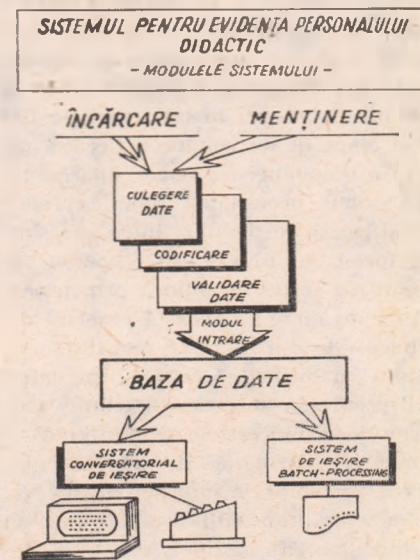

Fig. 5

Printre aceste module se pot cita : sistemul de programe pentru evidența cadrelor didactice (cu culegere de date efectuată deja, pentru județul Timiș), sistemul de programe pentru evidența admiterii studenților, sistemul de programe pentru gestiunea burselor, sistemul de programe pentru calculul retribuițiilor, sistemul de programe pentru evidența relațiilor externe la M.E.I.

FUNCTIILE BAZEI DE DATE STATISTICE A PERSONALULUI DIDACTIC

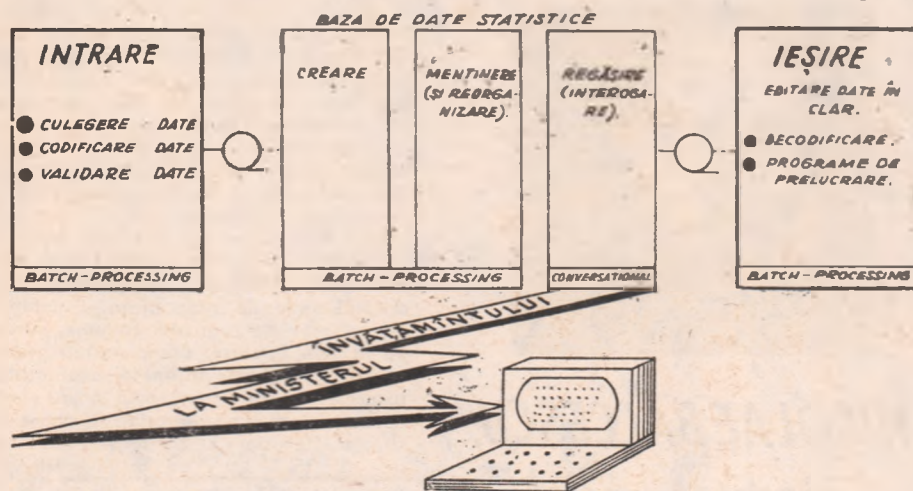

Fig. 6

Ținând seama de volumul de muncă implicat în realizarea lui, de sarcinile tehnico-organizatorice tot mai complexe ce vor apărea la dezvoltarea sistemului informatic, aceste realizări nu reprezintă decât un început. Pe de altă parte, însă, acest început a creat o bază de pornire, care va permite organizarea mai eficientă a activității de generalizare a sistemului informatic de conducere în cadrul învățămîntului. În mod deosebit, utilizarea bazei de date pentru personalul didactic și uni-

vățiile de învățămînt va permite la nivelul superior al conducerii învățămîntului, o mai bună cunoaștere a realității de la nivelul de bază, în toată dinamica și complexitatea ei, cu o serie de corelări deosebit de semnificative pentru fundamentarea deciziilor și realizarea în perspectivă a sarcinilor de planificare și prognoză pe termen lung.

C. BILCIU
G. DIACONESCU

Academia de Studii Economice

ENERGIA ELECTRICĂ

ȘI... EFORTUL DE A O ECONOMISI (II)

(Urmare din pag. 2)

unele investigații a rezultat că se cere urgentată întocmirea studiilor de valorificare pentru aproape patru sute de mii de tone combustibil convențional resurse energetice secundare. Trebuie spus că recuperarea acestor resurse este posibilă pretutindeni prin efectuarea de lucrări corespunzătoare. Calculele arată că, în majoritatea cazurilor, cheltuielile aferente instalațiilor recuperatoare de resurse energetice secundare se amortizează în 3—4 ani, fapt ce asigură o eficiență economică ridicată.

Perfecționarea proceselor tehnologice

FOLOSIREA eficientă a energiei electrice este strîns legată de promovarea largă a procedurilor tehnologice avansa-

te. În cazul multor întreprinderi nou construite s-a avut în vedere, încă din faza de proiectare, introducerea de tehnologii avansate, care reclamă mai puțină energie electrică pentru realizarea produselor. Este vorba, printre altele, de unele capacități noi de producere a amoniacului la care se consumă circa 500 kWh de energie electrică pe tona de amoniac produs, față de 1 300—1 500 kWh cît se consuma la instalațiile vechi. Și astfel de exemple mai pot fi date.

O asemenea orientare continuă cu mai multă vigoare în actualul cincinal. Astfel, industria metalurgică va spori cu precădere producția de oțel de convertizor, a cărei pondere va fi, în 1980, de 55% din producția totală de oțel, ponderea producției de oțel Martin scăzînd proporțional de la 49% în 1975 la 29,6% în 1980. Tot în această ramură se va introduce **procedul de turnare continuă a semifabricatelor**, astfel că, la sfîrșitul actualului cincinal, ponderea acestora va fi de 18,5% din cantitatea totală de

lamine finite și semifabricate, față de 8,4% în 1976. Eficiența extinderii acestui procedeu este deosebită: consumurile la turnarea continuă sînt cu circa 80% mai mici la combustibil și cu 65% la energie electrică, față de procedul de turnare discontinuă. În industria materialelor de construcții se va extinde **procedul uscat la fabricarea cimentului pe linii moderne**, la care consumurile specifice de energie electrică vor fi mai scăzute cu circa 25% față de procedul umed. De asemenea, se va persevera pe linia sporirii producției de produse ceramice cu goluri, la care consumul specific efectiv de combustibil este cu 9% mai redus față de produsele fără goluri. În industria chimică se va extinde **producția de amoniac pe procedul Kellog**, care necesită consumuri de energie electrică mai mici cu 20% față de cele realizate cu instalațiile actuale etc.

Pentru ca diferitele acțiuni concepute să dea rezultatele scontate, este necesar ca specialiștii din întreprinderi și institute de cercetare să studieze, în continuare, procesele de fabricație și să găsească soluții pentru introducerea de procedee tehnologice mai eficiente sub raportul consumului de energie și combustibil.

FĂRĂ ÎNDOIALĂ, există și alte posibilități de economisire a energiei electrice și combustibilului. Practica a dovedit din plin faptul că **cea mai importantă sursă de energie o reprezintă... economia de energie**. De aceea, eforturile trebuie concentrate spre punerea în valoare a tuturor resurselor disponibile, concomitent cu ridicarea gradului de răspundere în gospodărirea energiei. **Bilanțurile energetice**, care conduc în fond la stabilirea unor programe speciale de măsuri, **trebuie în permanență actualizate în funcție de schimbările ce intervin în procesele de producție, iar măsurile prevăzute să fie materializate cît mai operativ**.

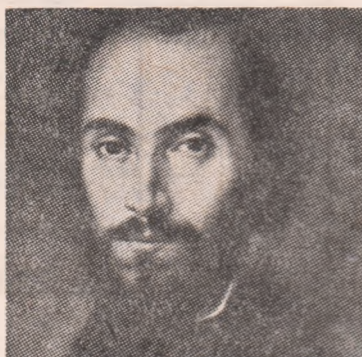
Și o ultimă sugestie. **Ținînd seama de faptul că unii consumatori continuă să folosească cantități mai mari de combustibil și energie electrică decît cea repartizată** (datorită neluării de măsuri corespunzătoare pentru raționalizarea consumurilor și încadrarea în normele stabilite pe unitatea de produs), **este necesar să se aplice cu consecvență legislația în vigoare care prevede ca orice consum suplimentar să fie penalizat**. Sumele plătite în plus, care ar afecta costurile de producție, vor determina unitățile în cauză să-și reanalizeze atent procesele tehnologice și sursele de pierderi și risipă și să ia măsuri de încadrare în normele și cotele stabilite prin plan, de reducere sistematică a consumurilor de energie electrică și combustibili.

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

DACĂ e să căutăm o anumită asemănare între concepția de ansamblu a lui Nicolae Bălcescu, liniile ei fundamentale și trăsăturile metodei sale și concepția unui alt gânditor european, atunci, după părerea mea, **cea mai mare similitudine există între aceasta și concepția marxistă** – evident, ținând seama de pozițiile de clasă și condițiile concret-istorice deosebite. Asemănarea concepției de ansamblu decurge din faptul că ambii au reprezentat interesele unor clase exploatate, vital interesate în înlocuirea societății existente printr-o societate superioară, mai bună, mai dreaptă pentru cei ce muncesc, ambii au văzut în poporul muncitor, în masele populare, forța capabilă să schimbe societatea existentă. Ambii văd cauza fundamentală a relelor în forma de proprietate; dar Bălcescu lega relele respective doar de forma feudală a proprietății private, în timp ce Marx dezvăluie esența exploatatoare a proprietății private în general. Aceste poziții diferite decurg din interesele specifice ale celor două clase reprezentate de cei doi gânditori, din stadiile și analizele unor societăți diferite. Pe de altă parte, Marx însuși considera că în revoluția burgheză soluția justă a problemei agrare este exproprierea feodalilor și împroprietărirea țăranilor.

Bălcescu este și trebuie deci socotit un **predecesor al lui Marx**. Dacă există o influență între concepțiile celor doi mari gânditori aceasta nu poate fi decât **de la Bălcescu spre Marx**. De altfel, așa cum am arătat există dovezi că Marx a cunoscut, fie și indirect, unele scrieri sau concepții ale lui Bălcescu pe cînd o influență directă în sens invers nu a fost dovedită documentar.

În această situație, a compara concepția, ideile și tezele lui Bălcescu cu cele ale lui Marx pentru a evidenția intuițiile științifice ale lui Bălcescu, pentru a regăsi germeni ai teoriei marxiste în opera revoluționarului român este un procedeu îndreptățit, care reliefează talia europeană a concepției lui Bălcescu, originalitatea și creativitatea gândirii sale, marea capacitate de pătrundere în esența lucrurilor. Analiza unui gânditor care a elaborat lucrările ina-

NICOLAE BĂLCESCU,
gînditor social
de talie
europeană (III)

intea lui Marx sau fără a cunoaște teoria marxistă (care în cazul de față era abia în faza de închegare) nu justifică însă o comparație a concepției gânditorului respectiv, aci Bălcescu, cu teoria marxistă exclusiv pentru a-i evidenția limitele, inventaria ne-realizările, neclaritățile și greșelile, ori problemele neabordate, cum din păcate s-a procedat în unele lucrări. Acest procedeu a condus la negarea sau minimalizarea valorii teoretico-științifice și a originalității concepției lui Bălcescu.

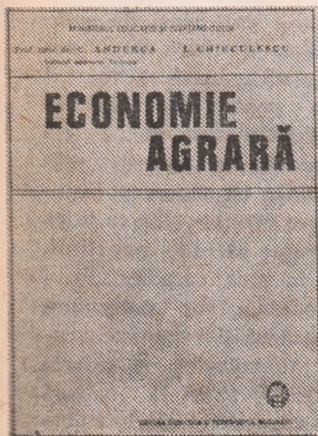
Ideile economico-sociale valoroase ale lui Bălcescu presupuse a fi preluate de marele gânditor din scrierile unor autori occidentali, sint în realitate adevăruri generale, simple – pentru că marile adevăruri sint întotdeauna simple – idei adinc înrădăcinate în conștiința maselor exploatate, idei care într-o epocă revoluționară ca aceea de la 1848 pluteau pur și simplu

în aer. Într-adevăr, ideile care evidențiau contrastul între starea celor bogați și săraci, exploatarea țăranilor de către boieri și stat, faptul că munca este izvorul avuției, a aurului și argintului, a veniturilor claselor dominante, ideea împărțirii societății în clase antagonice și a luptei dintre ele, că pămîntul a fost în trecut proprietatea țăranilor și că ei au fost deposedați de acest pămînt, ideea necesității restituirii acestui pămînt, speranța în viabilitatea micii gospodării țărănești, eliberată de servituțile feudale, ideea că numai munca dă un drept legitim de proprietate și multe altele – erau de fapt **idei comune, curente, de la sine înțelese, adinc înrădăcinate în conștiința maselor țărănești exploatate și asuprite**. Pentru evidențierea lor nu era necesar contactul cu literatura și concepțiile străine. Dovadă sint platformele diferitelor răscoale țărănești și conjurații antif feudale, polemica directă – orală sau scrisă – cu diferite concepții moșierești, cuvîntările deputaților țărani din Comisia proprietății de la 1848, dovadă este întregul folclor – doinele, baladele, proverbele, zicătorile. Lipsa doar ideologul care, de pe pozițiile poporului asuprit, să dea expresie teoretică, sistematică, coerentă acestor idei, teze și argumente care, prin determinarea lor socială, comună erau în fapt coerente și concordante. Deci, dacă putem vorbi de preluări, atunci ideile și tezele de bază ale lui Bălcescu sint preluate din gîndirea, empirică dar sănătoasă, a poporului român asuprit.

În legătură cu acest aspect, aș sublinia că, deși există o vastă literatură despre concepția social-economică și istorio-filozofică a gânditorului român, nu s-a studiat totuși, în măsură suficientă, geneza autohtonă, ca și destinul istoric autohton, al acestei concepții, faptul că multe din ideile lui Bălcescu au călăuzit, într-un fel sau altul, transformările sociale, naționale și economice din perioadele următoare.

Toate cele de mai sus, nu înseamnă firește negarea oricăror influențe din afară, din conștiința europeană a epocii. Orice gânditor, oricît de original ar fi, suferă direct sau indirect, conștient sau neconștient, influențele ideologiilor de epocă. Dar în

FIȘE

● Manualul de Economie agrară de C. Anderca și I. Chiriac

culescu, apărut recent în Editura didactică și pedagogică, 1976, 250 pag., tratează sistemul agriculturii socialiste în dinamica lui și în strînsă interconținere cu celelalte ramuri ale economiei naționale; relațiile de producție și legile care le guvernează sint analizate în conexiune cu progresul forțelor de producție și implicațiile ce decurg din actuala revoluție tehnico-științifică. Instrumentarul metodologic utilizat este subordonat scopului descifrării și înțelegerii – de către specialiști și studenți – a proceselor, fenomenelor și transformărilor care au loc în prezent în agricultură, precum și legării organice, efective, a învățămîntului de cerințele actuale și de perspectivă ale producției. Manualul militează pentru dezvoltarea gîndirii economice a studenților în strînsă legătură cu exigențele practicii agricole, cu necesitățile formă-

rii multilaterale a specialistului societății socialiste.

Viitorul științei

● *Budușee nauki* este titlul unui anuar internațional (publică și studii ale unor autori de peste hotarele U.R.S.S.), cu subtitlul „Perspective. Probleme nerezolvate”, care apare de nouă ani în Editura „Znanie”. În ediția din anul acesta (288 p.) sint inserate 19 studii din domeniul științelor fundamentale și aplicative, consacrate temei accelerării progresului tehnico-științific. Spicim câteva dintre ele: „Mecanica și dirijarea mașinilor”, în care acad. I. I. Artobolevski, după un scurt istoric al noilor realizări în domeniul automatizării, prezintă o perspectivă a automatelor din viitorul apropiat și mai îndepărtat; „Fizica presiunilor mari și hidrogenul metallic”, în care

acad. L. F. Vereșceaghin și R. G. Arhipov expun marile posibilități tehnologice ale presiunilor inalte, printre care cea mai a demenitoare, deși și cea mai dificilă, este obținerea hidro-

genului metallic, care ar avea proprietatea supraconductibilității la temperatura camerei; „Ecologia omului: noi abordări în problema „omul și mediul”, scris de acad. S. S. Șvart, în care soluția problemei este căutată în condițiile inevitabilității extinderii industrializării și urbanizării și, deci, a inevitabi-

acest context este necesar să se sublinieze nu numai ceea ce eventual s-a preluat, ci și ce a dat gânditorul respectiv culturii universale a epocii.

În încheiere aș vrea să arăt că Bălcescu este și trebuie considerat nu numai un precursor ci și un contemporan al nostru, nu numai un înflăcărat patriot român dar și un generos internaționalist. În lupta seculară pentru libertate națională și socială au fost și mai sînt încă angajate zeci de popoare și națiuni de pe toate continentele. În consecință, o seamă de idei și teze — îndeosebi cele referitoare la relațiile dintre state și națiuni, la lupta de eliberare națională a popoarelor — formulate de Bălcescu de pe pozițiile unei națiuni care a cunoscut din plin jaful și dominația diferitelor puteri străine, care cu prețul unor lupte și jertfe inestimabile și-a păstrat ființa națională — dobîndesc o puternică rezonanță actuală¹⁾, ceea ce pune mai mult în valoare gândirea revoluționarului român.

În abordarea problemelor relațiilor dintre state și națiuni Bălcescu pomește, pe de o parte, de la „dreptul sfînt al oricărui națiuni, oricît de mică ar fi ea” la libertate, unitate, existență națională independentă și suverană, iar pe de altă parte, de la faptul istoricește dovedit că „tirani”, asupritorii popoarelor „nici vor nici pot” să recunoască și să respecte aceste drepturi ale popoarelor asuprite de ele, că acestea trebuie să le cucerească și să le apere prin luptă.

Analizînd cauzele interne și externe ale înfrîngerii revoluțiilor de la 1848 din țările române el va ajunge la concluzia că însăși eliberarea socială a maselor depinde de eliberarea națională, că „libertatea dinlăuntru este peste putință de dobîndită, fără libertatea din afară, libertatea de sub domnie străină”. În consecință, în perioada post-revoluționară Bălcescu va acorda o atenție prioritară sarcinilor luptei pentru unitate și independență națională.

O analiză atentă a scrierilor sale din această perioadă duce la descoperirea unei adevărate strategii a luptei de eliberare națională a popoarelor, ale cărei linii fundamentale au o valabilitate internațio-

nală atît în epoca sa cît și în întreaga perioadă istorică pînă în zilele noastre. Componentele principale ale acestei strategii sînt: unirea strînsă a tuturor elementelor progresiste ale națiunii în lupta de eliberare; înarmarea poporului pentru cucerirea și apărarea libertății naționale, a independenței și suveranității; solidaritatea internațională a tuturor popoarelor impilate. Libertatea națiunilor — scria marele gânditor român, sintetizînd prin aceasta întreaga sa concepție — nu poate veni de la curțile împărătești, din mila împărăților și despoților ci numai „dintr-o unire strînsă între toți românii și dintr-o ridicare a tuturor împreună și în solidaritate cu toate popoarele impilate”. Expunîndu-și încrederea în solidaritatea popoarelor impilate, în sprijinirea cauzei unității și eliberării naționale a românilor de către celelalte popoare asuprite sau amenințate ale Europei, Bălcescu sublinia totodată că **poporul român și-a îndeplinit la rîndul său, întotdeauna datoria internațională, și-a adus contribuția de singe la progresul și apărarea celorlalte popoare.** „De cite ori o primejdie mare a amenințat Europa și civilizația lumii — scria gânditorul revoluționar — România, sentinelă gata de jertfă, a fost la postul său, la datoria sa. Cea dintîi în fața dușmanului, ea fu cea dintîi jertfă. Sub acroșirea însă a piepturilor goale ale românilor, pe care se ascuteau paloșele barbarilor, Europa apuseană putu în pace cultiva științele și a ajunge la cea dezvoltare minunată a înțelegerii și a inimii...”

Pomînd de la aceste convingeri, Nicolae Bălcescu a demascat cu vigoare atît demagogia și diversiunea unor mari puteri ale vremii, care prin „vorbe mincinoase” și „fîgăduieli amăgitoare” își prezentau propria dominație ca pe o binefacere pentru popoarele asuprite, se prezentau drept eliberatori și apărători drepturilor și libertăților popoarelor asuprite și exploatare de ele, cît și eroarea unor forțe sociale și personalități politice care se înșelau cu iluzia că libertatea popoarelor lor

nu ar putea veni decît din afară, de la bunăvoința unora sau altora din marile puteri ale vremii, din mila împărăților, despoților sau miniștrilor lor.

Toate aceste idei ale marelui revoluționar român, ca și întreaga sa concepție privind lupta de eliberare națională au o deosebită actualitate dacă ținem seama de faptul că în zilele noastre, ca și pe vremea lui Bălcescu, mai există forțe reacționare, imperialiste, colonialiste și necolonialiste care tind să nege și să încalce drepturile legitime ale popoarelor la libertate, unitate, independență și suveranitate, la existență națională de sine stătătoare, care încearcă să hotărască destinele altor popoare, încearcă prin „fraze frumoase”, sau cu ajutorul baionetelor să-și impună „dreptul lor la nedreptate”.

Țelul final al luptei era — în concepția revoluționarului român, ca și în concepția tuturor revoluționarilor autentici din zilele noastre — o lume mai bună și mai dreaptă pentru toate popoarele — o nouă ordine socială și internațională — în care „să nu fie nici rob, nici nație roabă, nici un stăpîn pe altul”. Pacea și colaborarea dintre națiuni, „sfînta alianță a popoarelor” cum se exprima Bălcescu presupunea însă, atunci ca și în zilele noastre, ca tirania să dispară, popoarele să fie întregite în drepturile și libertățile lor firești, legitime, să domnească în lume egalitatea dintre state și națiuni. Făurirea unei asemenea lumi era, în convingerea sa, ca și a marilor gânditori și militanți contemporani, o necesitate inexorabilă deoarece „e lege ca dreptatea și adevărul să triumfe”.

V. IOJA

¹⁾ Vezi „Mersul revoluției în istoria românilor”; „Trecutul și prezentul”; „Miscarea românilor din Ardeal la 1848”; „Prefață la Cîntarea României”; „Manifest către poporul român” ș.a. în „N. Bălcescu”, „Opere” t. I. p. II-a, 1940, ediție critică adnotată cu o introducere de Gh. Zane.

lității modificării „mediului natural”.

Fizica nucleară, fizica plasmei, sinteza combinațiilor chimice și realizarea unor procese chimice cu sisteme catalitice de înaltă eficiență, biologie nucleară, informația științifică a viitorului sînt, de asemenea, obiectul unor studii semnate de specialiști.

În numărul următor al publicației se promite prezentarea unor probleme ale științei economice, ca dirijarea calității producției, conducerea sistemelor economice ș.a.

O enciclopedie a sociologiei

În colecția „Les encyclopédies du savoir moderne” și sub direcția lui Jean Cazeneuve a apărut un volum (544 pag.) cuprinzînd în zece părți diferitele

aspecte și ramuri ale științelor sociale „foarte tinere, dacă se are în vedere momentul în care au renunțat la profetisme și au optat pentru rezultate mai sigure”.

Prima parte — Cum funcționează economia — este tratată în capitolul: Activité économique et science économique”, scris de François Perroux, profesor la Collège de France și codirector al Institutului de științe matematice și economice aplicate (I.S.M.E.).

Celelalte nouă părți ale lucrării sînt: 2. Istoria contradictorie a unei științe — „Les étapes de la sociologie historique”, de André Akoun; 3. Instrumentele cercetării moderne — „Les méthodes”, de Yves Chevalier și Guy-Olivier Faure; 4. Individul este prizonier al situației sale sociale? — „Hiérarchies et mobilité” de Jean Cazeneuve; 5. Cînd societățile evoluează —

„Le changement social” de Claude Rivière; 6. Imperialismul mass mediei — „Les communications de masse” de Francis Balle, Jean Cazeneuve, André Akoun, Jacques Mousseu; 7. Societățile moderne blocate prin birocrăție — „Les organisations” de Erhard Friedberg; 8. Religiiile în raport cu știința — „Sociologie religieuse” de Emile Poulat; 9. Către era tehnoculturii — „Sociologie du travail” de Roland Guillon; 10. Mai multe științe, un singur obiect: omul — „Les sciences sociales” de Alain Girard, Luis-Vincent Thomas, Pierre George, David Victoroff.

Dezbateri științifică

● În ziua de 17 decembrie 1976 Catedra Construcție de partid de la Academia „Ștefan

FIȘE

Gheorghiu” a organizat dezbaterile pe tema: „Munca organizațiilor de partid pentru perfecționarea activității organizatorilor de conducere colectivă din întreprinderi și centrale”. La dezbateri — alături de membrii catedrei — au participat secretari ai comitetelor de partid din unele întreprinderi mari din București și Brașov, membri ai unor organe locale de partid, activiști ai Consiliului Central de Control Muncitoresc al Activității Economice și Sociale, membri ai altor catedre din Academie, studenți, cursanți, doctoranzi, directori din întreprinderi și centrale, alți activiști de partid, sindicat și ai U.T.C.

CONVORBIRI
ECONOMICE

CU

LIONEL STOLERU

secretar de stat pentru condiția muncitorilor manuali la Ministerul Muncii din Franța

O LUCRARE
ECONOMICĂ
NU ESTE
NICIODATĂ
DEFINITIVĂ

● Ca autor al mai multor cunoscute lucrări teoretice consacrate economiei capitaliste contemporane, ce modificări considerați necesare în analiza teoretică a vieții economice în lumina faptelor acumulate în ultimii ani?

— Am încercat în lucrările mele să arăt necesitatea absolută a legării teoriei cu practica, mai ales în științele umane, în care un raționament pur intelectual nu prezintă nici un interes dacă nu se sprijină pe o anumită experiență și pe fapte. În domeniul economic teoria trebuie deci să fie constant legată de practică și trebuie întotdeauna văzută în experiențele de politică economică dacă noțiunile pe care le-am învățat de la Karl Marx cit și de la Keynes sînt conforme cu ceea ce observăm în realitate în acțiunile pe care le întreprindem la nivel guvernamental sau la nivelul investițiilor sectorului particular. Acesta este de altfel și motivul pentru care o lucrare economică nu este niciodată definitivă. V-ați referit la cartea mea „Echilibrul și creșterea economică”; în prezent, pentru a incorpora învățămintele crizei din 1973, lucrez la o nouă ediție, pentru a reface un anumit număr de scheme, de raționamente care se aflau în versiunea precedentă, deoarece efectiv există lucruri noi pe care le-am aflat în cursul acestei crize.

Înainte de a vorbi de probleme naționale cred în primul rînd că criza ne-a învățat multe lucruri în domeniul internațional. Aveam obiceiul în țările occidentale de a raționa pe o bază bilaterală: țările dezvoltate de o parte, țările în curs de dezvoltare de cealaltă. Marele rezultat al „crizei petrolului” este de a fi înlocuit această schemă liniară printr-o schemă triunghiulară, incluzînd țările industrializate, țările în curs de dezvoltare și între ele țări ca cele petroliere, și, în sfîrșit, țări care nu sînt încă foarte dezvoltate, dar care prezintă o piață potențială considerabilă. Trebuie să ne așteptăm să vedem dezvoltîndu-se forme de cooperare triunghiulară destul de diferite de modul de cooperare pe care-l cunoșteam în trecut.

Tot la nivel internațional, fenomenele din ultimii ani ne-au arătat că avem nevoie de o ordine monetară mai stabilă și

mai puțin fragilă. O serie de evenimente între care hotărîrea S.U.A. de a pune capăt convertibilității dolarului, au pus total capăt ordinii monetare internaționale stabilite la Bretton Woods, la sfîrșitul celui de al doilea război mondial. Acum trebuie creată o nouă ordine monetară, a cărei temelie trebuie să o reprezinte drepturile speciale de trageri. Franța dorește și s-a pronunțat întotdeauna pentru o monedă internațională veritabilă, independentă, care să nu fie controlată de nici o țară și față de care fiecare țară să aibă aceleași drepturi și aceleași obligații.

Dar există învățămintele și în domeniul național. V-ați referit la problemele șomajului, inflației, recesiunii. După 25 de ani de creștere rapidă, constatăm în țările occidentale două fenomene. Primul este că șomajul și inflația nu mai sînt fenomene care se pot substitui unul altuia. În ultimii 15 ani a existat mereu tendința să se creadă că se putea avea o inflație mai redusă dacă se accepta un nivel puțin mai ridicat al șomajului și, invers, dacă se urmărea intră-devă, ocuparea deplină a forței de muncă exista riscul unei inflații mai rapide. Perioada recentă a arătat că nu există o legătură atât de strictă și că inflația și șomajul pot coexista, pentru că mecanismul precedent nu mai funcționează. Al doilea învățămînt al crizei, pe plan practic, privește ocuparea forței de muncă. Oarecum independent de „criza petrolului”, de prin 1972, am constatat că, chiar în condițiile unui ritm de creștere foarte rapid, țări ca Franța sau S.U.A. înregistrau o creștere a șomajului. De aceea în cadrul OCDE, la inițiativa mea, lucrăm actualmente pentru a îmbunătăți cunoașterea legăturilor între creștere și ocuparea forței de muncă. Desigur, creșterea facilitează ocuparea forței de muncă, dar ea nu mai este suficientă pentru a o garanta și deci trebuie să găsim alte mijloace pentru a obține echilibrarea cererii și ofertei de forță de muncă.

● Cum interpretați dv. afirmația lui Pierre Massé că în economia occidentală „planul este un reductor de incertitudini”?

— Pierre Massé a dat această definiție a planului ca reductor de incertitudini într-o perioadă de dezvoltare rapidă a economiei occidentale, care permitea prevederea dezvoltării economice cu ajutorul unor modele. În Franța aveam un model foarte perfecționat — modelul fizico-financiar — care, cu ajutorul calculatoarelor, ne permitea să programăm dezvoltarea, avînd astfel mijloacele de a spune șefilor de întreprinderi care era, evoluția cea mai probabilă și de a reduce astfel incertitudinile. Trebuie însă să arăt că de vreo cinci ani acest rol al planului este mult mai dificil, pentru că în acești cinci ani

s-au întîmplat mult mai multe lucruri decît în cei 25 de ani anteriori: evenimentele monetare legate de dolar în 1971, „criza petrolului” din 1973, astfel încît nu mai este posibil de a face ca înainte un singur plan, care să arate evoluția probabilă a țării. Pentru perioada pînă în 1980, am ieșit din cadrul definit de Pierre Massé pentru a elabora nu un plan, ci o strategie mai largă a dezvoltării. Adică, în funcție de evenimentele posibile pe plan internațional, prevedem cîteva posibilități de creștere, astfel ca economia franceză să se poată adapta evenimentelor pe care nu le poate controla.

● Ce se înțelege prin revalorizarea muncii manuale a cărei responsabilitate vă revine și cum se acționează în acest sens?

— În Franța dezvoltarea industrială din ultimii 50 de ani nu a condus, ca în R.F.G. sau în S.U.A., la recunoașterea contribuției importante a muncitorilor manuali la progresul societății: au salarii mai mici și se bucură de mai puțină considerație. Este deci o problemă oarecum tipică societății franceze, care se datorează și sistemului nostru educativ, așa: mult mai mult asupra învățămîntului teoretic decît asupra învățămîntului practic, manual. Se impune de aceea de a acționa în trei direcții: 1) la nivelul sistemului de învățămînt, de a reechilibra învățămîntul tehnic și cel general, învățămîntul practic, formarea tehnică; 2) la nivelul salariilor, de a echilibra balanța salariilor între muncitorii manuali și cei nemanuali pentru ca ea să devină comparabilă celei din țările industrializate (de exemplu, în Franța muncitorii din construcții sînt plătiți sub media națională, ceea ce explică de ce în special în această ramură sîntem nevoiți să facem apel la forța de muncă străină care pe ansamblul economiei reprezintă acum 10% din populația activă a Franței); 3) la nivelul condițiilor de muncă — care au constituit tema principală a întreprinderilor mele cu ministrul muncii român Petre Lupu — trebuie să modificăm forma actuală a întreprinderilor, pentru ca munca muncitorilor manuali să fie pentru ei nu numai un mijloc de a-și câștiga corect existența, ci și de dezvoltare și realizare pe plan uman și în orele de muncă. Sarcina mea este de a îmbunătăți condițiile de muncă, condițiile organizatorice de exemplu, pentru a se renunța la munca pe bandă, la munca repetitivă și a o înlocui cu o muncă mai puțin parcelară, mai interesantă pentru muncitor și mai favorabilă dezvoltării personalității lui, indiferent de problemele legate specific de productivitate.

● Ați făcut pentru prima oară o vizită în România. Cu ce impresii plecați?

— Între țările noastre există o prietenie tradițională. Experiența a dovedit că cooperarea se poate dezvolta în ciuda deosebirilor de sistem. În cursul întreprinderii pe care a binevoit să mi-o acorde, președintele Nicolae Ceaușescu mi-a spus că România a dezvoltat cooperarea cu sistemele cele mai diferite. În acest context am avut ocazia să-i împărtășesc atașamentul guvernului francez pentru dezvoltarea rapidă și eficientă a schimburilor dintre țările noastre. Am abordat unele din problemele care ar putea fi realizate atît pe plan bilateral cît și printr-o cooperare în direcția țărilor în curs de dezvoltare. În toate domeniile, țările noastre au în vedere să dea un conținut concret acestei voințe politice.

Pe un plan mai personal — cu fiind de origine română pentru că tatăl meu s-a născut la Vaslui, — doream foarte mult să fac cunoștința acestei țări de care am auzit foarte des vorbindu-se în tinerețea mea. Am fost desigur foarte interesat să compar amintirile tatălui meu despre mîzul orașel care era în trecut Vasluiul cu marele oraș industrial al Moldovei, care a devenit el astăzi.

Interviu de
Dinu DRAGOMIRESCU

Conceptul de DEZVOLTARE RURALĂ INTEGRATĂ (III)

Nivelurile III și IV – planurile regional și național

Dezvoltarea rurală integrată presupune inserarea ei organică într-un proces adecvat, echilibrat și compatibil la nivel regional și național. O infrastructură deficitară sau inadecvată la nivel național sau regional poate frâna serios dezvoltarea rurală sau chiar s-o compromită. Lipsa unor căi de comunicație, de mijloace de transport sau de comercializare, poate paraliza și cele mai elaborate soluții de dezvoltare rurală. La fel și politici de prețuri, financiare, de credit etc. neadecvate, care nu stimulează sau sînt chiar incompatibile cu obiectivele dezvoltării rurale, pot frâna evoluțiile pozitive în acest mediu. Constatînd necesitatea compatibilității depline a politicilor macroeconomice ale țării în curs de dezvoltare cu cele de dezvoltare rurală, specialiștii Băncii Mondiale arătau că „Experiența demonstrează că un angajament serios în favoarea dezvoltării rurale se impune la nivelul politicii naționale dacă se dorește obținerea unor efecte reale, larg răspîndite”. Ei recunosc că este necesară o planificare adecvată, că „o coordonare puternică de la centru este vitală pentru ca punerea în operă a unui program de dezvoltare rurală să constituie o reușită” (Développement rural, Politique sectorielle, Banque Mondiale, 1975, p. 6—8).

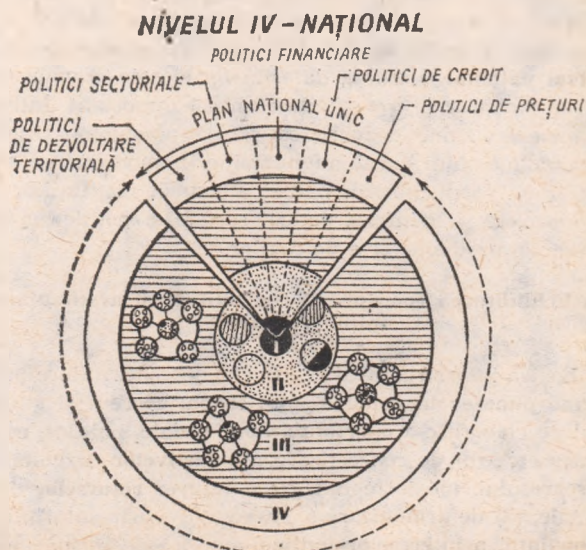
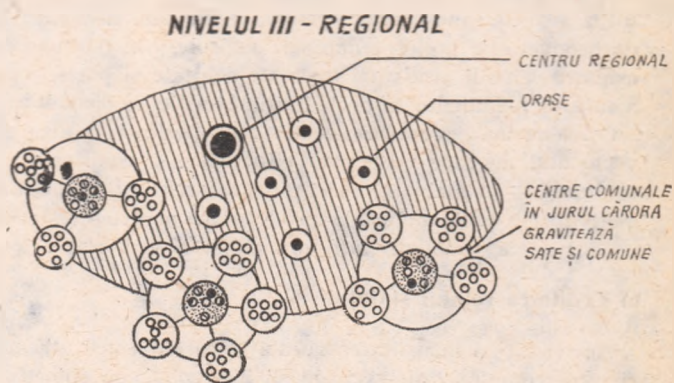
Este logic ca programele de dezvoltare rurală să constituie parte integrantă și să decurgă din programele globale de dezvoltare la nivel național și regional. Obiectivele dezvoltării globale, la nivel național, trebuie făcute deplin compatibile cu cele ale dezvoltării rurale, și invers. Nu rareori apar contradicții în politicile de investiții, financiare, de prețuri sau de credit, cînd opțiunile dezvoltării oscilează între industrie, agricultură și alte sectoare, între mediul urban și cel rural. Cel mai adesea cheltuielile sectorului public sînt orientate masiv spre zonele urbane. Echilibrarea acestor obiective, politici, programe sectoriale (de dezvoltare a rețelei de învățămînt, sanitare, edilitare, de comunicații etc.) și a imenselor resurse solicitate de dezvoltare, se cere deci realizată printr-un proces de coordonare la nivel central. Aceasta presupune:

a) În primul rînd, să existe un **organism** competent la nivel național, capabil să elaboreze un plan **național** articulat și echilibrat în toate componentele sale și prin care să se realizeze coordonarea eforturilor și inițiativelor la nivel național, regional și local, ca și a politicilor și măsurilor naționale, cu cele sectoriale și locale.

b) În al doilea rînd, sînt necesare **politici** adecvate în domeniul funciar, financiar, de credit și fiscal, de prețuri etc. Planul național are nevoie de resurse care pot fi mobilizate printr-o politică financiară și fiscală corespunzătoare. Fără o politică corespunzătoare de prelevare a mijloacelor financiare, de mobilizare a resurselor necesare dezvoltării și o politică eficientă de investiții nu se poate concepe punerea în operă a dezvoltării rurale. De asemenea este necesară stabilirea la nivel național a unei politici adecvate de prețuri, cu privire la cele ale factorilor de producție și cele ale produselor agricole, ca și a raportului de schimb între agricultură și celelalte sectoare ale economiei, astfel încît să poată stimula atît obiectivele generale ale creșterii, cît și cele ale dezvoltării rurale. În termeni similari se pune problema și în domeniul politicii de credite sau altele.

c) În al treilea rînd, tot la nivel național se cer armonizate **politicile sectoriale** în domeniul educației, sănătății, construcțiilor edilitare etc. Nu mai sînt necesare noi pledoarii pentru a demonstra că o creștere economică rapidă și de durată nu poate fi realizată fără a fi susținută de programe adecvate în toate aceste domenii, fără de care de fapt nu se poate realiza emanciparea pe care o necesită și o implică dezvoltarea și progresul.

d) În al patrulea rînd, așa cum demonstrează și experiența românească, întreaga dezvoltare, inclusiv cea rurală, este implicată și influențată de **politica regională**, de dezvoltare echilibrată a tuturor județelor, de procesul de urbanizare și de sistematizare teritorială și a zonelor rurale. Dezechilibrele regionale și zonale, în afara „costurilor” sociale ridicate pe care le determină, frînează ritmul dezvoltării, în primul rînd al celei zonale, dar și pe un plan mai larg. O strategie de dezvoltare bazată pe „poli de dezvoltare” la nivel rural-zonal și regional, integrați în mecanismele de ansamblu ale dezvoltării, nu exprimă doar un echilibru teritorial și o compatibilitate deplină cu finalitatea social-umană a procesului, ci exercită și un puternic efect de antrenare, imprimîndu-i mai mult dinamism și mobilitate.

Dialectica concept, mijloc, acțiune

Nici un concept nu va putea fi pus în operă fără a i se crea o „arhitectură“, o „structură“ adecvată și a folosi mijloacele potrivite, care să producă modificările necesare aplicării în „mediul“ receptor. În acest punct acțiunea intră pe planul politicii economice, al politicii sociale și al politicii propriu-zise. Care pot fi mijloacele de acțiune pentru realizarea unei dezvoltări rurale de tip integrativ ?

Cu siguranță că și cel mai insistent și migălos efort de inventariere a mijloacelor de acțiune nu va reuși să elaboreze o listă completă. Fiind vorba de acțiune, deci de un fenomen dinamic prin excelență, a cărui constelație informațională se modifică permanent, mijloacele utilizate vor diferi atât de mult în funcție de multitudinea parametrilor concreți care îi determină, încât un asemenea obiectiv ar fi fără finalitate. Există totuși câteva mijloace, câteva premise generale, care sînt indispensabile acțiunii de implementare a unei strategii de dezvoltare rurală integrată, din care ne-am oprit la următoarele trei :

a) Pregătirea premiselor economico-sociale și politice

Dacă pornim de la însuși obiectivul de bază al dezvoltării rurale integrate, care nu se limitează numai la creșterea producției agricole, a locurilor de muncă și a veniturilor în această ramură, ci presupune realizarea emancipării populației rurale pe toate planurile, este evident că trebuie pornit de la rădăcină : de la eliminarea inegalităților flagrante, a exploatării unei imense mase de țărani lipsiți de pămînt sau dependenți de marii proprietari agricoli. **Reforma agrară** este necesar să constituie mijlocul prin care se elimină repartiția extrem de inegală a pămînturilor și veniturilor. Totodată, reforma facilitează realizarea unor exploatare agricole de tip cooperatist, de dimensiuni și forță economică apte să le permită utilizarea cu randamente economice ridicate a factorilor de producție, a noilor tehnologii agricole, concomitent cu asigurarea unui grad mai mare de echitate și participare a tuturor membrilor la decizia și la beneficiile dezvoltării.

O asemenea premisă-obiectiv face posibilă realizarea vectorului de care vorbeam : eliberare → egalitate → echitate → participare, ca și descătușarea inițiativei și a motivațiilor milioaneilor de producători pentru creșterea producției, a productivității muncii și a veniturilor lor.

b) Creșterea rolului statului

Am văzut că dezvoltarea rurală integrată constituie un concept complex, intersectorial și interzonal, cu obiective multiple economice, sociale, politice, tehnologice etc., de natură micro și macroeconomică, care nu poate fi abordat decît **integrat în sistemul economic și socio-politic la nivel național**, statului, datorită forței sale organizatorice și administrative, revenindu-i un rol important. Într-o asemenea viziune dezvoltarea rurală presupune transformarea mediului rural nu numai prin modificarea metodelor de producție sau numai a naturii instituțiilor economice, ci și a infrastructurii sociale și politice, a relațiilor de producție și a opțiunilor.

c) Echilibrarea coordonării centralizate și a stimulării inițiativei locale

Logica internă a oricărei strategii de dezvoltare presupune punerea la punct a unui sistem coerent și uniform (a) de elaborare a **oportunităților** sociale, politice, economice etc., (b) de concretizare a **obiectivelor** dezvoltării și progresului, (c) de mobilizare a tuturor **resurselor** disponibile, (d) de **armonizare** a intereselor progresului întregii populații, a intereselor individuale cu cele sociale, (e) de

echilibrare a obiectivelor cu resursele, (f) de ierarhizare a **priorităților**. Coordonarea unui asemenea proces complex nu se poate realiza decît la nivel central. În cadrul dezvoltării economico-sociale a României socialiste, deci implicat și a celei rurale, conducerea politică și-a asumat sarcina de mare răspundere de a organiza elaborarea, coordonarea, controlul și evaluarea unui asemenea proces, extrem de complex, concomitent cu prefigurarea structurilor sociale, politice și a cadrului instituțional, a aparatului administrativ și a modalităților de antrenare și lărgire a participării maselor la proiecta și construcția socială, la luarea și îndeplinirea deciziilor.

Nu există o contradicție ireconciliabilă între centralizare și descentralizare, dimpotrivă, ele sînt deplin compatibile ; inițiativele maselor și cele ale statului pot fi complementare. Conceptul centralismului democratic aplicat în conducerea vieții economico-sociale și politice în țara noastră demonstrează dialectica și virtuțile acestei forme de conducere. Participarea colectivității la selecția, conceperea, pregătirea și executarea diferitelor programe de dezvoltare mărește gradul de responsabilitate, de inițiativă, de adaptabilitate la schimbare și de motivație în realizarea acțiunii. Participarea maselor la elaborarea planurilor și deciziilor nu numai că constituie o forță motrice importantă în progresul dezvoltării, dar corespunde deplin aspirațiilor de emancipare și finalității social-umane a întregului proces de creștere → dezvoltare → progres.

Un aspect nu trebuie scăpat din vedere. Elaborarea unei strategii nu constituie decît începutul, modelul ideal al acțiunii. Abia apoi urmează lungul și dificilul drum al politicii de punere în operă, al adaptărilor la realități, care cuprinde și el mai multe faze : (a) edificare, (b) tranziție, (c) alegerea și fixarea obiectivelor pentru fiecare etapă, (d) evaluarea politicilor și rezultatelor. În acest context operațional este important efortul de a crea „cadrul“ și instrumentarul necesar analizei opționale și optimizării acestui proces. Elaborarea și fundamentarea unui sistem de indicatori economico-sociali ai dezvoltării rurale constituie un element nu numai deziderabil, dar chiar indispensabil. Acesta ar trebui să cuprindă aspecte normative bazate pe elemente ca : (a) structura volumului producției și a forței de muncă (ponderea optimă a activităților agricole și neagricole, a populației ocupate în aceste sectoare etc.) ; (b) indicatori economici care să permită analiza eficienței economice comparative a activităților agricole și neagricole (productivitatea muncii, costurile de producție, cheltuielile materiale în raport cu un volum dat de producție, rentabilitatea etc.) ; (c) indicatori care să caracterizeze gradul de dezvoltare a infrastructurilor în raport cu populația din mediul rural (număr de elevi și profesori, de medici, de paturi-dispensar, de cărți, de ziare și reviste, aparate de radio și televizoare), ca și indicatori care caracterizează gradul de confort și de civilizație privind situația locuințelor, gradul de echipare, alimentarea cu apă și energie electrică, canalizarea, șoselele etc.

Dezvoltarea presupune acțiune, realizarea unor schimbări radicale de **concepție**, noi **concepte**, noi **structuri**, noi **politici** și **mijloace** de acțiune, mobilizarea tuturor **resurselor interne**. În planul operațional nu trebuie scăpat însă din vedere că nici cea mai adecvată remodelare a structurilor economice, sociale, politice sau ale producției nu este suficientă pentru a rezolva, singură, problemele puse unora din țările în curs de dezvoltare de insuficiența factorilor de producție și îndeosebi a resurselor financiare. Sprijinului financiar și cooperării internaționale îi revine un mare rol în etapa actuală. Echitatea și solidaritatea umană ar trebui să constituie una din marile cuceriri ale civilizației noastre, care nu este numai tehnologică. Grigore Moșil spunea cu bună dreptate că „Marile răfuiele ale omului cu natura scot la iveală tăria solidarității umane ; un om recunoaște alt om cînd îl doare durerea celui alt...“

Noile valori și virtuți sociale au menirea de a elibera omul de presiunea unor „violente structurale“ perimate. Menirea lor trebuie să fie de „unele“ sociale ale creării unor edificii bazate pe noi principii de etică și echitate socială și economică. Prin acțiune conștientă consistența timpului se transformă într-o componentă a noii realități în devenire.

Ioniță OLTEANU

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Evoluția prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna noiembrie 1976

ÎN luna noiembrie a.c. prețurile internaționale ale produselor de bază au prezentat pe ansamblu o evoluție relativ staționară, sub influența diminuării cererii după încheierea principalelor tranzacții de materii prime industriale și produse agroalimentare pe anul 1976. Potrivit indicelui agregat INSCIN, prețurile internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R. S. României au rămas în luna noiembrie a.c. practic neschimbate față de luna precedentă (-0,04%).

Prețurile la materiile prime și semifabricate industriale au scăzut în luna noiembrie în medie cu 0,1%. Singurele modificări mai importante intervenite în nivelul prețurilor au fost înregistrate la cauciuc natural (+4%) și piei brute (-6,1%). La celelate categorii de produse prețurile au marcat oscilații relativ mici, față de nivelul din luna precedentă și anume: minereuri (+0,7%), fibre animale și vegetale (+0,2%), lemn și produse din lemn (+0,1%) și metale (-0,2%).

La produsele agroalimentare prețurile au continuat tendința de scădere mai accentuată la cereale (-7,4%) și zahăr (-10%) și, respectiv, de creștere ușoară la animale, carne și produse animale (+3,9%), semințe și grăsimi animale și vegetale (+0,7%), cafea (+1,4%) și cacao (+15,3%).

Prețurile la combustibili au crescut în medie cu 0,2%, datorită majorării prețurilor la cărbuni și cocs. Prețurile la țiței și produse petroliere au rămas la nivelul din luna precedentă, înviorarea sezonieră a cererii pentru motori-

INDICIALE SIMBOLIC INSCIN LA ANII 1974-1977 ȘI ÎN OCTOMBRIE-NOIEMBRIE 1976

Categoria de produse	Anul	1974	1975	1976	1977	octombrie	noiembrie
INDICIE GENERAL	1974	240,4	240,4	241,1	246,5		
	1975	219,2	219,2	212,5	212,6		
	1976			231,3	231,2		
1. Produse alimentare	1974	230,8	230,8	229,3	229,1		
	1975	203,7	203,7	199,1	197,7		
	1976			177,2	176,7		
- cereale	1974	261,5	261,5	269,5	279,4		
	1975	216,7	216,7	228,8	206,2		
	1976			181,2	169,8		
- semințe oleag. prod. deriv. și vegetale	1974	204,8	204,8	201,8	204,5		
	1975	195,0	195,0	181,1	178,0		
	1976			177,0	178,3		
- animale, carne și produse animaliere	1974	128,3	128,3	133,1	132,9		
	1975	159,3	159,3	166,7	166,8		
	1976			154,6	160,6		
- zahăr și produse tropicale	1974	437,5	437,5	540,7	577,7		
	1975	314,0	314,0	228,4	233,1		
	1976			231,2	231,8		
2. Combustibili	1974	336,8	336,8	331,9	334,7		
	1975	343,0	343,0	355,4	352,0		
	1976			373,2	374,0		
- cărbuni și cocs	1974	193,6	193,6	217,8	224,5		
	1975	260,0	260,0	247,9	247,1		
	1976			276,7	278,7		
- țiței	1974	567,1	567,1	567,1	567,1		
	1975	461,2	461,2	492,0	492,0		
	1976			500,8	500,8		
- produse petroliere	1974	380,9	380,9	340,9	349,4		
	1975	373,9	373,9	401,2	398,3		
	1976			412,4	412,4		
3. Materii prime industriale	1974	216,1	216,1	211,3	203,7		
	1975	189,1	189,1	157,0	157,0		
	1976			157,0	209,4		
- minereuri	1974	139,6	139,6	138,7	135,9		
	1975	178,4	178,4	174,1	178,1		
	1976			177,5	178,6		
- metale	1974	231,5	231,5	232,7	221,3		
	1975	185,1	185,1	169,0	173,7		
	1976			196,5	196,1		
- cauciuc	1974	210,3	210,3	163,4	136,4		
	1975	159,8	159,8	153,5	162,1		
	1976			234,3	235,2		
- lemn și produse din lemn	1974	232,1	232,1	229,1	226,5		
	1975	229,0	229,0	215,7	218,8		
	1976			234,5	234,8		
- fibre animale și vegetale	1974	192,0	192,0	164,9	156,7		
	1975	162,4	162,4	167,5	168,5		
	1976			254,4	254,8		
- piei	1974	122,3	122,3	96,1	90,2		
	1975	114,8	114,8	135,2	142,9		
	1976			160,7	160,9		

a) Date provizorii pentru ulei de ricin, porci vii, vite, carne de vită, bulă, cocs de furnal, minereu de fier, cromită, minereu de mangan, feromangan, ferrosilicic, oțel comercial, tablă grosă, tablă subțire laminată la rece, sîrma neagră rece, tablă laminată de cupru, cherestea de rășinoasă, cherestea de folioasă, celuloză, hîrtie kraftlinoară.

nă și pcură începînd să se manifeste către finele lunii noiembrie a.c.

Sectorul prognoze și eficiența comerțului exterior — INSCIN

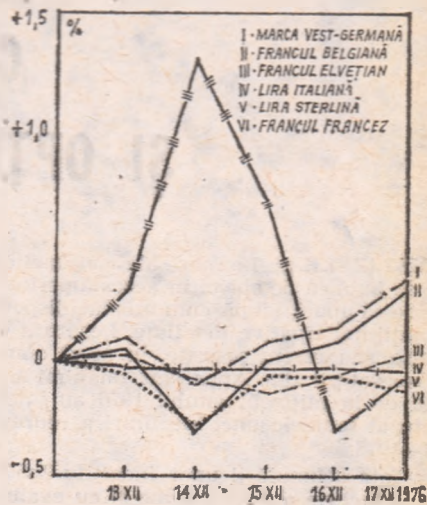
Petrolul țării O.P.E.C.

DINTRE cele 11 țări membre ale O.P.E.C. care au hotărît majorarea prețului la petrolul exportat de ele, cu 10% (de la 11,51 la 12,70 dolari per baril) începînd cu 1 ianuarie 1977 și apoi cu încă 5% (la 13,30 dolari) de la 1 iulie 1977, cele mai mari producții (în milioane de barili pe zi) le-au obținut în ultimul timp Iranul (5,8), Irakul (2,6), Venezuela (2,4), Nigeria (1,9), Libia (1,9), Kuwait (1,7), Indonezia (1,5). Cele două țări

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 13-17 XII. 1976 a fost caracterizată printr-un calm relativ pe piața monetară internațională, specific perioadei de sfîrșit de an, cînd băncile evită să efectueze operații speculative.

Francul elvețian, lira italiană și francul francez s-au menținut în general la nivelul de la începutul intervalului și anume 2.4530 franci elvețieni, 855 lire italiene și 4.9860 franci francezi pentru un dolar S.U.A. Marca vest-germană a marcat o ușoară tendință de întărire în comparație cu dolarul S.U.A. și anume de la 2.3930 mărci vest-germane pentru un dolar la începutul intervalului la 2.3800 mărci vest-germane la sfîrșitul lui, pe parcurs atingînd și nivelul de 2.3990 mărci vest-germane. Lira sterlină a marcat o ușoară tendință de întărire în comparație cu dolarul S.U.A. și cu celelalte deize vest-europene, de la 1,6700 dolari pentru o liră la 1,6930 dolari la 14. XII a.c., pentru ca pînă la sfîrșitul intervalului să scadă la 1,6680 dolari pentru o liră.

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 13-17.XII.1976, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 10.XII.1976.

Inregistrarea unui surplus al balanței de plăți japoneze pe luna noiembrie a.c., de 280 milioane dolari S.U.A., în comparație cu deficitul de 98 milioane dolari din octombrie a.c. nu a influențat prea mult evoluția cursului yenului japonez care s-a situat în jurul nivelului de 294,60 yeni pentru un dolar.

Hotărîrea țării membre ale O.P.E.C. de a majora prețul petrolului începînd cu ianuarie 1977 (vezi rubrica Tendințe-Conjuncturi) a influențat într-o oarecare măsură evoluția cursului dolarului S.U.A. în comparație cu celelalte deize vest-europene. Creșterea prețului la petrol va avea o serie de implicații asupra economiilor țărilor occidentale dezvoltate. Astfel, se consideră că ea va costa Franța circa 5,5 miliarde franci francezi, R. F. Germania 6 miliarde mărci vest-germane etc.

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe perioade de 6 luni au înregistrat ușoare oscilații în jurul nivelului de 5 7/16% p.a. la eurodolarul S.U.A. și 5 1/16% p.a. la euromarca vest-germană; la eurofrancul elvețian s-a înregistrat o creștere la 2 5/8% p.a.

Prețul aurului în această perioadă a înregistrat o scădere cu circa 2,85 dolari/uncie, terminînd intervalul la nivelul de 133,15 dolari/uncie.

Dumitru LUNGU
Gheorghe MUNTEAN

membre care au precizat că nu vor majora prețurile la țiței decît cu 5% — Arabia Saudită și Emiratele Arabe Unite — au produs 8,5 milioane și respectiv 2 milioane barili pe zi.

Miliarde pentru medicamente

VINZĂRILE de medicamente sînt estimate în acest an în lumea capitalistă la 42,7 miliarde dolari. Potrivit revistei L'Usine Nouvelle, cea mai importantă piață de desfacere pentru medicamente o reprezintă S.U.A., cu 7,55 miliarde dolari, după care urmează

R.F.G. (3,36 miliarde) și Franța (2,88 miliarde). Din punct de vedere al consumului de medicamente pe locuitor clasamentul citat suferă unele modificări. Pe primul loc se situează Franța (cu 54,50 dolari), urmată de R.F.G. (54,30), Elveția (49,25), Belgia (48,50) și Japonia (47,85 dolari), în vreme ce S.U.A. ocupă abia locul 10.

Aceste cifre nu oglindesc suficient de fidel consumul real de medicamente, dat fiind că în unele țări, ca Franța de pildă, medicamentele sînt mai scumpe decît în altele, și nici necesarul real, datorită abuzului care se face cu anumite medicamente luate fără prescripția medicului.

Țările capitaliste dezvoltate

CONJUNCTURA ÎN 1976 ȘI OPȚIUNILE POLITICII ECONOMICE

ANALIZELE preliminare ale conjuncturii economice a anului, care se publică de obicei în această perioadă în țările capitaliste, întârzie să apară, după cum nu sînt disponibile, încă, obișnuitele estimări anticipative detaliate. Legătura cu o seamă de evoluții recente, sau recent sesizate, în acest domeniu se impune.

Oșervatorii din Apus sînt unanimi în aprecierea că cel tîrziu de la mijlocul anului 1976 au intervenit în tabloul conjunctural semnele unei încetiniri a redresării de după criza din 1973—1975.

În fața acumulării unor incertitudini în legătură cu nota în care se încheie anul economic și cu evaluarea lui de ansamblu, înțocmirii occidentali de bilanțuri au ezități. Există și o dificultate în condițiile descrise de a emite prognoze asupra conjuncturii anului următor, care sînt incluse de obicei în astfel de analize. Nu lipsesc expresiile unei speranțe generale într-o turură favorabilă, dar pentru o prognoză fundamentată lipsesc anumite elemente indispensabile. Și nu cel mai neînsemnat dintre acestea este definirea direcțiilor și a mijloacelor în care și prin care politica economică a statelor capitaliste urmează să-și exercite acțiunea asupra conjuncturii.

Pauză sau reșută ?

CONTURATĂ în toamna anului trecut, redresarea nu a reușit — cel puțin după datele actualmente disponibile — să readucă producția la nivelurile dinainte de criză.

„Pe ansamblul țărilor vest-europene, se constată într-un recent studiu al CEE/ONU, redresarea care a început în toamna lui 1975 nu reușise încă în vara anului 1976 să ridice producția industrială la nivelul dinainte de recesiune. În trimestrul al doilea — ultimul pentru care există date complete — producția era încă cu circa 2,5% inferioară aceluși nivel și, după cît se poate aprecia pe baza informațiilor fragmentare disponibile, în trimestrul al treilea s-au realizat puține progrese“ (*Economic Bulletin for Europe*, Vol. 28, Prepublication text, 17 November 1976).

O întrebare esențială este dacă încetinirea creșterii, considerată acum certă, marchează trecerea de la ritmurile proprii unei faze de redresare la acelea, ceva mai lente, ale unei faze de expansiune propriu-zisă sau dacă este vorba de o nouă recesiune. În alte versiuni problema este pusă în presa occidentală de specialitate și sub forma întrebării dacă creșterea cunoaște un moment de ezitare, o „acalmie vărticică“ (în cazul concret al S.U.A.), sau dacă, dimpotrivă, faza de creștere a fost o pauză în cadrul recesiunii.

Ceea ce iese în evidență înainte de toate, într-un asemenea moment, este caracterul acțiunii factorilor care au „relansat“ economia țărilor capitaliste în a doua jumătate a anului trecut. Principalele suporturi ale conjuncturii au fost refacerea stocu-

rilor întreprinderilor, reduse ca efect normal al crizei, și o serie de măsuri temporare pentru susținerea cererii de consum, puternic afectată de creșterea șomajului și de eroziunea salariilor celor ocupați, ca urmare a creșterilor inflaționiste de prețuri. Diferitele programe de investiții publice, degrevări fiscale etc. hotărîte în perioada crizei și-au jucat rolul de „motor inițial“, de „demaror“, dar „preluarea ștafetei de către investițiile private, așa cum ar fi trebuit să se întimplă în concepția responsabililor politici economice, nu a avut loc, și aceasta în cvasi-totalitatea țărilor“ (*Usine Nouvelle*, ediția lunară pe noiembrie 1976). Cauzele stagnării investițiilor, adaugă publicația citată, „sînt, dacă facem abstracție de nuanțe, aceleași pentru toate țările în cauză : capacitățile de producție disponibile încă importante, situația precară a asanării financiare a firmelor“ etc.

Evaluări de aceeași natură sînt avansate de cei mai mulți analiști ai conjuncturii actuale, care și în estimările lor foarte prudente pentru 1977 pornesc de la premisa că vor continua să-și spună cuvîntul capacitățile de producție excedentare și reținerea întreprinderilor în materie de investiții. Anticipările făcute în primăvara anului 1976 apar acum în orice caz drept excesiv de optimiste și sînt revizuite în jos.

Un diagnostic tipic este acela al unui grup de cinci institute de cercetări vestgermane, care urmăresc sistematic conjunctura economică internațională și care apreciază într-o expertiză publicată nu demult (21 octombrie a.c.) că în țările industriale occidentale este de așteptat pentru 1977 o creștere a produsului real cu circa 5%, după un spor de 5,5% în 1976. Deși aceasta implică, potrivit autorilor expertizei, un grad sporit de utilizare a resurselor, nu va avea loc o reducere demnă de relevat a șomajului, iar rata inflației îndeobște nu se va micșora în cursul anului viitor (*DIW, Wochenbericht* 43—44/1976). La rîndul său, Institutul austriac de cercetări economice (Wifo) crede că țările capitaliste industrializate din Europa își vor putea spori produsul real în 1977 cu 4,5—5% și că volumul comerțului între țările occidentale va spori cu circa 10%, față de 11% cît se anticipează pentru 1976.

S-ar părea, în lumina unor astfel de afirmații, că actuala conjunctură nu ar prezenta probleme acute. Dar comentarii apusenii ai situației economice a țărilor capitaliste dezvoltate continuă să fie preocupați de evoluțiile actuale și viitoare. Perspectiva conjuncturii este pusă în dependență de perspectiva unor acțiuni adecvate de politică economică.

Ciclul și aceleași vechi dileme

DACĂ mai era nevoie de dovezi în acest sens, în prezent este pe deplin demonstrat faptul că criza economico-financiară apărută în țările capitaliste în 1973 diferă simțitor, prin caracteristicile ei de intensitate, durată etc. de toate recesiunile post-

belice. În ultimul studiu al O.N.U. asupra situației din economia mondială se subliniază caracterul deosebit al succesiunii fazelor conjuncturale din țările capitaliste după 1970 și amplitudinea oscilațiilor: „după o creștere lentă la începutul deceniului s-a înregistrat redresarea cea mai puternică și generalizată din perioada postbelică, aceasta făcând loc la rindul său recesiunii celei mai vertiginoase de la începutul anilor '30 încoace” (doc. E/5873, 21 octombrie 1976). Experții CEE ONU, în studiul citat mai înainte, semnaleză și ei că amplitudinea diferitelor faze din cadrul actualei recesiuni a fost mai mare decât fusese îndeobște așteptat, apreciere care se aplică și dimensiunilor actualei încetiri.

Instabilitatea această sporită a avut prelungiri importante în sfera politicii economice: evoluția conjuncturii a fost atât de rapidă „încât guvernele au întâmpinat dificultăți excepționale în pregătirea și aplicarea unor măsuri eficiente de stabilizare. În numeroase cazuri, în momentul cînd se reușea în cele din urmă să fie definite politici adecvate și acestea să fie puse în aplicare, situația generală se schimbase, uneori în asemenea măsură încît măsurile oficiale nu făceau decît să accentueze noile tendințe spre dezechilibrul” (doc. E/5873).

În această situație, despre care nimeni nu se încumetă deocamdată să afirme că a fost depășită, dilemele curente ale politicii economice a țărilor capitaliste sînt complicate de acumularea dificultăților interne și externe ale acestor țări în anii crizei, de aspectele structurale ale crizei, de necesitatea de a acționa simultan în perspective temporale diferite. Ratele ridicate ale șomajului și inflației, deficitele balanțelor externe, presiunea crescîndă a concurenței pe piețele internaționale sînt doar cîteva dintre parametrii care solicită continuu atenția politicii economice, sub amenințarea de a fi scăpate complet de sub control. Survenind acum și încetinirea redresării, cu coeficientul apreciabil de necunoscut pe care îl comportă — va fi numai o pauză? va continua recesiunea scurt timp întreruptă? —, în țările capitaliste se înțelege tot mai clar că stabilirea unor opțiuni clare nu mai poate întîrzia mult fără riscuri serioase nu numai economice, ci mai ales sociale și politice. Alegerea esențială în față căreia stau responsabili este aceea între stimularea creșterii, prin noi măsuri mai mult sau mai puțin ample, și adoptarea unei poziții de supraveghere „neintervenționistă” a conjuncturii.

Profesorul Friedman, proaspăt aureolat de premiul Nobel, și-a expus din nou, foarte recent, alternativa pe care o preconizează la „exuberanța keynesiană”: „Să procedăm cu circumspecție. Să nu sporim cheltuielile guvernamentale. Să nu sporim ritmul de creștere al masei monetare. Să lăsăm astfel redresarea să evolueze într-un ritm moderat. Pe măsură ce are loc redresarea, să reducem și mai mult ritmul creșterii masei monetare, astfel încît să putem micșora treptat, de-a lungul unui șir de ani rata inflației”... ș.a.m.d., în final figurînd promisiunea unei inflații zero (Newsweek, 6 decembrie 1976, p. 45). Un șomaj zero însă, nu se promite pe această cale, dimpotrivă — se subînțelege că resorbirea celui existent va putea avea loc și ea numai „de-a lungul unui șir de ani”.

Tulburător este considerat chiar în Occident faptul că și acele recomandări care pornesc de la aprecierea ca pericol principal nu a inflației, ci a șomajului, nu oferă speranța unei reduceri rapide a acestuia. Dar ideea de bază a recomandărilor este că țările capitaliste nu-și pot permite soluții care necesită o perioadă prelungită înainte de a da roade, cel puțin nu sub aspectul dinamismului economic. Ieșirea din recesiune, reluarea unei creșteri sistematice este din punctul de vedere al acestor țări esențialul, chiar dacă diferite consecințe sociale ale crizei s-ar atenua mai încet, sau mai puțin.

Nu se spune nimic despre riscurile inflaționiste ale unei „relansări viguroase” de tipul celor practicate de atîtea ori în Occident în perioada postbelică, așa cum recomandarea friedmaniană citată anterior nu spunea nimic concret despre perspectivele resorbirii șomajului. De fapt, în spatele celor două opțiuni opuse stăruie aceeași veche dilemă inflație-șomaj, de care politica economică occidentală nu reușește să se debaraseze date fiind mecanismele adînc înrădăcinate în economie, a căror modificare nu-i stă la îndemînă în cadrul modalităților ei de acțiune tradiționale.

Aceasta nu înseamnă că în dezbaterile actuală din Occident asupra căilor ce ar trebui urmate pentru ieșirea din criză nu este sesizat caracterul inadecvat al acestor modalități sau că nu se formulează măcar dezideratul de a depăși impasurile continuu repetate în ultimele trei decenii. Se scoate în evidență în această dezbateri lipsa de perspectivă a așa-numitului „stop-

go” aplicat în unele țări occidentale — a corecțiilor necontenite ale politicii economice în funcție de accidentele conjuncturale, fără un obiectiv, o direcție și mijloace de acțiune clar definite pe o perioadă de timp suficient de cuprinzătoare. Din produs specific al unei politici economice date, metoda „stop-go” cunoaște astăzi în Occident o răspîndire care reflectă tocmai incapacitatea funciară de a rezolva dilema inflație-șomaj.

Pe acest fond se profilează de cîtuva timp căutări în direcția unei politici economice de mai largă perspectivă, cu accent pe o ridicare durabilă a ratei investițiilor. Am văzut că nepreluarea „ștafetei” de către investițiile private, după o serie de măsuri inițiale de stimulare, este considerată cauza principală a faptului că redresarea și-a pierdut din suflu în prezent. Creșterea volumului investițiilor a încetat în perioada crizei 1973-1975, făcînd loc unor ritmuri negative (vezi tabelul). Dincolo de

Variațiile investițiilor în capital fix în țările capitaliste dezvoltate, 1971-1975

Modificarea în procente față de anul precedent						
Media 1971-1975	1971	1972	1973	1974	1975	
Ansamblul țărilor capitaliste dezvoltate	1,8	5,4	7,1	6,9	-3,6	-5,8
din care:						
R.F.G.	-1,1	4,6	2,7	0,6	-8,1	-4,7
Canada	6,3	8,0	6,1	10,4	5,4	1,6
S.U.A.	1,3	5,5	8,9	7,3	-5,2	-9,7
Franța	3,3	6,6	7,4	5,2	3,1	-5,8
Italia	-0,7	-3,1	0,4	8,2	3,7	-12,7
Japonia	2,9	9,3	10,6	13,0	-9,8	-8,4
Anglia	0,8	1,7	2,2	2,6	-2,0	-0,5
Austria	4,5	12,5	12,9	2,8	1,2	-7,0
Belgia	2,5	-1,8	3,7	7,5	6,1	-3,2
Danemarca	-0,8	4,4	7,9	6,1	-9,7	-12,8
Finlanda	4,5	3,6	6,3	5,5	4,0	3,0
Norvegia	9,3	18,4	-3,9	13,7	7,5	10,9
Olanda	-0,8	3,3	-3,5	5,6	-5,4	-3,9
Suedia	0,6	-1,7	5,9	1,4	1,3	-3,9
Elveția	-2,2	7,9	7,4	0,2	-6,1	-20,4

Sursa: Nations Unies, Conseil Economique et Social, E/5873, tab.I-1, I-3.

actuala recesiune, însă, în țările capitaliste se conturează ideea că, pe termen lung, însăși ponderea investițiilor în venitul național, va trebui reevaluată în sensul sporirii. A sugerat-o la mijlocul anului 1976 un scenariu de creștere pînă în 1980 elaborat de OCDE. O afirmă în alt context directorul general al FMI, care declara într-o expunere recentă (19 noiembrie a.c.): „În mai multe dintre țările industriale, politica economică din următorii cîteva ani va trebui probabil să pună un accent deosebit pe consolidarea investițiilor private. Căci aceasta ar putea fi factorul crucial pentru sporirea capacității economice, evitarea strangulărilor și a continuării inflației, realizarea atît a unei creșteri economice care să poată fi susținută cit și a unor niveluri satisfăcătoare de utilizare a mîinii de lucru”.

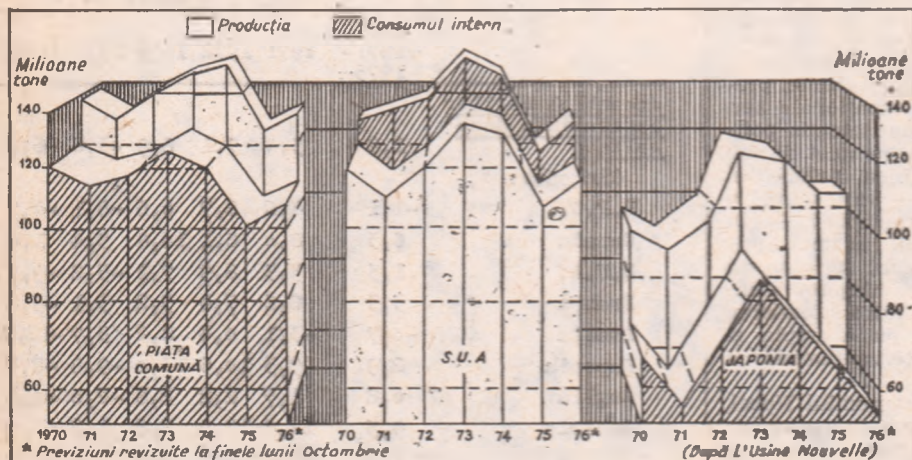
BILANȚUL ECONOMIC al țărilor capitaliste se încheie sub semnul unor modificări de conjunctură a căror influență asupra rezultatelor întregului an încă nu este cuantificabilă. Ca un indiciu asupra sensului modificărilor poate servi insistența apelurilor cu privire la o reuniune la nivel înalt a țărilor occidentale industrializate, care să dezbată tocmai evoluția economiei lor în perspectiva imediată.

Criză și concurență: cazul oțelului

DECALAJUL între producția și consumul de oțel în principalele țări capitaliste — excedent în cazul țărilor Pieței comune și Japoniei, deficit în cel al Statelor Unite — s-a menținut sau chiar s-a accentuat ca urmare a crizei economice din ultimii ani. Deosebit de pregnant este cazul Japoniei, unde producția de oțel s-a redus în anii 1974—1976 mai lent decât consumul intern, mărindu-se excedentele pentru export (vezi graficul). Fapt care a intensificat ofensiva firmelor siderurgice

japoneze pe piețele externe (exporturile lor de produse siderurgice au crescut, de pildă, în semestrul I a.c. cu 27,5% față de perioada corespunzătoare a anului trecut), agravând concurența în acest sector.

Caracteristicile de bază ale situației se mențin, de altfel: participanții la cel de-al zecelea congres anual al Institutului internațional al fontei și oțelului, care a avut loc nu demult la Osaka, au ajuns la concluzia că ramura n-a ieșit încă din situația de criză. Consumul de oțel al lumii nesocialiste în 1976 este evaluat acum la 449 mil. tone, cu 20 mil. tone mai puțin decât se estima la începutul anului. La congres s-a arătat, între altele, că consumul țărilor nesocialiste ar putea reveni în 1977 la nivelul anului 1973, dar o învioreare a cererii este așteptată abia pentru anii 1978—1979.

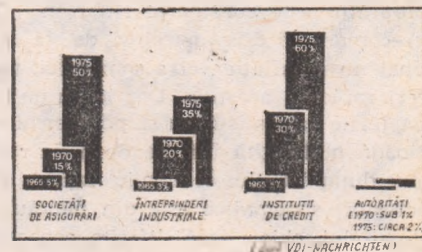

Ziare din trestie de zahăr

INSUFICIENȚA producției mondiale de zahăr, hirtie de ziar și fibre textile artificiale sporește interesul față de rezultatele așteptate ale unei experiențe întreprinse în Cuba, cu asistență din partea PNUD și în colaborare cu ONUDI, pentru valorificarea complexă a trestiei de zahăr. După studii preliminare incurajatoare, în prezent se urmărește cu ajutorul unor instalații-pilot punerea la punct de tehnologii perfecționate pentru obținerea celulozei din masa de trestie rămasă după extragerea melasei și a zahărului. Cuba, mare producătoare de trestie de zahăr, intenționează să sporească volumul producției sale de zahăr de la 7 la 10 milioane tone anual. În aceste condiții va fi disponibilă în fiecare an o cantitate de circa 10 milioane tone de trestie prelucrată, ceea ce va permite — după încheierea actualilor experimentări — să se ajungă la o producție anuală de 60 000 tone hirtie de ziar (peste 10 ani) și de 51 000 tone de pastă pentru fabricarea fibrelor artificiale (până în 1980). Se urmărește astfel nu numai acoperirea cererii interne, ci și dezvoltarea în continuare a cercetării-dezvoltării în acest domeniu și facilitarea accesului altor țări la rezultatele experienței.

Avantajele microfilmului

UN VOLUM de publicații însumând 2000 de pagini de tipar formează o stivă de peste 2 metri înălțime. Pe microfilm același volum reprezintă un pachetel cu o grosime de circa 20 mm și cu o suprafață de 105x148 mm. Avantajele microfilmului devin cu atât mai evidente atunci când se ia în considerare aspectul tehnic hotărâtor în perspectivă și anume îmbinarea sa cu prelucrarea electronică a datelor. Cum se

poate vedea din grafic, pe exemplul unor ramuri ale economiei vest-germane, utilizarea microfilmului în sistemul de evidență a progresat considerabil în ultimul deceniu. Dar specialiștii apreciază că ritmul ar trebui să fie mai rapid dat fiind economiile ce se pot realiza la costul tiparului și al hirtiei, la materii prime în general, la personalul necesar etc. În plus, câmpul de aplicații mai poate fi extins foarte mult: de pildă, instalațiile COM (Computer-Output Microfilm) pot transpune în text tipografic informații înregistrate pe bandă magnetică cu o viteză de 20—40 de ori mai mare decât a celor mai moderne mașini obișnuite de culcs. În aceste condiții, tipărirea unui catalog de piese de rezervă cu un volum de 270 de pagini necesită 2—3 minute.

R.S. Vietnam: priorități în cincinalul actual

DUPĂ cum s-a subliniat la Congresul al IV-lea al Partidului Comunist din Vietnam, care și-a încheiat recent lucrările la Hanoi, în perioada următoare se prevede intensificarea dezvoltării economiei naționale, realizarea treptată a industrializării socialiste; printre obiectivele prioritare ale cincinalului 1976—1980 figurează de asemenea dezvoltarea considerabilă a agriculturii, precum și a pescuitului, a industriei forestiere, a celei ușoare și alimentare.

Conjugarea eforturilor respective cu refacerea și extinderea sistemului transporturilor și telecomunicațiilor, cu dezvoltarea științei și tehnicii, cu perfecționarea relațiilor de producție vizează îndeplinirea a două sarcini fundamentale, și anume: asigurarea necesităților de trai minime ale populației și realizarea acumulărilor necesare pentru construirea bazei tehnico-materiale a socialismului. Totodată, urmărindu-se dezvoltarea cu prioritate și în mod rațional a industriei grele, pe baza unei puternice expansiuni a agriculturii și industriei ușoare, se prevede construirea unor unități industriale în energetică, în producția minieră, side-

urgie, chimie și mai ales în construcții de mașini, ceea ce va permite făurirea premiselor pentru o dezvoltare economică pe scară largă în perioada următoare cincinalului.

Proteinele industriale concurează soia

ÎN ANGLIA urmează a fi construită o fabrică de proteine (cu o capacitate de 50—75 mii tone/an), pe baza fermentării metanolului cu ajutorul unor microorganisme. Ținându-se seama de faptul că metanolul se poate obține din gaze naturale, petrol sau cărbune, procedeul tehnologic respectiv (experimentat timp de opt ani într-o stație pilot) dispune de o suficientă bază de materii prime. Aceste proteine sînt destinate ca aditiv în alimentația animalelor, putînd înlocui turtele de soia sau făina de pește. După aprecierea specialiștilor, în deceniul al nouălea consumul de substanțe aditive în alimentația animalelor va ajunge în țările vest-europene la 20 mil. tone, proteinele industriale putînd reprezenta circa o zecime din această cantitate.

GLOSAR

Intervenție pe piețele de schimb

IN CELE ce urmează, termenul de intervenție este utilizat pentru a denumi activitatea băncilor centrale pe piețele de schimb, de vânzare și cumpărare de valute în scopul influențării cursurilor valutare ale monedei naționale.

Accastă activitate se desfășoară astfel: în cazul în care se urmărește întărirea monedei naționale față de celelalte monede, banca intervine pe piață punând în vânzare monede străine. Prin această intervenție, crește oferta de monede străine (față de o cerere presupusă constantă), astfel încât cursul monedelor străine față de moneda națională scade: moneda națională se întărește în raport cu celelalte monede. Invers: în cazul în care interesul este ca moneda națională să se ieftinească față de celelalte monede, banca centrală cumpără pe piață asemenea monede. Ca urmare a creșterii cererii de monede străine (oferta fiind și de astă dată presupusă constantă), cursul monedelor străine față de moneda națională crește, ceea ce pentru deținătorii de monede străine înseamnă o ieftinire a monedei naționale.

Intervențiile băncilor centrale pe piețele de schimb reprezintă o alterare a mecanismului pieței care, de altfel, după cum se știe, nu este singura în condițiile capitalismului monopolist de stat. Pentru efectuarea acestor intervenții, băncile centrale trebuie să dispună de o rezervă suficientă de valute sau să aibă posibilitatea de a se aproviziona prompt cu valute prin împrumut (în primul rând printr-o operație de swap (vezi glosarul din nr. 41 din 15 octombrie 1976). Intrucât pe piețele de schimb se negociază numeroase valute, pentru evitarea unor complicații, intervențiile se efectuează în general în raport cu dolarul S.U.A. care, din această cauză, îndeplinește funcția de monedă de intervenție.

Operațiile de intervenție se practică de multă vreme. Banca Națională a României le-a efectuat în perioada interbelică, în încercarea de a salva stabilizarea monetară din 1929. Intrucât prin această reformă era restabilită convertibilitatea leului, banca a fost obligată să vegheze la menținerea cursului leului pe piață în limitele fixate (prin „punctele de aur”, în cadrul etalonului aur-devize care fusese adoptat odată cu reforma). Această obligație a consumat stocul de valute al băncii, format din împrumuturile de stabilizare, până când stabilizarea a fost aruncată peste bord de furtuna crizei economice din 1929-1933.

O eră nouă a fost deschisă intervenției prin introducerea în statutul Fondului Monetar Internațional din 1944 a obligației țărilor membre cu monedă convertibilă de a respecta limitele de 1% peste și sub paritate, în lăuntrul cărora cursurile aveau voie să fluctueze (limite de intervenție). Se știe că în cele din urmă, această obligație a fost și ea aruncată peste bord de criza valutară occidentală actuală, făcând iluzorii limitele de fluctuație stabilite de F.M.I.

În prezent, în condițiile flotării generalizate a cursurilor valutare, adică ale libertății de formare a cursurilor în funcție de cerere și ofertă, s-ar părea că intervențiile și-au pierdut rațiunea de existență. Realitatea este că intervențiile continuă, cursurile formate prin flotarea liberă nefiind întotdeauna convenabile intereselor unui stat. Singura deosebire este că în prezent, intervențiile se fac ocult, pentru a se lăsa impresia că flotarea este totuși liberă (într-un limbaj tehnic colorat, flotarea însoțită de intervenții oculte este denumită flotare impură sau murdară, spre deosebire de flotarea efectiv liberă, denumită flotare pură, curată).

C. K.

Pavilion de complezență

Viorel Seician, Medias
O convenție adoptată recent la conferința maritimă organizată la Geneva de Biroul internațional al muncii, cu partici-

parea reprezentanților a 78 țări, dà dreptul țărilor care o vor ratifica să procedeze la o inspecție amănunțită a navelor sub pavilion de complezență reputate ca „suspecte” care fac escală în porturile lor și să ceară luarea măsurilor necesare pentru înlăturarea unor pericole evidente pentru securitatea și sănătatea membri-

lor echipajului. Scizarea poate fi adresată autorităților portuare de un membru al echipajului, de un sindicat sau de „orice persoană interesată în securitatea navei”. Această convenție va intra în vigoare la un an de la data la care cel puțin zece țări, reprezentând împreună 25% din tonajul brut al flotei comerciale mondiale, o vor fi ratificat.

Accidentele de muncă sînt de patru ori mai numeroase pe navele sub pavilion de complezență decât pe celelalte nave, iar numărul navelor sub pavilion de complezență, oferind cele mai grele condiții de muncă și viață, s-a dublat în cursul ultimilor șase ani, ajungînd să reprezinte o treime din tonajul marinei comerciale mondiale.

În prezent, sînt considerate ca nave sub pavilion de complezență 2520 vase înmatriculate în Liberia, 2418 în Panama, 735 în Cipru, 610 în Singapore, 273 în Somalia.

Fondul Națiunilor Unite pentru activitățile privind populația

Raluca Grigoriu, Craiova
— Fondul Națiunilor Unite pentru activitățile pri-

● În fiecare an 95 milioane de copii ajung la vîrstă școlară, dar numai o mică parte dintre ei vor avea posibilitatea să depășească primele clase. Garantarea practică a dreptului la o dezvoltare fizică și intelectuală corespunzătoare secolului nostru rămîne un deziderat pe numeroase meridiane, realizarea lui fiind strîns legată de lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

vind populația (UNFPA), constituit prin contribuții benevole din surse ofi-

cială sau particulare, a fost creat în anul 1967, reprezentînd în prezent cea mai largă și mai activă sursă de asistență internațională în sprijinul programelor demografice elaborate suveran ale diferitelor țări. Pînă la sfîrșitul anului 1975, resursele cumulative ale UNFPA s-au ridicat la 250 milioane dolari, alocați pentru circa 1300 proiecte în domeniul populației, în peste 100 țări, între care țara noastră, în legătură cu activitatea Centrului demografic O.N.U. — România (CEDOR). Fondurile au fost puse la dispoziție de 77 țări dezvoltate sau în curs de dezvoltare.

Inițial, programele sprijinite de Fond vîzau în special organizarea de recensămînte, deoarece multe țări efectuau pentru prima oară o astfel de observare statistică. În prezent, proiectele Fondului, realizate prin intermediul diferitelor agenții din sistemul O.N.U., dar și direct, în diferite țări, cuprind activități ca: promovarea programelor de pregătire pentru planificarea populației și a familiei, începînd cu învățămîntul medical în școli și universități și pînă la pregătirea de personal în comunitățile rurale, nerotirea mamei și copilului, asistență pentru culegerea, prelucrarea și interpretarea datelor demografice. Pe plan mondial, Fondul sprijină prima cercetare întreprinsă pe această scară în problema fertilității.

Productivitatea comparată

Mihai Postelnicu, Ploiești — Situații comparative privind productivitatea muncii industriale în diferite țări se întocmesc destul de frecvent, dar ele au numai o valoare indicativă, date fiind modalitățile diferite de calcul de la o țară la alta. Astfel, potrivit Oficiului național de dezvoltare economică din Anglia, în perioada 1954-1972 ritmul anual de creștere a productivității muncii în această țară a fost de 2,9%, față de 4,6% în R.F.G. La rîndul său, un studiu publicat recent de C.F. Pratten de la catedra de economie aplicată a universității din Cambridge (Le Monde, 10 XI 1976) pe baza unei anchete întreprinse într-un număr de mari întreprinderi din diferite țări relevă că, în raport cu productivitatea muncii industriale înregistrată în Anglia, aceasta era (în 1972) cu 15% mai mare în Franța, cu 16% în Italia, cu 27% în R.F.G. și cu 50% mai mare în S.U.A.

Nivelurile și ritmurile diferențiate de creștere a productivității muncii constituie unul din factorii importanți ai dezvoltării inegale a țărilor citate.

Primul metrou

V. Mîtreă, Cluj-Napoca
— 1) Primul metrou din lume a fost construit în perioada 1860-1863 la Londra, cu o linie subterană de 6,4 km. Utilizînd inițial tracțiunea cu aburi, metroul londonez a devenit în 1890 prima cale ferată subterană electricificată din lume. Astăzi rețeaua liniilor sale a depășit 400 km, din care 144 km în subteran, la o adîncime medie de 21 metri și maximă de 66 metri.

2) Nu dispunem de datele solicitate.

3) Primele tramvaie, cu tracțiune animală, au fost puse în circulație la New York în anul 1842, de către un francez pe nume Loubat, care în 1854 creează o linie de tramvai și la Paris. Electricizarea liniilor de tramvai s-a făcut ulterior. În România prima linie de tramvai cu cai a fost înființată la București, în 1872, iar electricizarea liniilor de tramvai a început în 1894, continuînd timp de cîteva decenii.

Primele monorailuri au fost instalate în Irlanda în 1888, apoi în Germania în 1901.

Prima locomotivă cu aburi a fost construită și încercată cu succes de inginerul englez George Stephenson în 1814, remorcînd vagoane încărcate cu cărbuni. Primul tren de călători cu o asemenea locomotivă a circulat în 1825.

Clubul de la Dakar

Bucur Voican, București — 1) Structura și modul de calcul al indicelui sintetic INSCIN — pe care îl publicăm în fiecare lună — al prețurilor internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al țării noastre au fost prezentate pe larg în nr. 9 din 28 februarie 1975 al revistei noastre.

2) Despre Clubul de la Dakar — for de reflecție pentru realizarea unei „noi diviziuni internaționale a muncii industriale” — a cărui ultimă reuniune a avut loc la începutul acestei luni, găsiți amănunțit în nr. 49 din 5 decembrie 1975. Lionel Stoleru este membru al acestui Club, care cuprinde și personalități din afara continentului african.

VALERIU GHITULESCU, Pitești — Articolele tehnice din cauciuc: tuburi și furtunuri, plăci tehnice și covoare, garnituri presate și profilate și benzile transportoare din cauciuc sînt piese de schimb cînd intră în componența unor utilaje și dacă în timpul exploatării, din cauza uzurii, trebuie schimbate prin reparații curente sau capitale. Atunci cînd se dotează un utilaj nou cu articole tehnice din cauciuc, acestea sînt piese componente ale utilajului respectiv realizat pentru livrarea din producția planificată de către unitatea constructoare.

VIOREL GABOR, Fălticeni — Din datele înscrise în copia cărții de muncă, rezultă că încadrarea dv. în funcțiile de inginer stagiar, tehnician principal și, după absolvirea examenului de stat, inginer la nivelul de bază al funcției corespunde reglementărilor în vigoare la acea dată.

CONSTANTIN V. LĂCĂTUȘU, Drobeta-Turnu Severin — 1) Statul de personal cuprinde, potrivit art. 207 din Legea nr. 57/1974, numărul maxim de posturi pentru personalul TESA ce poate fi prevăzut în statele de funcții ale unităților economice și social-culturale și se întocmește pe grupe de funcții, centralizat pe minister sau alt organ central și se aprobă anual prin decret prezidențial. La stabilirea numărului de posturi și a grupelor de funcții care vor figura în proiectul statutului de personal, organul elaborator analizează anual necesarul de funcții și posturi corespunzător structurii și volumului de activitate pentru perioada planificată, ținînd seama de normativele de personal aprobate, de posibilitățile de redistribuire a personalului potrivit cerințelor bunei desfășurări a activității unităților în cauză etc., în cadrul numărului de personal TESA planificat.

2) În legătură cu schimbarea unei persoane dintr-o funcție în alta, menționăm că, după încheierea contractului de de muncă, elementele acestuia — locul de muncă, felul muncii, retribuția — pot fi schimbate prin modificarea contractului de muncă, intervenită ca măsură unilaterală (delegare, detașare, trecerea temporară în altă muncă, transferarea potrivit art. 69 din Codul Muncii) sau prin acordul părților, cu toate consecințele ce decurg din modificările respective pentru desfășurarea în continuare a raporturilor de muncă, inclusiv cu privire la retribuție.

3) Transformarea unui post, respectiv modificarea statutului de funcții, în cazuri justificate, poate interveni numai în cadrul grupelor de funcții și în limita numărului maxim de posturi din statul de personal aprobat. Modificarea trebuie aprobată de organul ierarhic superior al unității în cauză.

TITUS VANCEA, București — Cheltuielile necesare pentru întreținerea și exploatarea tuturor fondurilor fixe se cuprind, potrivit normelor și normativelor stabilite, în planul costurilor de producție ale unităților. În baza costului de producție planificat se stabilește normativul mijloacelor circulante în funcție de care se asigură aprovizionarea cu materialele necesare. Nu există, deci, o legiferare care să interzică procurarea de piese și materiale necesare pentru întreținerea și exploatarea unor anumite categorii de fonduri fixe, respectiv a autovehiculelor.

În cazul în care în unitatea dv. au apărut unele greutăți în aprovizionarea cu astfel de materiale, adresați-vă organului ierarhic superior, eventual Ministerului Finanțelor, Direcția finanțelor și urmării eficienței economice în industrie, construcții și transporturi, care asigură fondurile circulante necesare.

GHEORGHE CIOPONEA, București — Potrivit art. 108 din Codul Muncii și Deciziei nr. 5/1974 a Plenului Tribunalului Suprem, sumele plătite în plus sau fără drept ca alocație de stat pentru copii se recuperează integral de la beneficiari, dacă plata s-a făcut din vina acestora, fără a depăși trei ani de la data constatării. În cazul cînd nu există culpă din partea beneficiarilor, în sensul art. 14 alin. 2 din Decretul nr. 285/1960, sumele încasate necuvenit se recuperează de la beneficiari pe timp de un an de la data constatării, urmînd ca pentru restul perioadei pînă la trei ani, unitatea să se îndrepte împotriva personalului care a dispus sau efectuat plata.

CONSTANTIN ȘTEFAN, Ploiești — Vă mulțumim pentru urările adresate colectivului nostru redacțional. Propunerea dv. este soluționată prin rubrica noastră „Întrebări-răspunsuri”.

NICOLAE MIRCEA, Mediaș — „Constatarea lipsurilor cantitative la destinație” nu apare în evidențele noastre. Așteptăm o copie și, evident, alte opinii. Mulțumim pentru „am fost și rămîn un cititor pasionat al «Revistei economice» care m-a ajutat foarte mult în activitatea profesională”.

TEODOR VĂRARU, Petroșani — Prin contractarea unui abonament la revista noastră veți avea reducerea de preț la care vă referiți.

★

Răspunsurile la alte întrebări, privind reglementarea juridică a unor probleme, interpretarea unor acte normative etc., sînt date în Suplimentul care se difuzează (gratuit) numai abonaților la revistă.

Abonați-vă pentru anul 1977 la

Revista ECONOMICA

Vă asigurați astfel primirea cu regularitate atît a revistei cit și a Suplimentului săptămînal.

Costul unui abonament anual este de 260 lei.

Pentru elevi, studenți și cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, costul unui abonament este de 130 lei pe un an, 65 lei pe semestru și 32,50 lei pe trimestru.

Abonamentele se fac la oficiile poștale sau direct la redacție în contul I.S.I.A.P. — Întreprinderea de stat pentru imprimare și administrarea publicațiilor, Piața Științei, 1 — nr. 64.51.301.52 BNRSR Filiala Sector I.

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice.

Sumarul nr. 51 din 24 decembrie 1976

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Energia electrică și... efortul de a o economisi (II) (V. Boescu, L. Țintea)	1
— Asimilarea de produse noi și creșterea productivității muncii în industrie (II) (Gheorghe Răboacă, Steliana Paț, Georgeta Toma, Ovidiu Naneș, Iulian Petrov)	3
— Proiectarea și eficiența investițiilor (C. Bărnea, I. Traian)	6
— Comentariu la un grafic	7
— Optimizarea producției la culturile de seră (prof. dr. Ion Ceaușescu, drd. Ion Rădulescu)	8
— Recensămîntul — mijloc de investigare a problemelor dezvoltării economico-sociale a României (prof. dr. Mircea Bulgaru)	10

CONDUCERE-ORGANIZARE

— Alegerea materialelor, moment esențial al activității de proiectare poate fi obiectivizată (dr. Aurelian Constantinescu)	12
--	----

CONSULTAȚII

— În sprijinul celor care studiază în învățămîntul politico-ideologic de partid. Progresele agriculturii românești (prof. dr. Marin Popescu)	14
--	----

LECȚII

— În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior. Programul P.C.R. de făurire a economiei societății socialiste multilateral dezvoltate (conf. univ. dr. Viorica Nicolau)	17
---	----

TEORII • IDEI

— Sistemul informatic — instrument modern de conducere a învățămîntului (C. Bilciu, G. Diaconescu)	19
— Școli — curente — economiști. Nicolae Bălcescu, gînditor social de talie europeană (III) (V. Iota)	22
— Convorbiri economice cu Lionel Stoleru. O lucrare economică nu este niciodată definitivă	24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Conceptul de dezvoltare rurală integrată (III) (Ioniță Olteanu)	25
— Tendințe-conjuncturi	27
— Țările capitaliste dezvoltate. Conjunctura în 1976 și opțiunile politicii economice (I. Pădureanu)	28
— Mondorama	30
— Curier	31
— Întrebări — Răspunsuri	32

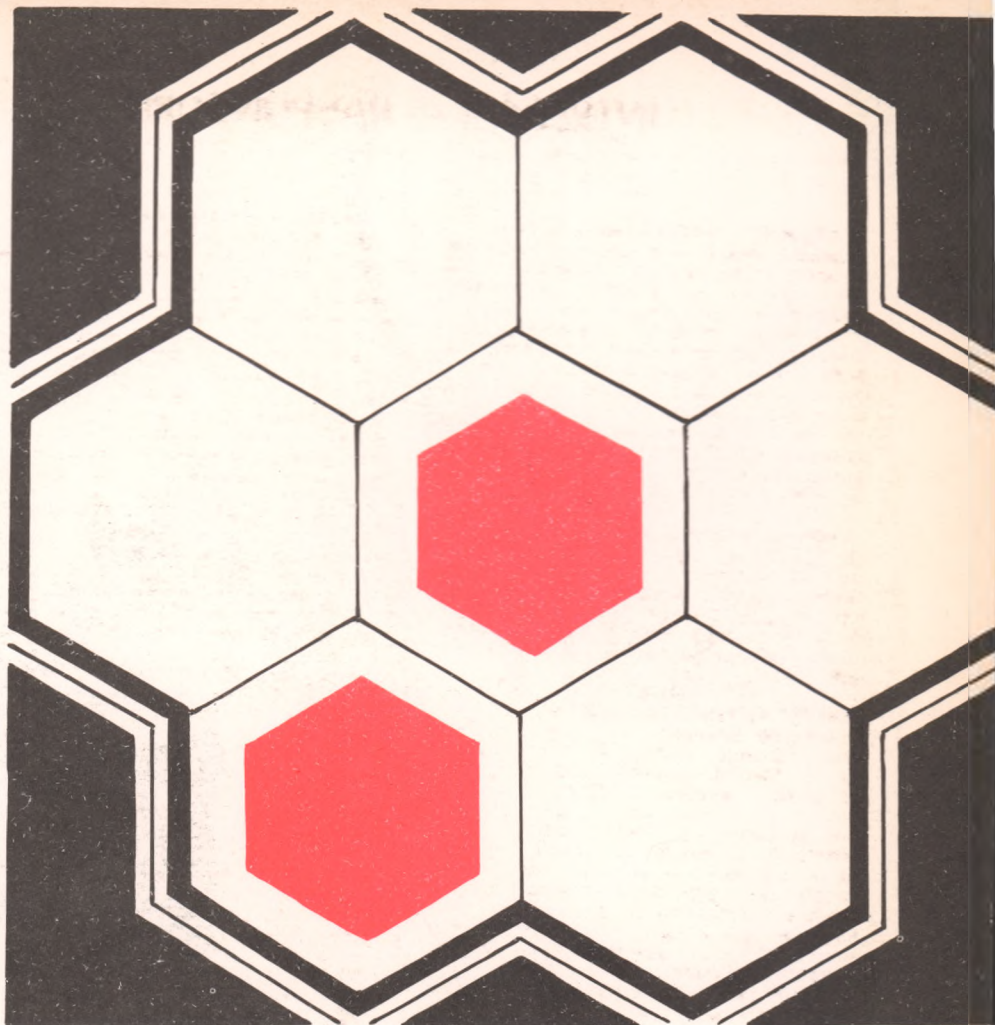
Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11-25, București 22, Sectorul 1. telefon 12 13 69 Cod poștal 71 131
Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

**PRODUCTIVITATE RIDICATĂ PRIN
UTILIZAREA PRODUSELOR ROMÂNEȘTI
PENTRU TURNĂTORIE
COVASIL ȘI COVALIT**

folosite ca auxiliari în amestecurile de formare destinate confecționării miezurilor și formelor întărite cu CO_2 pentru turnarea oțelurilor, aliajelor neferoase și fontelor.

● **COVASIL** — se prezintă sub forma de lichid viscos având rol de liant.
Se livrează în butoaie de 200 litri la prețul de 4,02 lei/kg

● **COVALIT** — se prezintă sub forma de pulbere și se livrează în saci a 40 kg la prețul de 8,37 lei/kg

Acești auxiliari, adăugați în amestecurile de formare conform rețetelor din prospect, conduc la realizarea următoarelor avantaje :

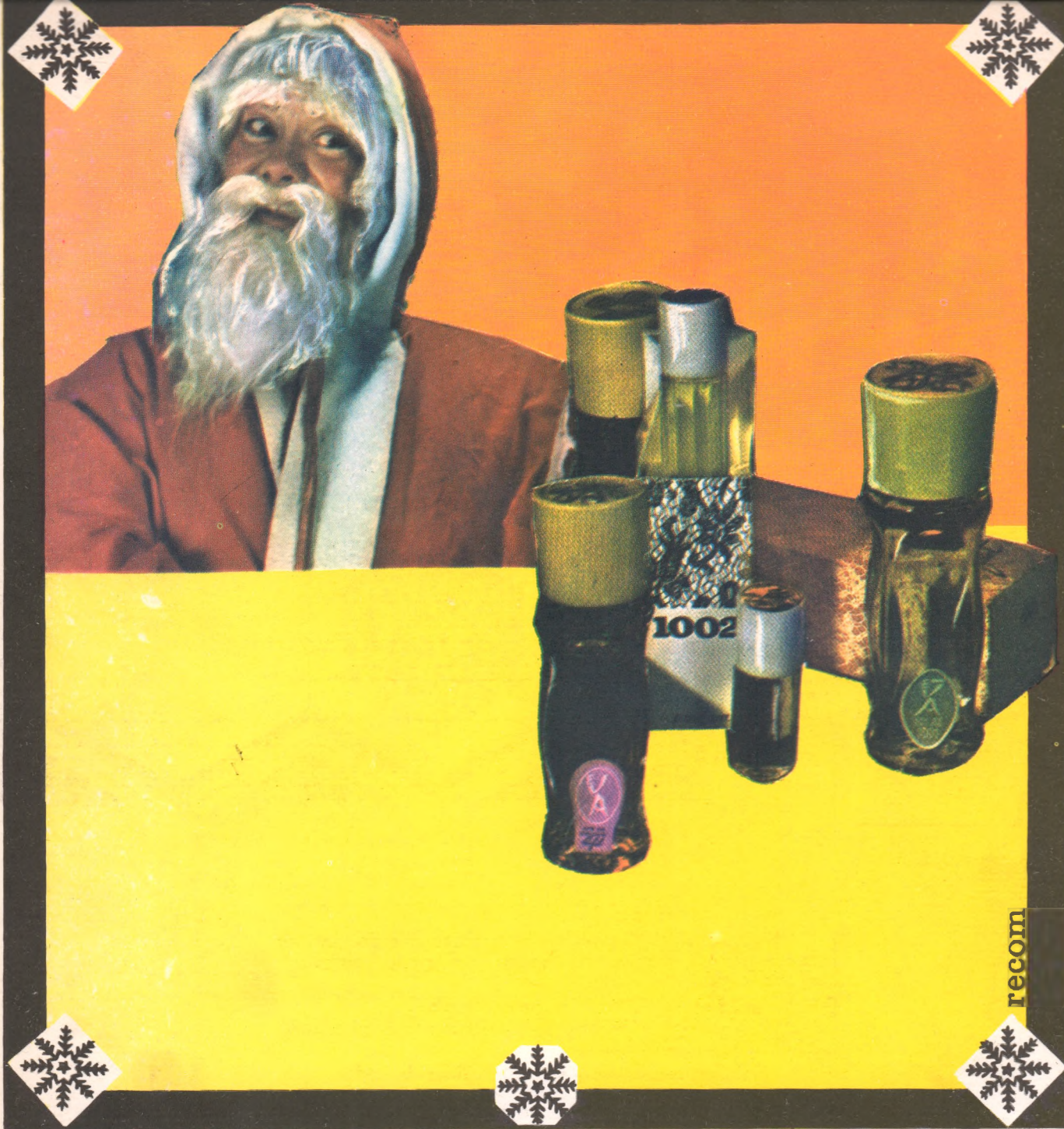
- dezbateră ușoară a amestecurilor
- posibilitatea regenerării și recirculării amestecurilor de formare folosite
- micșorarea consumurilor de silicat de sodiu
- reducerea sau eliminarea perioadei necesare pentru uscarea miezurilor și formelor
- folosirea acestor adăuse eficiente permite reconsiderarea tehnologiei de formare — miezuire în amestecurile întărite cu bioxid de carbon și obținerea unor productivități ridicate

Producător:

VICTORIA

Întreprinderea de produse chimice București
str. Cobălcescu nr. 9, telefon 15 96 90, telex 11114 Victo — r
Livrările se fac pe bază de contract anual.

Dăruieți parfumul, discreția și prospețimea florilor!

Un cadou a cărui amintire va persista pentru că persistența este una din notele sale caracteristice

- EVA 1002. Apă de colonie cu miros persistent, discret de roze. Prețul : 26 lei.
- EVA Sublim. Apă de colonie cu miros persistent, suav, proaspăt, de buchet floral. Prețul : 16 lei.
- ROMARTA. Apă de colonie cu miros distins, persistent, de buchet floral. Prețul : 29,50 lei.
- CLAR LAC. Adaugă strălucire și rezistență deosebită lacului obișnuit (sidef sau pastă), fără să-i modifice culoarea. Prețul : 7,40 lei.
- Caseta BUCUREȘTI. Apă de colonie și săpun cu miros plăcut, intens, persistent. Prețul : 46,50 lei.

Magazinele comerțului de stat vă așteaptă !

In plină iarnă, în LUNA CADOURILOR, aveți prilejul să oferiți celor dragi parfumul, discreția și prospețimea florilor !